

3/1503

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్నపట్టణము 1925 వ సం॥ జనవరి నెల 28-వ తేది బుధవారము
(శ్రీ) రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, మాఘమాస శుద్ధ చవతి ౪.

No. 253
సంచిక ౨౫౨

అమృతాంజనము

1925

కృలండరు

1925

“మహాత్రాగాంధీ” “రాధాకృష్ణ”

3 అందమైన రంగులతో ముద్రింపబడి, ముద్దులు మాటగట్టుచున్నది.

ముఖ్యముగ గమనింపుడు:—

31-1-1925 తేదివరకు ధరలయందు ప్రత్యేక సదుపాయముగలదు.

100 కి రూ 10-8-0,

అలస్యము ఆశాభంగమగును.

1000 కి రూ 90.

తక్షణమే మీ ఆర్డరును నాలుగవవంతు అడ్వాన్సుతో పంపుకొనవలెను.

అమృతాంజనము డిపో, నెం 7 తఁబుచెట్టివీధి, మద్రాసు.

లోకప్రసిద్ధవైన

స్టీము యింజన్లు!

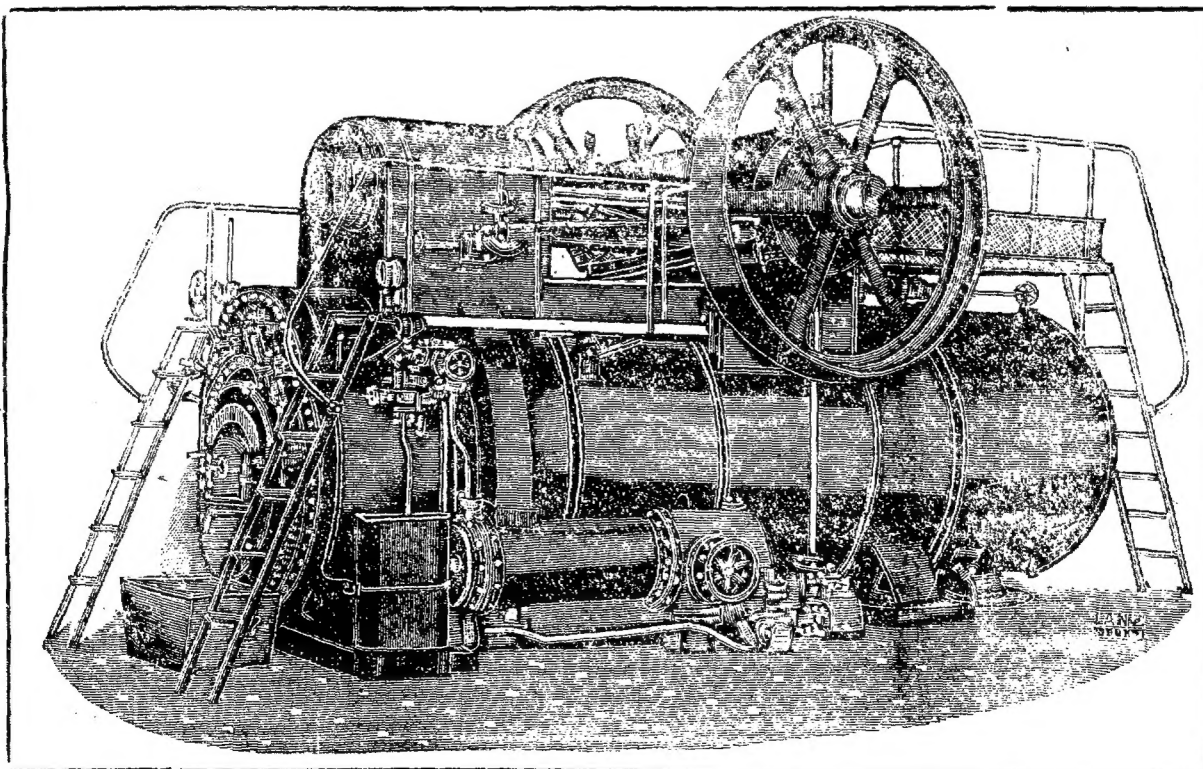
(Super Heated)

హాంబి స్టీము యింజన్లు!!

22 B. H. P. లగాయకు 1250 B. H. P వరకు.

బాయిలరు ట్యాంకులు వెలుపలకలాగి శుభ్రపరుచుటకు సౌకర్యములు అమర్చబడియున్నందున బాయిలర్లు యెక్కిన చెడిపోవు.

యేమాదిరి యింజనులు కంటెను ఖర్చు మిగుల తక్కువ - కర్ర - బొగ్గు - వూక - పొట్టు - దేనితోనైన పనిచేయును.

వెలుగు సులభము
Prices
Challenge
Competition
నూతన పద్ధతులు
సమనాధి అనేక
సౌకర్యములు
అమర్చబడినవి.

Economy
unrivalled!
Latest
Scientific
Miracle!!
Wonderful
Bargains!!

ఇదివరకు యెన్నడు యిట్టి యింజనులు మీరు చూచియుండరు.

సంవత్సరం ఒక్క లక్షకి 3000 యింజనులు అమ్మబడుచున్నవి. త్వరపడి ఆర్డరు పంపుడు.

Telegrams:
“MACHINISTS”

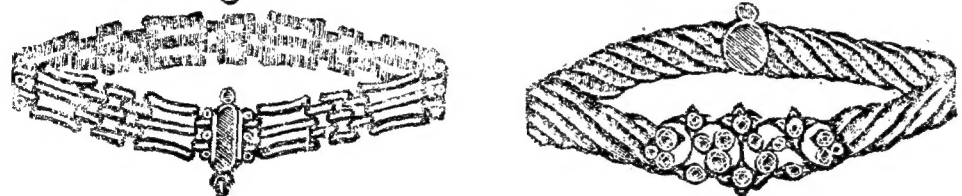
సోలుయేజంట్లు:— డి. యల్. శాస్త్రి అందు కో., 12, తఁబుచెట్టివీధి, మద్రాసు.

నేటి రాత్రి

ప్రధానమైన వాటి అన్నిటిలోను ఉత్కృష్టమైనది
గొప్ప ఉత్సాహ సమయము. సూపర్ - కలెక్షన్ యూనివర్సల్ వారిచే
తయారుచేయబడిన వాటిని మద్రాసులో ప్రదర్శించుట ఇదియే ప్రథమ పర్యాయము
ది మాంచిబాక్ ఆఫ్ నోటిడేమ్
(విక్టర్ హూగోను ఇమ్మాల్ట్ క్లాసిక్)

విత్ లాన్ చాని
3091 సుప్రసిద్ధమైన దేదీప్యమైన పరిమాణము గలది
దీనిని మీరు తప్పక చూచి తీరవలెను - మద్రాసు ప్రజలందరు తప్పక ఇక్కడికి వత్తురు
నాట్య కాళలము, కళా కాళలము, రచనా కాళలము.
హంబురోడ్డు నందున్న
వెలింగ్టన్ సినిమాయందు
అత్యుత్తముగా 24-1-25 తేది శనివారమునుండి, 30-1-25 తేది శుక్రవారమువరకు
ప్రదర్శించబడును.

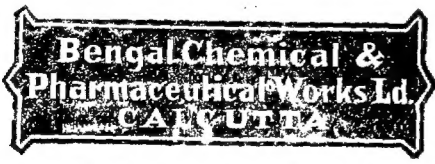
నవ్వుకము కల్తీలేదు మోసము లేదు
యీ మూడు విషయములను ప్రతి ఒక్కరు గమనించ తగినవి. 1842
పురుషుల చేతి గొలుసులు.

ప్రస్తుత కాలపు నాగరికమునకు తగినట్లు అనేక సుందరమైన మాదిరిలో ఈ గొలుసులు 2 1/2 సవరము ఎత్తు మొద
లుకొని 6 సవరములు ఎత్తులవరకు తయారుచేయబడును. చేదారం మజారి ద్వు 5 మొదలు రు 15 ల వరకు గలదు. మో
పుకు పువ్వురాగ కమలములు, పట్టె కంపులు, నీమకమలములు అమర్చిన ప్రత్యేకముగా సొమ్ము చెల్లించవలసియుండును.
నీమ వెండికి, చురముబంగారుకు పూచి రిచ్చెను. 172 పుట్టులగుల చిత్రమైన క్యాటలాగు 1 కి ద్వు. 1.0-0
ఉద్బుధి రాచయ్య కెట్టి, గురుసామి కెట్టి కంపెనీ, 25, వైనాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

మలేరియా, ఇతర జ్వరములకు 1591
వైరెక్సు
ఒక్కటే అమోఘమైన నుణమనియును. దీనిని ఉపయోగించి మంచినుణమను, ఆరోగ్యమును పొందిన లెక్క
తనితోననే ఈ యోగ్యతాపత్ర నిచ్చియున్నారు. అందువల్లనే **వైరెక్సు అమితముగా**

విక్రయమగుచున్నది రహస్యమైన బొమ్మలుకాదు. ఫారములావాసిన పంపబడును.
బుడ్డి 1-కి ధర రు 0.18-0 వ. పి. చార్జీతో సహా రు 1.2-0.

విద్యార్థులు కావలెను.
వాలాబా రోడ్డులో నెం 57/58 రు గల మా నూతన, విశాలమైన కట్టడమునందు మోటారు నడుపుటకును,
మెకానిజము నేర్పుకొనుటకు విద్యార్థులు కావలెను.
15000 చదరపు అడుగుల విస్తీర్ణముగల స్థలముగలదు.
తక్షణమే తోలును, అంగ్ల ప్రాస్పెక్టునునకు వ్రాసిన పంపబడును.

ప్రిన్సిపాల్ } శ్రీరామ్ మోటారు స్కూలు,
తంజిలివానము:—మోటోస్కూల్ }
తెలిఫాను:—నెం 1444 } మద్రాసు.

సంయుక్త పరిగణాశాసనసభ

ఆమ్నోదింప బడిన తీర్మానము
లక్ష్మణపురము, జనవరి 26:—గౌరవనీయులగు కను
గారి అధ్యక్షతక్రింద ఒక నెలకు పూర్వము నిర్వహింపబడిన
సంయుక్త పరిగణా శాసనసభ నేటి ఉదయమున సమావేశ
మయ్యెను. సభ పల్కునడచెను. ఆసభికార తీర్మానము రెండు
ప్రతిపాదించబడెను. దీర్ఘచర్చ గావించబడిన పిమ్మట రాష్ట్ర
మండలి ఉన్నత, మాధ్యమిక పాఠశాలలందు సాంకేతిక విద్య
నేర్పబడవలయునను తీర్మానము ఆమోదింపబడెను. రాష్ట్ర
మండలి యిదివరకే 18 సాంకేతిక విద్యా ప్రతిస్థాపనలు గలవని
యు, నెకండరీ పాఠశాలల విద్యావిధానముండిట్టి తీవ్రమైన
మార్పు అనవశ్యకమనియు ప్రభుత్వము తరఫున చెల్లబడెను.
ఉన్నత, మాధ్యమిక పాఠశాలలందు పరీక్షలకారకు నే
ర్పబడుదున్న విషయములసంఖ్య తగ్గింపవలయునని నొక తీర్మా
నము ప్రతిపాదించబడి, ప్రభుత్వముందునకు ప్రతిఘటించి శాసన
సభాధ్యక్షుని వోటుచే తీర్మాన మొడించెను. రేపుటిగి శాసన
సభ సమావేశమగును. (ఆ. ప్రె.)

28-1-1925వ తేది ఉదయం 5గంటల 30నిమిషములకు
రెజిస్ట్రార్ కన్వీనర్ ద్వారా వసతిగృహ ప్రవేశ మహోత్సవము జరు
గను.

శ్రీయుత రామస్వామినాయకరుగారు
నాయకరుగారికి కొంచెము నయముగానున్నది. 25 వ
తేదీని ఉత్సవము హజిరీతిడిగినది. ఇంకను పదిరోజులవరకును
నాయకరుగారు దేశ సేవకేయజాలరని ఈరోజునుండి వార్త
వచ్చెను.

సర్ సెప్టెన్ బ్రాంకరుగారు స్వస్థతగనున్నారు
కలకత్తా, జనవరి 26:—ఆసుపత్రియందు క్రమముగ
సర్ సెప్టెన్ బ్రాంకరుగారు స్వస్థత నొందుచున్నారు. సెప్టె
ను బ్రాంకరుగారికి దేహరోగ్యము గువరగనే రంగునా వెడ
లేదరు. (ఆ. ప్రె.)

బెంగాలు మహమ్మదీయ సమావేశము
ఫజల్ హక్కుగా రధ్యక్షత వహించెదరు
కలకత్తా, జనవరి 26:—ఈ నెలఖరస నీరక్షగంజ
యందు సమావేశముగానున్న బెంగాలు మహమ్మదీయ సమావేశ
మునందు పాతపంత్రియగు ఫజల్ హక్కుగా రధ్యక్షత వహిం
చెదరు. (ఆ. ప్రె.)

బొగ్గువిచారణసంఘము
సర్ జార్జి గాడ్ ఫ్రేగారి సాక్ష్యము
కలకత్తా, జనవరి 26:—ప్రస్తుతపు యేర్పాటునం వే
విధమైనమార్పులు గావించక యే బొగ్గురవాణాకారీపదవిని
యంచవలసినదని బెంగాలు నాగపురము రైల్వేజేషంట్సు
సర్ జార్జి గాడ్ ఫ్రేగారు భారతబొగ్గు విచారణసంఘము యెదు
ట సాక్ష్యమిచ్చెను. బెంగాలు నాగపురమురైల్వేవిధానమునందు
బొగ్గురేటును తగ్గించుటగాని ఎగుమతికాబడుచున్న బొగ్గుపై 8
తేటును వృద్ధిచేయుటగాని ప్రస్తుతము సౌకర్యములు లేవని
సాక్షి చెల్పెను. (ఆ. ప్రె.)

గ్లెన్ దొమ్మికేను
ముద్దాయిలు హైకోర్టులో అపీలుచే దుట
రంగోను, జనవరి 26:—అమెరికను పండితుడగు గ్లెన్
నుగారిని నాయని భార్యను గొట్టెరను శేరముపై శిక్షింపబడిన
నల్లలు ముద్దాయిలు అపీలును ఉన్నత న్యాయస్థానపు ముఖ్య
న్యాయమూర్తి అంగీకరించెను. రాబోవు వారముందు అపీలు
విచారింపబడును. (ఆ. ప్రె.)

వైజాముగారి జన్మదినోత్సవము
పాదరాబాధ ప్రదర్శనమును దెరచుట
పీఠిరాబాదు, జనవరి 26:—వైజాముగారి జన్మ
దినము హోత్సవమున వైని క పటాల
ప్రదర్శనమును జూచుటకు ప్రజలు గుంపులుగ ప్రోగుపడిరి. ఘ
నతపొందిన వైజాముగారును, రాజపుత్రులును పత్రికలును
ప్రదర్శనమును జూచుటకువచ్చిరి. పల్లిటగాల్లెటకు వైజాము
గారు వెడలి యొక మసీదుయొక్క ప్రారంభోత్సవమును పల్పిరి.
పిమ్మటపాదరాబాదు ప్రదర్శనశాలను బహిరంగము గావించి
రి. (ఆ. ప్రె.)

గుంటూరు

(స్వరీయమితేభిరి)

పురుషోత్తమదాసు ట్రాండ్ గారు

నిన్న ఉదయం శ్రీ ట్రాండ్ గారు యాపట్టణమునకు విచ్చేసిరి. మాపట్టణ ప్రముఖులు కొందరు రైలుస్టేషన్ వద్ద వారి కార్యక్రమ మిచ్చిరి.

కారదాని కేతనము

మహాత్మాను శి గంటలకు శ్రీ వారు కారదాని కేతన బాలికాపాఠశాలకువచ్చిరి. శ్రీయంత విజయూరి భావనాచార్యులుగారి అధ్యక్షతన సభ గావించబడెను. పాఠశాల బాలికలు దేశీయ క్రీడలతో కొంతసేపు సంగీతకాలక్షేపము జరిపిరి. పిమ్మట హిందీ భాషలో వసుక నాటకమున కొంతభాగము కడు రమ్యముగ ప్రదర్శించిరి. లఘునిపాత్ర ధరించిన బాలిక సభాసదుల మెప్పు బడసెను. తదుపరి ఇతరులు బాలికలు సంస్కృతమున అభిజ్ఞానకామంతలలోని ఒక సంభాషణను మిక్కిలి మరుగుగా ప్రదర్శించిరి. పిదప మృదుమధుర శైలిలో రచించబడిన హిందీదీపకములగు ఒక గౌరవప్రథమ బాలికలచే శ్రీ ట్రాండ్ గారికి సమర్పించబడెను. పూర్వవిద్యార్థుల తరఫున మరియొక గౌరవప్రథమగూడ సమర్పించిరి.

పిమ్మట శ్రీ ట్రాండ్ గారు పాఠశాలావధతులను, పాఠశాలాసాధనలను చాల కొనియాడుచు ప్రత్యుత్తరమొసంగిరి. తాము దేశము మొత్తమునా చూచిన అన్ని పాఠశాలలకన్న యానికేతనమునందు అత్యంత అధ్యులేజనన విజృంభించుచున్నదనియు అట్టి పాఠశాలలను స్థాపించిన నాయకులను అందరి విశ్వాభిమానులను చాల ధన్యులని నెలవిచ్చిరి. తల్లులు తమబిడ్డలకు మార్గదర్శిని లగుదురనియు అందువలన సీతనంటితల్లులు తయారయినగాని, అచ్చట ప్రదర్శించబడిన లఘునిపాత్ర ధారులు జనించరనియు; కావున సీతనంటితల్లులను తయారుచేయుట కిట్టి నితీతనములు ముఖ్యమనవలసియు నాయ నెలవిచ్చిరి. ఈ పాఠశాల యందలి చిన్ని చిన్ని బాలికలు హిందీయందును, సంస్కృతమునందును ఇంత ఎక్కువ ప్రవేశము చూపుట చాల క్లాసునీయమనిచెప్పిరి. పాఠశ్రవణము విద్యార్థులకై మున్నగు విషయములలో సీత సావిత్రి మున్నగువీతమాత్రం లాదర్శప్రాయ లనియు, మన శ్రీయు అట్టివారయి వీరులగు లఘునిపాత్ర ధారులను గవినగాని దేశము దాస్యవిముక్తి బడయదనియు వారు నెలవిచ్చిరి.

పిమ్మట అధ్యక్షులు వారికి వందనములు సమర్పించిరి. తరువాత శ్రీ పరమహంస పరివ్రాజక సచ్చిదానందేంద్రస్వామిల వారు కొంతసేపు శ్రీ విద్యుదైవము భక్తిదైవము ఉపన్యసించిరి. ప్రస్తుతము విద్య పురుషులను ఆదరించుటవారిని చేయువిద్యయనియు అట్టి విద్యలు శ్రీ లక కర్మ రతేదనియు మనము చేయు ప్రతి పనియందును పరమేశ్వరుని ప్రజ్ఞావహితులు మరవరాడవనియు, ప్రస్తుతము మనసభుములో వివిధమతములు సిద్ధాంతములు వేదాంతములు వారివారి స్వప్రజ్ఞావిజృంభణకేగాని అసలు వాటివాటి యుద్దేశముల ప్రకారములేవనియు, స్వగ్రహాంగీకారమున మత మేదియో అవియే సర్వాత్మమన మతమనియు నెలవిచ్చిరి. అంతట సభముగి నెను.

బహిరంగసభ

సాయంత్రము 5-30 గంటలకు బ్రాడీపేటలోని యువజనసాహితీ సంఘావరణములో శ్రీ ట్రాండ్ గారి గౌరవాధ్యక్షులు ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణపంతులుగారి అధ్యక్షతన సోక బహిరంగసభ జరిగెను. అందు శ్రీ ట్రాండ్ గారి ట్టుపన్యసించిరి:-

“హిందీవిషయములో మిఠువులు చూపుచున్న యుత్సాహమునకు చాల సంతోషించుచున్నాను. అన్నింటిలో ముందంజపైచి ఖ్యాతిగాంచిన మిగుంటూరుపట్టణ మట్టుచేయుట ఆశ్చర్యముగాదు. వైగా శ్రీ దేశభక్త వెంకటప్పయ్యగారి స్వగ్రామము. మిఠువులదేశము మాతృభాషలో చాలకష్టపడిన జొన్నత్యముబడసినది. అట్టి మిఠు రాష్ట్రభాషయగు హిందీ యొక్క ప్రాముఖ్యముగూడ భాగగుర్తింపవారు.”

ఇంతవరకు శ్రీ వారు హిందీలో నుపన్యసించి తదుపరి ఇంగ్లీషులో ఇట్లుపన్యసించిరి:-

“ఇంగ్లీషులో మాట్లాడుట నాకు హేయమైనను మిఠుల నంతమున నే నట్లు చేయుచున్నాను. ఇంకను ఇంగ్లీషులో మాట్లాడవలసిన అవశ్యకత యున్నందున చింతిలుచున్నాను. ఈ భాషాదాస్యము దేశదాస్యముయొక్క గొప్పచిహ్నము. రాజకీయముగ దాస్యవిముక్తికొరకు మన మనేకవిధముల కృషి నలుపుచున్నాము. మన మేయేమార్గములందు భానిసలుగ మార్చబడితిమో అమార్గములట్టి మరల నెవరకు పోవలయును. ఏదేశమైనను అన్యదేశీయుల స్వదేశీయులను భానిసలుచేయుటకు భాషాదాస్యము తెచ్చిపెట్టుట మొట్టమొదటి యెత్తుగా పరిగమించియున్నది. కావున మన అన్ని ప్రయత్నములలోను మొట్టమొదటిది అన్యభాషాదాస్యమును యాత్రమాత్రమే, అదిచేయక

వట్టి పాడిమాటలతోను శిర్యానములతోను గానియుచర్యలతోను స్వరాజ్యము లభింపనేరదు. ప్రస్తుతము చింతిలుచున్నగు ప్రముఖులు కొందరు బహుశక్త్యంత స్వరాజ్యవిభావమున తయారు చేయుచున్నారు. వారి ప్రయత్నములకు నాకు నత్యుపయోచకమైతి. మననాయక ప్రముఖులు ఇట్టిలో ఒకగడిలోమార్చుని చందరంగం ఆడినట్లు రాజ్యచర్యలతో కాలముగడుపుచున్నారు. వారుచేయగలిగినది ఏమియులేదు. (ఈసభి ప్రాయమున శ్రీ వేమవరపు రామదాసుపంతులుగారి రాక్షేపించిరి.) “నాన్నే హితులగు రామదాసుగారి రాక్షేపించినను నాఅత్తి ప్రాయమున యని చెప్పుచున్నాను. నిజమైనపని ప్రజాసామాన్యము (Masses) నందు చేయవలసియున్నది. మూఠీభాషము వహించియున్న వారిని మేల్కొల్పువలయును. అదిలేనిది ఎన్ని శిర్యానములును ప్రయోజనములేదు. నిజమైన దేశభాష మానము వారిలో పురి గొల్పవలయును. మన మొదటి పని ఇంగ్లీషు భాషయొక్క దాడిని తొలగించుట. ఈరక ఇంగ్లీషుబడవలెకొనుట నాకభ్యంతరములేదు. అది మన రాష్ట్రభాషగా చేయబడి మనయందలలోగూడ ప్రవేశించుట అవసరమయ్యెను. యధములో నోడించి చాపగొట్టి భానిసలను చేయుట ఒక్కసారిగా ముగిసిపోవునుగాని అన్యదేశభాష క్రమక్రమముగా మనదేశీయ సత్యములను పీల్చి పీల్చివేసి క్రమక్రమముగ వైకి కనబడకుండా నాశనము చేయును. వివిధదేశపరిశ్రాంత యందుకు తోర్రాణము. వారిపై ఇంగ్లీషుభాష బలవంతముగ తెచ్చిపెట్టబడెను. ఆంధ్రులలో కృత్రిమము లభించుటకు వారి మాతృభాషాభివృద్ధియే కారణము.

ఇరైండులో గైకొక భాషను మరల అభివృద్ధి చేయుటకు లక్షలు లక్షలు ఖర్చుపెట్టిరి. భాషాద్యమనుతోపాటు రాజకీయోద్యమము పాడనూపుచుండును. జ్యోతిదేశపరిశ్రాంత యారాజ్యమునే దెలుపుచున్నది. ప్రస్తుతము ఇంగ్లీషుభాష మన దేశదాస్యమునకు మూలభీజమై యున్నది. మొదటిలో ఇంగ్లీషు భాష కొంత మేలుకేసినను ఈనాటి కది విషమముగ పరిణమించినది. కాంగ్రెసు మహాసభ 4, 5 సం॥ల క్రితమువరకు జనసామాన్యముతో సంబంధము గలిగియుండలేదు. ఈ 4, 5 ఏండ్లలో గలిగిన మార్పునకు స్వ దేశ భాషలు ప్రాముఖ్యతలొనికి వచ్చుటయే. ప్రజాసామాన్యమునకు వారి వాత స్వంతభాషలలో చెప్పిన చాగుగా అతుకును. మనదేశమున గల 38 కోట్లలో 22 కోట్లు హిందూస్థాని మాట్లాడుచున్నారు. మహాత్ముడెప్పుడును వాటిలో హిందూస్థానిలో మాట్లాడును. అందువలననే ఆయన భాగవ వారి హృదయముల నాకర్షించెను. ఒకప్పుడు లోకమాత్యుడు యోజనీదేవి మున్నగువారు ఇంగ్లీషులో మాట్లాడుచుండిరి. ఇప్పుడు సోజనీదేవి గూడ హిందూస్థానిలో మాట్లాడుచున్నది. మనదేశమున ఇంగ్లీషువారి కెట్టిగౌరవము చూపి వారి స్థానము వారికి జూపవలయునో వారిభాషనుగూడ తగురీతిని ఆచరింపవలెను. అంతయేగాని మననె తిరుపతి మిరియాలతో లంఘించుటగూడదు. మిఠులందరు ప్రతిరోజు ఆరగంట రాజుమనకుమనున్నారు. అట్లుచేయనియెడల యిక ముందైన తప్పకచేయుడు. ఖడ్గం ఆర్థికస్వరాజ్యమునకును, రాష్ట్ర భాష మానసిక స్వరాజ్యమునకును ప్రధానవిహితులు. మానసిక స్వాతంత్ర్యము లేనిది స్వరాజ్యమేమిదను భూరిగానేరదు లభించిన అదిమనమభివృద్ధిచేయవలసివిధిగాదు. అట్టి స్వరాజ్యప్రాప్తికై మనమందరము తపస్సుచేయవలసియున్నది. మొట్టమొదట యీ అన్యభాషాశృంఖలములను త్రెంచివేయుడు. తదుపరి అన్ని బంధములు మరుసగా వదిలె తెగిపోవును.

తదుపరి శ్రీ వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు తమ యాక్షేపణనుగురించి ముచ్చటించిరి. ట్రాండ్ గారిలో పాటువారును కాసనసభలు నిష్కాములని అంగీకరించి, కాని ప్రభుత్వమువారికి ఎడతెగని పోగులుమిల్చింది వారికి ఊపిరాడకుండచేయుటకే వారు కాసనసభలను ఉపయోగించుమని చెప్పిరి. అరితిగనే యెం గంటలలోను మధ్యపరిగకాలలోను స్వరాజ్యపార్టీ వారు ప్రభుత్వవ్యవహారము నిద్రపట్టుకుండ చేయుచున్నారు. శిల్లీలో జరుగు సార్వభౌమిక సమావేశము చర్చలు నిష్కలములని ట్రాండ్ గారు చెప్పుటకు మాత్రమే నారాక్షేపించిరి. అందరిని సమాధానపరచు అనుకూలవిధానమును గమనింతులకై శిల్లీలో నాయకులు పనిచేయుచున్నారు. ఆ ప్రయత్నము లేన్నుడు నిష్కలములు కాబాలని రామదాసుగారు చెప్పిరి. ఇందుకు జవాబుగా ట్రాండ్ గారు తమ రిమార్కు పార్లమెంటు ముందరపెట్టజొవు డాక్టరు చింతెంటుగారి స్వరాజ్యవిభావము మీదగాని శిల్లీ ప్రయత్నములపైగాని నెలవిచ్చిరి.

ఆంగ్ల శ్రీ కొందా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు ఆంధ్రమున గంభీరవన్యాసము నిచ్చిరి. “ఇంగ్లీషు భాషయినది మాయాగర్భమును చేసిండుకొని బయటబడినగాని మరల దేశాన్నతియను పిండోత్పత్తికి అవకాశముగలుగదు. దేశభాషయొక్క ప్రాముఖ్యత యెన్నడును మరువరాదు. అయితే యిప్పుడు ఇంగ్లీషుభాష వ్యాపించియు హిందీభాష వ్యాపింపనక్కరలేదు. వ్యవహారభావమునుబట్టి చాలును. స్వభాషలో హిందీత్యము శంపాదించవలెగాని యేయిష్టమున్న కొందరి తప్ప అందరు హిందీలో పండితులు కానక్కరలేదు. ఆంగ్లోస్వయము ప్రారంభించి 15 సం॥లు అయినది. ఆప్పుడే భాష

భిమానమును ప్రారంభమైనది. కాని ప్రస్తుతము భాషావిషయములోగూడ మనపట్టణము మూఠీభాషమునహించుట కొంచనియును. ఏ కొంతమందియో అసహాయమునములో దిగి పిలుచేక యూరత్తన్నాముమోచుడు. తక్కినవారందరు మెదిలకుండుట భావ్యముగాదు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము విషయములో నిరసనభావము వహించుట పాఠిగాదు. విశ్వవిద్యాలయ విషయమై ఎవ్వరును మాట్లాడుకు. ఆరివములలో కడతరత తన్నాహముకానరావు. గంటూరు ఇదివరలో ఎంత ఉత్సాహము జూపినను ఇప్పుడు నిద్రాస్థానముగనున్నది. యాయందు తప్పులన్నచో విద్యాలయము ముంతువచ్చి బహిరంగముగ చెప్పి దేశమును నడిపించవలెగాని మూఠీభాషము విహించుట భావ్యముగాదు. ఆన్యభాషయనే ముక్తునందు జల్లిదేశములను లోబరచుకొనుట ఆచారమైనది. జపాను సోగియాలో నట్లు చేసినది. ఆఫ్రికా వారు హంజీరీ నట్లు చేసిరి. దేశభాష దేశమునకు విద్యుప్రవృత్తమువలెటిది. అందుకని రాష్ట్రభాష త్రోసివేయరాదు. ఇతరరాష్ట్రములలో సంబంధముండవలయునగాన రాష్ట్రభాష అత్యంతావశ్యకము. హిందీభాష లన్ని భాషలలో తల్లివంటిది. అన్ని దేశీయ వ్యవహారములు హిందీలో జరుగవలెను. హిందీలోనే కాంగ్రెసుసభాకార్యక్రమము జరుగవలెను. అట్టిహిందీకవశ్యకతను గురించి గంభీరవన్యాసముచి తమమరంబంధకేన శ్రీ ట్రాండ్ గారికి నాతరఫున అనేకవందనములర్పించుచున్నాను.

పిమ్మట అగ్రాసనాధిపతిగారు విక్రమరత్నవశ్యకతను గురించియు, హిందీ ప్రాముఖ్యతను గురించియు కుప్పముగా ముచ్చటించిరి. ఉపన్యాసవలెనది మహాత్ముడు హిందీకి మొట్ట మొదటి స్థామిష్యకతపోయెనను హిందీ అవశ్యకత నొక్కచెప్పెననియు జీనస్సు మహానుభావుని విశిమహాత్ముడు ప్రజాసామాన్యమునకు విజ్ఞానము గూర్చినయొ చెప్పి సభను ముగించెను.

అష్టమ గుంటూరు మండల సమాకారసంఘసభ-కొల్లూరు

1925 సం॥ రము జనవరి నెల 24, 25 వ తేదీలందు తెనాలి తాలూకా కొల్లూరునందు హైస్కూలు భవనమున ముత్రాను కాసనసభ్యుల సభాసభ్యులును తెనాలి మున్సిపల్ చైర్మను నగు శ్రీయంత శిల్లలపల్లి ఆంజనేయులు పంతులుగారి యధ్యక్షతన క్రింద అష్టమ గుంటూరు మండల సమాకారసంఘ సభ జయప్రదముగ జరిగినది. 24 వ తేదీ మహాత్మాను 2 గంటలకు అధ్యక్షులును అసిష్టెంటు డిప్యూటీ మేజరు ఎస్. రంగ నాధాచార్యగారును మొట్టమొదటిసారి తెనాలినుండిచ్చి నప్పుడు వారి నుంబయిట నెదుర్కొని బాష్టండు వాన్యములతో సభాభవనమునకు గొంపోయిరి. చాల ప్రదేశములనుండి 2, 3 వందల మంది ప్రతినిధులు విచ్చేసిరి. కొలా కేశవరెడ్డి (అనంత్ రెడ్డి స్నేహితు) ప్రథమమున నొక బాటనిచే జేబుబడిన దైవప్రార్థనతో సభ ప్రారంభమైనది. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు సూర్యదేవర రాఘవయ్య చౌదరిగారు తమ స్వాగతోపన్యాసమును జదివి సభ్యుల నాహ్వానించిరి. తరువాత పోలేరెడ్డి నాగయ్యగారు నేటి సభకు శ్రీ ఆంజనేయులుగారు అధ్యక్షత వహించుట మన యదృష్టమనియు వారంగీకరింప గోరుచున్నాననియు జెప్పిరి. జంధ్యాల పూర్ణయ్యగారు ఆమోదించిరి. అంతట శ్రీ ఆంజనేయులుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. సన్మాన సంఘాధ్యక్షులు వారిని పుష్పచాలంకృతుల నొనర్చిరి. ఈ సభలో నొక గొప్ప విశేషముకూడ కనబడినది. ఆది ఆంధ్ర సోదరులు ఘమారు నూరుమందివచ్చి తక్కినవారితోపాటు మార్చుండి చర్చలయందు బాట్లానుల గొప్ప విషయము. ఇప్పుడుని యువన్యాసమైన పిదప చేబోలు వాస్తవ్యులు దేవరాల మురహరిరావుగారు చేబోలులోని కొలవరేటిపు సామైటి అనగా పరిమితిలేని పూచీగల సంఘమును గూర్చిన చరిత్రనుజదిపిరి. గుంటూరు కొలవరేటిపు సామైటి అనగా పరిమితిగల పూచీగల సంఘముయొక్క చరిత్రను కార్యదర్శియగు కుత్రి హనుమంత రావుగారు (వాసి వడ్డెముడి పూర్ణ చంద్రరావుగారి జేజివించిరి. ఇది ఆంగ్ల భాషయందున్నది. దానిని తెలుగుచేసి వీరు చెప్పిరి. ఆతరువాత పోలీసు డిప్యూటీ మెంటు క్రెడిట్ సామైటి తరఫున ప్రతినిధియొకరు దానిచరిత్రను జదిపిరి. కున్ముమూరి వాగుదేవి రావుగారు మాన్మూరు యూనియన్ చరిత్రను జదిపిరి. నేటి సోరామయ్యగారు కొల్లూరు యూనియన్ చరిత్రను జదిపిరి. ఈ

సర్ పాత్రోగారు-గుంటూరు జిల్లా

విద్యాలయముల సందర్శించుట

గౌ. సర్ పాత్రోగారు విద్యామంత్రి, 21 వ తేదీ ఉదయము బాపట్ల, పోయి యుండిరి. జిల్లాలోని అధ్యక్షులు పి. జి. రెడ్డిగారు వారముగా గూ, యితర పెద్దలు కొందరు సహాగించి మంత్రిగారి బంగారాను తీసుకొనిపోయిరి. ఉప్పుల (పాత్రోగారు) విద్యాలయపాఠశాలలను విద్యార్థులను జూచి తీసుకొని ప్రసంగించి పిమ్మట జూర్డు హైస్కూలు నకుపోయి అప్పుల విద్యార్థుల బహుమతుల పంచియిచ్చిరి. హైస్కూలు హెనుమాస్వామి సన్యాసపత్రమును జదివెరి. దానికి ప్రత్యుత్తరము మంత్రిగారు దిగువరీతిని చెప్పెరి.

మంత్రిగారి క్రత్యుత్తరము

నెకండరీ విద్యావిధానమునందు విజ్ఞానము సంపాదించుట కొరకేగాక, శాస్త్రసత్యములకు తగిన బాటరకు ఒడవనందించుటే జీవనోపాధి గడించుకొనుటకు తగిన శిక్షణగూడ నుండునట్లు యేర్పడుచేయుటమంచిది. విద్యాశాస్త్రములు మున్నగు విజ్ఞానమునకు సంబంధించిన చదువుకు పనికి వచ్చునో లేక తగిన శిక్షణ విద్యులకెక్కుచు సమర్థుడగునో రివభావమునకు స్కూలులపైను తరగతియందు తెలిపిపోవును. విజ్ఞాన శాస్త్రముల చదువులచేసవారు యూనివర్సిటీ విద్యయందా యా శాఖయందు పరిశ్రమ చేయుచుందురు. కాని చాలమంది నెకండరీ విద్యతోనే విడిచిపెట్టువలసివచ్చుచున్నది.

అట్టివారికి జీవనోపాధిగడించుటకు లాభకరముగానుండు విద్యలు నెకండరీ తరగతులందులేవు. చాల పరిశ్రమలిప్పుడు ప్రోత్సహము లేక నశించుచున్నది. వాటిని పునరుద్ధరించి బాగుపరచినచో జీవనోపాధిగడించుచు. నెకండరీవిద్యా విధానము మంచిదిగా ఉపయోగకరముగ నుండవలెనన్న స్థానిక ధర్మితుల కనుగుణములగు వృత్తివిద్య నేర్చుచుండవలెను. మరియు విద్యావిధానము సంఘసేవకభివృద్ధిమార్గముగ నుండవలెను. బాలభద్రులను, సహకారసంఘములు, పాఠశాలలందు క్రీడలపండులు మున్నగునవి యుండుట విద్యార్థుల యందు అన్యోన్యత సోదరభావము పెంపొందించును. పరిశ్రమలపయమున క్లాసులలో కలిసి మెలిసి తిరిగినంత మాత్రమున జాలరు మున్నుండు పాఠస్యత్వము బడయునన్న యాభావమునందు సాంఘిక దురాచారములు అపహాలు చేసభావములుండవలె అన్యోన్యత పెంపొందునపుడే స్థానిక స్వపరిపాలనము, బాధ్యతాయుతి ప్రభుత్వము స్థాపనమునకు వచ్చును.

ధనవ్యయమగు మందిరములను వసరము

పీఠప హైస్కూలునకు సంబంధించిన వివిధసంఘములు ప్రార్థనలు చదువులు జరిగెను. పాత్రోగారు పాఠశాలకై ఉన్నత భవనముల విశేషధనవ్యయముతో నిర్మించుట నవరమున చెప్పెరి. ప్రభుమిక విద్యను అన్ని ప్రాంతములందు వ్యాపింపజేయుప్రయత్నములందు అందరు ఉపాధ్యాయుల సహాయమును తాను కోరుచున్నాననెను. ఈదేశము ఆర్థికాభివృద్ధి పరిస్థితులనుబట్టి జూచినచో పాఠశాలలు యా తిరిగి ఖర్చుతోనేలే కానింపరాదని ప్రశ్నించిరి. నెకండరీ పాఠశాలల విషయమున ఇతికలు గున్నమునకు ఎక్కువ చెచ్చించుటకన్న పాఠశాల పరికరములకు ఉపాధ్యాయుల వేతనములకుగాను చెచ్చించుటమంచిది. ఉపాధ్యాయులు, సర్రవర్రనగలిగి ఆదర్శక్రియముగా పాఠశాలయందేగాక, బయటను గూడ విద్యార్థులకు నిజమైనగుర్తుగానుండు టాచిశక్తియు. ఉపాధ్యాయుల వేతనములను గూడ హెచ్చింపవలసియున్నది. వారికి విడ్డుల సంసారముఖర్చులకుమగుండును. కావున 1½ లేక 2 లక్షలు స్కూలు భవనములకై చెచ్చించుటకన్న, ఎక్కువసామ్య ఉపాధ్యాయుల వేతనములకు, పాఠశాలకు పరికరములకు వినియోగించుటవసరము. అనిచెప్పెరి.

ఫలహారాంతరము కరంచేడు గ్రామమునకు పోయి, పిదప తెనాలి పోయిరి.

తెనాలి

తెనాలిలో విద్యామంత్రిగారు ప్రధమమున సంస్కృత పాఠశాల సందర్శించి, సన్యాసపత్రముల గ్రహించిరి. హిందు

వాత ఆధ్యక్షులు సభవారందరను గలసి యొక విషయనిర్ణయసంఘముగ నుండవలయునా యనువిషయమును నిర్ధారణచేయుటని హెచ్చరించిరి. దిగును వెంకటసరసింహారావుగారు పార్లమెంటులో ప్రాసీజరు నడుపించి సభవారందరను గలియుటగాక ప్రత్యేకముగ సంఘముగ నేర్పడిన బాగుండుననియు అట్లు ప్రాసీజరు నడుపించి యేర్పరించి సభ్యులను మాకునేర్పిన బాగుండుననియు సభ్యులని గోరిరి. ఈవిషయమున అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రార్ గారు విషయములగు నుండుటలను గొండు కాలవ్యాపన అందున్న విషయములను అప్పుడు సభవారందరను గలసి విషయనిర్ణయసంఘముగ నేర్పడుటయే సమంజసమని చెప్పిరి. సభవారందరు అంగీకరించిరి.

పుల నేతభావయు, మత్తగంధముల భావయునగు యాగిర్య భావ నేడు ప్రభుత్వప్రోత్సాహమునకు వేదియుండుట గాంచి అచ్చెరువందిరి. అపాఠశాలకానశక్తికముగ ద్రవ్యమంతయు పురజనులు ధనసహాయము జేయగలరనియు, దానికి తోడుగా ప్రభుత్వమువారు తొంత సహాయము జేయగలరనియు చెప్పెరి. మునిసిపలు ఆస్పత్రిటూచిన పిదప తాలూకా హైస్కూలునకుపోయిరి. అచ్చట ఉపాధ్యాయులందరు తమ పాఠశాల కష్టనష్టముల చెలుపుచు సన్యాసపత్రము జదివెరి.

ప్రత్యుత్తరము

అసహాయాధ్యయమునలన గలిగిన కష్టములన్నిటిని దాటి తాలూకాలో విద్యావ్యాపికయ పాటుబడు చున్నందుకు ఉపాధ్యాయుల కొనియాడి, విద్యామంత్రిగారు గతనాలుగేండ్లలో యారాష్ట్రమునందు విద్యాభివృద్ధి బాగుగ జరుగుట వారుచేపించుటల తనకన్న క్రద్ధులనే జరుగలేదనియు, పానగరాకాగాను, కాసన సభ్యులు మిగిలిన ఉపాధ్యాయులందరి సహకారములన జరిగినదనియు నుడివెరి. నిరుద్యోగసమస్యను తొలగించుటకు సత్వరముగా గొప్ప మార్పుచేయుటల తెలిసిన లాభముండదనియు క్రమేణ పరిస్థితులు మారవలెననియు చెప్పెరి. విద్యార్థులకు మనస్ఫూరించునట్టియు, స్థానిక పరిస్థితులయొక్కతన బట్టియు తగిన పద్ధతుల నేర్పింపవలెను. ప్రాత విధానమును ఒక్క సారిగాపెట్టిపెట్టరాదు. పాఠశాలలోని తరగతులు, పాఠములు, పద్ధతులను క్రమేణ అవసరమగు మార్పులకు పీలగునట్లు సరిజేసి విద్యార్థులకు పరిశీలనకై కళలయందు వాంఛ కలిగించి అభివృద్ధి మార్గమునకు ద్రిప్పించి యాసవస్య బాగుగ పరిష్కరింపవలెననియు, పండితులకు, అంగవిద్యార్థులకు వేతనరేట్లు వ్యత్యాసము గూర్చి తెలుగుపండితులవారు నూచించియుండిరి. కాని ప్రస్తుతనిరుద్యమలబట్టి పండితులకు, అంగఉపాధ్యాయులకు అర్హతల యందు వ్యత్యాసమును పాటింపక తీరదనియు, దానివకారము వేతనములందు గూడ వ్యత్యాసముండక తీరదనియు, ప్రత్యేకముగ నెవరో యొక పండితుడు అత్యధికగుణసంపదగలవాడన్నను ఎంచిజూచుట కష్టమనియు మంత్రిగారుచెప్పెరి.

పిదప వై. ఎం. సి. ఎ వారి ఉన్నత ప్రాధమిక పాఠశాలకూచిరి. అందు వృత్తివిద్యగూడ నేర్చుచున్నందుకు అంతరించిరి. అటుపిమ్మట పి. ఆంజనేయులుగారింట అల్ప హారముల విందారగించిరి.

కొల్లూరు

జనవరి 22:- మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు యా గ్రామముచేరి మంత్రిగారు హైస్కూలును సందర్శించిరి. ఈపాఠశాలలో స్థానిక పరిస్థితులకు తగినవిద్య నేర్పబడుచున్నది. యూనియను చెయ్యరుగారు హెచ్చార్చుగారు మంత్రిగారికి సన్యాస పత్రముల జదివెరి. మంత్రిగారు తగిరితని ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. జాతీయవిద్యాలయాధికారులు గోరనందున మంత్రిగారు రాపాఠశాలను గూడ జూచి అక్కడనే వృద్ధి విద్యావిధానమునుగూర్చి వారితో చాలనేపు ముచ్చటించిరి.

దుగ్గిరాల

మంత్రిగారు కొల్లూరునుండి దుగ్గిరాలపోయి అచ్చట హైస్కూలును పరిశీలించి సన్యాసపత్రమునకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు, పురజనుల త్యాగబుద్ధిని, అధికారులకొనర్పిన సహకారమును మెచ్చుకొనిరి. తరువాత సంస్కరణవిధానమునలన కాసనసభకలిగిన అధికాతమును గూర్చియు, ప్రజలకుగల ఎన్నికాధికారమును గూర్చియు విపులముగాచెప్పెరి, ఆయూరివారికిగల ప్రభుత్వ కిని మెచ్చుకొనిరి. అసహాయాధ్యయ సమయమునందు వారు రాజభి కిగలిగి ప్రవర్తించుటలనే యిప్పుడు తగ్గలమనభవించుచున్నారనెను. ఆపురమునందు వైద్యశాలనుగూర్చి జిల్లాబోర్డువారు ప్రయత్నములు చేయమని గోరిరి. మరియు బాలర వ్యవసాయ జ్ఞానాభివృద్ధికై కొన్ని తరగతుల నేర్పరచుట కొంతభూమిని ప్రత్యేకింపగోరెను.

విద్యావిధానమునందు స్కూలులపైను తరగతియే పరమాధికారు. అంతటితో ముగించినవారి. జీవితములు నిరర్థకములగుచున్నవి. ఆయూరివంటి వ్యవసాయ స్థానమునందు కృషిలలు విడ్డులకు వ్యవసాయపద్ధతులగుర్చి తెలిసియుండుట మంచిదనిరి.

పిదపకొందరు ముఖ్యులతో ప్రసంగించి మంత్రిగారు తిరిగి తెనాలిపోయిరి.

తురిమెట్ల

28వ తేదీన తెనాలినుండి పాత్రోగారు తురిమెట్ల పోయిరి. త్రోవలో పెద్దపూడి, అమ్మతలూర గ్రామముల వారు సన్యాసపత్రముల నొసంగిరి. పెద్దపూడియందు 8000 పేదల కన్నదానముజరిగెను. తురిమెట్ల గ్రామములు సంస్కృతపాఠశాల యందు మంత్రిగారిని సత్కరించి సన్యాసపత్రము జదివెరి. పాత్రోగారునుండి హైస్కూలునకుపోయి అందు హైస్కూలుని దిరమునకు శంఖస్థాపన గావించిరి. ఆమందిరమున కాలినిపేరు చెట్టిరి. పిదప అద్దెదావిదులు, మహమ్మదీయులు వేరువేరుగా సన్యాసపత్రము లొసంగిరి.

గుంటూరు ఉపాధ్యాయులసంఘము

పిమ్మట గుంటూరుజిల్లా ఉపాధ్యాయుల సంఘసభజరిగెను. ఈసభయందు సన్యాసపత్రముజదివిన పిమ్మట కేసీఎస్ దములు జరిగెను. బహుమతులు పంచిపెట్టడెను. రాత్రి గయ తులందను వింతొసంగిరి.

హైస్కూలు సన్యాసపత్రమునకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు మంత్రిగారికి ముఖ్యవిషయమును నూచించిరి. ఈజిల్లా మధ్యచాల పాఠశాలయన్నవి. అన్నిటియందు ఒకే పద్ధతను సరింపజేయు. తెలుగు జిల్లాలలో హైస్కూలులన్నియు సహకారసభతని పనిచేయవలెను. నెకండరీ విద్యావిధానాభివృద్ధి నూచకముగా బాలరక్రీడలకై ఫలములను ప్రత్యేకించుట వ్యవసాయఫలములగు నీటిప్రదేశములందు పాఠశాలలో విద్యార్థులకు వారు ముందు స్వీకరించునట్లు వృత్తులందు కొంచెము ప్రవేశముండవలెను శిక్షణ గలపవలెను. హైస్కూలులలోన ము జయప్రదముగ కానసాగినదని యాభివరచుటకు స్కూలులపైను ప్యానులు లెక్కింపవలసినవి గావు. అచ్చట విద్యార్థులకు లాకజ్ఞానమంత యలవడినదో తగిన పరిశ్రమ, కృషియందే మాత్రము వాంఛపడినచో దానినిబట్టి తెలియగలదు. విద్యాశాఖవారితో సంప్రదించి వీటన్నిటికి తగిన యేర్పాటులను విద్యాలయాధికారులు జేయుట వారివిధియైయున్నది. వ్యవసాయ తృప్తిని పెంపొందించుటయే గాక విజ్ఞానవిషయమును గూడ మరువరాదు. ప్రస్తుతసాంఘిక పరిస్థితులను బట్టి విద్యాలయములందు లాభకరమున పద్ధతుల ననుసరింపవలెనని మంత్రిగారు చెప్పెరి.

పారాయణభగవదీత

(వచనగ్రంథము)

క్రాసునైజా. 108 పేజీలు. మేలుకాగితము. కత్తానైజెండు. సంపుటము ముద్దు గూర్చుచున్నది. వెల రు 10.0. దీనిని శ్రీ వైసాని కృష్ణయ్యశెట్టి ఆండ్ సన్మవారు ప్రకటించిరి. మాకార్యాలయమున కొకప్రతిని బంపిరి. మేము కృతజ్ఞతతో స్వీకరించితిమి.

ఇది భగవద్గీతాశ్లోకములకుఁ దెలుగు వచనము వీయధ్యా జుమున కాయధ్యాయము విషయలోపము లేకుండ వ్రాయఁబడినది. శైలి మిగులఁబ్రశస్తయము ప్రాథమధురముగ నున్నది. ఇది యీ వైసానివారి కుటుంబమున రెండువందలయేండ్లనుండి పరంపరగా ననుదినము పారాయణము కావించబడుచుండిన తాళపత్ర సంపుటమునుండి ముద్రింపఁబడినట్లు లి గ్రంథసీతక యందుఁ గలదు. కాని రచయిత యెవ్వరో తెలియరాదు. ఇట్టి గ్రంథమును రచియించినవారిపేరు తెలియకుండుటకదు శోచనీయము. ఈగ్రంథము శ్రీమత్ నైకము సుబోధముగ నుండును. తాళపత్రముత్యక యందలి స్థానిత్యములను ముద్రణమున సంస్కరించిన శ్రీమత్ బుక్కపట్టణము రామానుజయ్యగారి పరిశ్రమము పేర్కొనఁదగినది. ఇది మదరాసు బార్నిటోక వరదానుతియప్పకొప్పి నెం 74 రున గల నగలపర్చులు వైసాని కృష్ణయ్యశెట్టి అందువస్తువారికడఁ క్రయమునకు లభించును.

రామచంద్ర విజయము అను

బంగోలురాజుల చరిత్ర

శ్రీతియమిలైన వంగోలు మంచపాటిరాజుల చరిత్రాత్మక నాటకము. దుగ్గిరాల బోర్డు హైస్కూలు టీచరు ఆక్కరాజా సరసింహారావుగారు గ్రంథకర్త. శ్రీయత భూపతిరాజా వెంకటపతిరాజు, సి. వి. యస్. సరసింహారాజుగారు నుపాధ్యాయ వ్రాయబడింది. దీనివెల రు 0.12.0 లు త్వరపడు. అదే గ్రంథకర్తచే రక్తిణి అనునాటకమువెల 0.12.0. సి. వి. కృష్ణారావుగారు, పోస్టు బంగోలు.

ఆంధ్ర శబ్దచింతామణి

వ్యాఖ్యానము

కర్త:- వారి నడి రామకృష్ణులుగారు. ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రధమకవియగు నన్నయ భట్టాచార్యుడు రచించిన ఆంధ్రవాక్యకరణమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి నన్నయభట్టు స్కూలులకు సంస్కృతాంధ్రములందు ఆంధ్ర భారతలక్ష్యముల నుదాహరించుచు వ్రాయబడిన అపూర్వమున వ్యాఖ్య. ఆంధ్రకేబ్బ చింతామణి నన్నయ కర్తృకము కాదను వారి వాదములన్నియు సప్రమాణముగా ఖండింపబడినవి. భాషా సేతుల తెల్లరు ముఖ్యముగా చూడగిన విశేషము తెన్నియాలవు. వెల 0.12.0. భాగ్య నేణం. ఆంధ్ర వ్యాఖ్య కార్యాలయము 7, రెండు శిల్పపు, పల్లవాస్తు.

ఇండియన్ బ్యాంకు

వాటాదారులనభి

ఇండియన్ బ్యాంకు వాటాదారుల 18వ వార్షిక సభ బ్యాంకు భవనములందు మదరాసులో శనివారము సాయంత్రము జరిగినది. గా|| వ్యా. వి. వి. శ్రీనివాసయ్యంగారు సభ ముఖ్య అధ్యక్షులుగా భా. బ. బాదాసాహెబు, గా|| జి. ఎ. వాడేనుగారు, డి. బి. ఎ. వి. రామలింగయ్య, డా|| కె. భుజంగరావు, హెచ్. నూర్జున్ రాయ, టి. రఘునాథరావు, క్రీష్ణదాసు గిరిధరదాసు, లాలదాసు గోవిందదాసు, పి. ఆర్. రామయ్య, ఆర్. క్రీష్ణదాసులూ, విద్యాసాగర పాండ్య (కార్కరెడ్డి) గార్లు మున్నగువారు విచ్చేసిరి చాలమంది వాటాదారులు వచ్చిరి. గా|| వి. వి. శ్రీనివాసయ్యంగారు సభాధ్యక్షులుగా సేవ్యుకొనబడిరి. 1924 సం|| ఆడిట్ లెక్కలు అంగీకరించబడినవి అధ్యక్షుడు బ్యాంకునుగూర్చి యాదిగువవేరిని ఉపన్యసించెను.

ఆధ్యక్షోపన్యాసము

ఈవత్సరములోను బ్యాంకు స్థాపించబడి 18 ఏండ్లు గడచుటచే దీనికి మైనారిటీ తీరినది. ఈబ్యాంకు ఎట్టిసమయమున స్థాపించబడినదో ఎల్లరకు తెలియును. దక్షిణ ఇండియాలో అరబ్బునాట్ కంపెనీ దివాలుదీసి ప్రజలందరు నష్టపోయి గోల పెట్టచున్న సమయములో మరల ప్రజల విశ్వాసమునకు పాత్రముకాగల యట్టిబ్యాంకును స్థాపించిన కీ|| శ్రీ|| వి. కృష్ణస్వామిఅయ్యయ్యగారి మేలెంతయు ప్రశంసార్హము.

ఈ 18 సంవత్సరములలో బ్యాంకు అభివృద్ధిమార్గముననే పనిజేయుచున్నది. మిఠాయిదరి కండజేయబడిన రిపోర్టులనే నిరుదేశ్ బాగుగ పనిజరిగినదో తెలియగలదు. ఆదిని పదిలములను మూలధనమును చాలవరకు పెంచుకొనినది. దీని దెండు నూటికి 4 చొ|| నుండెను. ఇప్పుడు 12 చొ|| ప్రకటించబడెను. దివాజీలు భనమే 75 లక్షలుగలదు. ఈఖాత యంతయు బ్యాంకును స్థాపించి యాస్థితికి దెచ్చిన పరిపాలకుల శ్రేణి. ఈబ్యాంకు వ్యవహారముల తమజీవితమంతయు అంతిము జేసిన విద్యాసాగర పాండ్యగారు, కీ|| శ్రీ|| వి. చంద్రశేఖరయ్యగారు, బ్యాంకు డైరెక్టరులగు వర్తకశ్రేణులు జూపిన శ్రద్ధాభక్తి లెంతయు ప్రశంసార్హములు.

నిలువ మొత్తము

అయినను యిప్పుడు జరిగిన పని కన్న జరుగనున్న దెంతేనిగలదు. ఈరాష్ట్రము జనసంఖ్యయు రాబడిని బట్టిచూచిన 75 లక్షల దివాజీలు ఏమిలెక్కో అరబ్బు నాటుకంపెనీ వలన ప్రజలకు బ్యాంకులపై గలిగిన విశ్వాస యొక్క పోలేదనియే నాయభిప్రాయము. ఈబ్యాంకునకుగల గౌరవమును, స్థితినిబట్టి జూచినచో యొక్కన తగినంత ప్రహరీక్షణ గలుగలేదనియే నాయుద్దేశము. కాని మనము తొందరపడరాదు. అభివృద్ధికరమగు మార్పు సేయబడిగా జరుగగలదు.

ఈబ్యాంకు వారు జూపు పోకర్కములను ప్రజలు పూర్తిగా నుపయోగించుకొనకుండుట కొకటికారణమైయుండును. ఈబ్యాంకు లో ధనము దాచుకొనిన చోన ప్రస్తుతమురాని ప్రజలకింకను పూర్తిగా నవ్యక్తము గలుగలేదు. ఇచ్చటపోవుట కష్టపాథ్యము. బ్యాంకు యంతర అడ్డుటండ, వాటాదారుల పెట్టుబడిమొత్తములోనే 40.లక్షలు నిలువలోనుంచి మిగిలినద్రవ్యమే వాడుకలో నుంచబడినది. అనగా కొన్ని వాటాలే ఉపయోగించబడుచున్నవి మిగిలిన వాటాల మొత్తమంతయు అవసరమగునపుడు ఉపయోగపడుటకు నిలువలో నుంచబడినది. 40 లక్షలు నిలువలో నున్న సంస్థలో ధనమదాచుకొనినచో నష్టముకలుగునా? ఈవిషయమును దక్షిణఇండియా ప్రజలందరికి వెల్లడి జేయవలసియున్నది.

కొన్ని మార్పులు

ఈసంస్థ యభివృద్ధి గాంచుటకుగాను మిఠాయిబట్టె నేను కొన్ని మార్పులు జేయుచున్నాను. నేను బ్యాంకును కానుగాని, కొన్నేండ్లకుండి యీవగవర్తకపరిశీతుల సెరిగినవాడనటచే అందరి లోపములు తెలిసికొన గలుగుచున్నాను.

మధ్యతరగతి ప్రజల అధికస్థితుల సెరిగిన వారికెల్లరకు వారిలో చీటిఫండుపద్ధతి యెంతయెక్కువగా వ్యాపించియున్నదో తెలిసియుండును. మరియు యీఫండుల కొనసాగించుచుండువా రెట్టిమోసములను జేయుచుండురో మీకెరుక. అట్లు

య్యను మధ్యతరగతి ప్రజల చీటిఫండులందరితో ఉత్సాహముగ పాల్గొనుటకు రెండుదేశములు గలవు. వారికి తమ ఆర్జనయందు మిగుల్బుకొనుటకు వీలుండదు. కావున నిర్బంధముగా కొంచెము కొంచెము చొప్పున రాబడిలో శ్రమ తీర్చుకొనుటయే సుపాధ్యముగ దలండును. మరియు, అవసరమగునపుడు తానా చీటిఫండును తక్కువధరకైన వినియోగించుకొనవచ్చును. ఈ విధముగా ప్రతివల ఆనేక లక్షలధనము తిరుగుచున్నది. దీనికి సరియైన పద్ధతియొకటి యీబ్యాంకునందేర్పరచి అవసరపడు ప్రజలకు సహాయము జేయుటమంచిది. ఈ విధముగానే నిధులలో వాటాలు జేయుటచున్నది. ఈరెండిటికి ఒకటూ బ్యాంకులో అట్టి చెల్లెలుజేయ్యటలనే జేసి మధ్యతరగతి ప్రజలు కొలదిఆదాయములు మోసగాఢతచేత బడకుండి లాభముజేయుట యీ బ్యాంకు అధికారుల కర్తవ్యమయి యున్నది.

నేజేయు రెండవమార్చినేమన, మన దేశమునందు 4వో కారోధ్యమముపుడు బాగుగ ప్రభుత్వమున్నది. అనేక సహకార సంఘములు స్థాపించబడినవి. వీటికి ప్రభుత్వమువారు చివరవరకుగూడ ధనసహాయముజేయగలరని నమ్ముచాలము. అవి ఎన్నటి కయిన వేరొక సహాయము నాపించక తప్పదు. బ్యాంకుల యీ విషయమున శ్రద్ధతీసికొనవలెను. గ్రామములలో నూతనముగా స్థాపించబడిన పంచాయతీపద్ధతి యేవిధముగ పనిజేసినను, గ్రామముల కట్టుదిట్టముగా నొనర్చును. కావున బ్యాంకు సంస్థలు గ్రామపెద్దలవారా వ్యవసాయములకు మడుపుద్రవ్య విచ్చుట, అపంటలను అమ్మించి మరల వమాలు జేసికొనుటచే యుండునలెను. ఈపని బాగుగగా పరిస్థితులను బట్టిజరిపినచో బ్యాంకువారికి నష్టముండదని నాయుద్దేశము.

బ్యాంకు శాఖలు స్థాపించు ప్రయత్నము

ఈ రాష్ట్రమునందు చాలసలము వ్యాపారప్రాముఖ్యత నుబడయుచున్నది. అన్నిస్థలములలోను బ్యాంకుశాఖలు స్థాపించవలెనని నేజేపునుగాని, ఆయాచోట్ల వ్యాపారస్థులకులకు ప్రజలకు బ్యాంకుల పోకర్కములనుగూర్చి తెలియజేసినచో బ్యాంకుల ఆసక్తికలిగిరాక పెచ్చుగలదు. అందుకు గాను బ్యాంకు ఏజెన్సీ నొకదానిని ఆయాస్థలముల తిరిగివచ్చుచుండునట్లు నియమించిన బాగుండును. అట్లు జేసినచో యేస్థలములందు స్థిరముగా శాఖలు స్థాపించుట లాభకరముగా నుండునో లేదో తెలియగలదు. బ్యాంకువారి కట్టె ఖర్చులేకుండనే యీపని జరుగగలదు. బ్యాంకింగు విషయములందు ప్రజలకు ప్రవేశము గలిగించు బాధ్యత మనయందున్నది. అది నిర్వర్తించుట కిదియే మార్గము.

ఇంగ్లాండులో బ్యాంకు శాఖ

నేజేయు అఖిలసూచక యెక్కువ ముఖ్యమైనది దాని విషయమున నేను కనుదీర్చుచుగా నాలోచించితిని. ఇంగ్లాండులో మన బ్యాంకునకు సంబంధించిన వ్యాపారపు బ్యాంకింగు ఏజెన్సీ యుంచవలెను. చాల యేండ్లనుండి మన యిచ్చటి వర్తకుల కార్యకర్తల ఏజెంటులన గడుగుచున్న మోసమును నేజాయచున్నాను. భారతదేశ దిగుమతి ఎగుమతి వర్తకులు పూర్తిగా విశ్వాసముంచి వ్యాపారము సాగించుకొనగల అడతిదారులేరును ఆదేశమునలేరు. యుద్ధానంతరము వారు మనవర్తకులకు మోసము జేయుట ఆతిశయించినది. మన దేశ వర్తకులకు చాలమంది యీమోసములకులోపై నాశనముచెందినారు. వారికి మేలొనర్చుటకుగాను, వీలయినచో మన బ్యాంకువారా నచ్చట నొక ఏజెన్సీ స్థాపించవలెను. అచ్చటి సంస్థ విదేశీమార్కెటులందు వ్యవహారమెట్లు జరుగుచుండునో పరికించుచు, స్వదేశీయులకు అచ్చటి వ్యాపారమునందెట్టి నష్టమురాకుండ కాపాడుచుండవలెను. ఈవిషయమును మీరందరు బాగుగ నాలోచింపవలెను. మనదేశపు దిగుమతిదారుల కియేర్పాటు గొప్ప వరప్రసాదముగనుండును. వారి వ్యవహారములన్నియు మధ్యతరగతి వ్యవసాయకుల యీబ్యాంకు వారి విశ్వాసపూర్వకముగా జేయుచుండుదు. కావున యీ నాయోచనలను, వాటాదారుల బ్యాంకు అధికారులు ఎల్లరు గూడ శ్రద్ధతో విచారించెదరుగాక. ఈబ్యాంకునేటినుండియు ఉచ్చరికమునచ్చి ప్రాముఖ్యతను పొంది పరిల్లునుగాక.

మిమ్ముల డైరెక్టరుల రిపోర్టులెక్కలు ఆమోదించబడినట్లు ప్రకటించబడినది.

భా.బ. పోటీమహమ్మదు అబ్దులు అజీజు బాషాగారును, రా. బ. లయ్యముచెట్టి గారును తిరిగి డైరెక్టరులగును, ఎం. కె. దండేకరు టి. కె. రఘునాథరావుగార్లు ఆడిటరులగును ఎన్నుకొనబడిరి.

నెల్లూరు ఆంధ్ర సభ

చిత్తనశీలుము

మదరాసు ఆంధ్ర సభ వారీకసూచన

నెల్లూరు ఆంధ్ర సభ వారీకసూచన చిత్తనశీలు నాటకాన్ని ప్రదర్శించారు. రాయప్రోలు ముద్రమయ్యంగారు నలబాహుక పాత్రలు ధరించారు. నేలమతుల రామకృష్ణయ్యగారు సుదేవుని పాత్రను శ్రీనివాసాచార్యగారు దమయంతి వేషాన్ని ధరించారు. ఈముగ్గురు నాటకంలో ఉండేవిషయంతో బయటపెట్టారు. ముద్రమయ్యంగారి బాహుక వేషం అత్యుత్తమం గా వుంది. మనోహరమైన డైరెక్షన్లన్నీ, దుఃఖంగా నటించాల్సిన పాత్రకు తనగట్టి ధృవితో విరహవేదన పడినప్పుడు యిరివర శేషటకుడు గూడా యిట్లా ఆభినయించలేదనిపించింది. ఉత్తరంచనివేటప్పుడు తనదుఃఖాన్ని ఆపుకొంటూ వడ్డ అపవ అత్యద్భుతంగా వుంది. ఆయనగారి ఆభినయం, ఆభినయంతో సమంగా విసిరేపాటు, రెండూకలిసి, ఆయన కాండ్రనటు శేఖరులలో ఉన్నత స్థానము సంపాదించగల శక్తియున్న దనిపించింది.

రామకృష్ణయ్యగారు కన్నుగా పాడుతారు పక్కం నిట్టి చదువుతారు. నుదేండ్లికి తగినట్లున్నాడు. పనులుగతిని చూడంగానే గలిగిన ఆనందం ఎంతబాగా చూపించాడో విస్మయకరం. ఆరోజున ఈ సభకు పతకంగా యిచ్చాడు. పతకం బంగారపది. కృష్ణకులాభారంలో నాగుడు చలాకిగా అభినయస్తాడట ఈయనగారు.

ఇంకొకనాట చెప్పుతా. ఈనాటకాన్నాడించే రంగాధికారి తనకష్టంలేని రంగాలు నాటకంలో నుంచి తీసేశాడు. ఈ బ్యాంకువనరంగం ఎరిగిపోయింది. స్వయంచరంలేదు. ఈరెండుపోలే దమయంతికెంత పనితీర్చిపోయినో ఆలోచించండి. కలికి, వాల్లేముడికి ఎక్కడలేని ప్రాముఖ్యతవచ్చింది. వీరికిచ్చిన ప్రాముఖ్యతకన్న చెడిపోయింది కామబ్బు ఉద్యానవనం, స్వయంచరంగాలాడితే.

ఏదెల్లావున్నా వాటకంమొత్తంమీద గ్రక్కిట్టింది. నటకులంతా చదువుకొన్నవాళ్లు. ఇట్లాంటివాడికి ఉపదేశాలున్నవన బాధ్యతనుంది.

మదరాసు ఆంధ్ర సభ వారి కొకసూచన

ఈసందర్భంలోనే మదరాసు ఆంధ్ర సభ వారి కొకసూచన చేయాల్సింది. మదరాసు ఆంధ్ర సభ వారు ఒకనాటు ఏమని చెప్పారంటే "మాపుదేశం సంపాదించాలి కాదు, మూలంగా బయటికి రాకుండావున్న నటకుల్ని ప్రోత్సహించి వారిని ప్రైవేటీకొచ్చి కళను పోషించాలి మాపుదేశం" అని చెప్పారు. అందుకు యీసూచన చేయాలన్నది. సూచనమీద యీక్రిందివారిని పిలిపించి యీక్రిందివేషాలేయిస్తే బాగుంటుందని. బందరు జేవరకొండ నుబ్బారావు గారిచేత హంస్యంద్రుడు వైకుంఠి, దుర్గాదాసు, నల, బాహుక వేషాలు, నెల్లూరురాయప్రోలు ముద్రమయ్యంగారిచే నలబాహుక, హిరణ్యకశిప, కంస, కృష్ణులు, రామకృష్ణయ్యగారిచేత నారద, సుదేవులు, తెనాలి స్థానంసరింహారావు గారిచేత గోమనారా, నాథుగవాణి వేషాలు, నుంటూరు వెల్లండ్ల సుబ్బారావుగారిచేత పాండవోద్యోగకృష్ణుడు, నక్షత్రకుడు వేషాలు జేయిస్తే మదరాసు ప్రజలు కూడాగూస ఆనందిస్తారనిచూచునే దోహదో ఆంధ్ర సభ వారిని పెచ్చరిస్తున్నాను. ఎప్పుడూ ఒకపోటీ పిలిపించి, వేసినవేషమే వేయించేదానన్న, నేను నేనుగలకు పిలిపించి జేరుజేరువేషాలుజేయిస్తే చూచేవాడికి చిగురుండదు. వేసేవాళ్లకిరిసుగుండదు. ఇంతమాత్రం స్వతంత్రంతో సూచనచేసివేండుకు ఆంధ్ర సభ వారు క్షమిస్తారు కాక. ఇవివరకెంతో ఎం. నాగేశ్వరరావుగారు చూచిస్తేసరేని ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో జవాబిచ్చారు. అందుని మళ్లీ చెప్పాలన్నది. ఈసూచనప్రకారం గ్రంథంపడిస్తారుగాక యిది కొంచున్నాం. మదరాసు విద్యాభివృద్ధి మధ్యమధ్య ఆంధ్ర సభకుల తాకిత్వమేమిని జోరుండదు.

ఒక నాటకాభిమాని

1924. డిసెం 81 తో అంతమున్నే ఆంధ్ర సభ వారికు 120/0దివిడెండు లాభము ప్రకటించబడెను. బ్యాంకు ఉద్యోగిలకు జీతమునొసను రూ.7,644-8-0 యిచ్చుచుండెను.

సర్ ముత్తయ్యచెట్టిగారు అధ్యక్షులుగా పంపించుటయ్యి ముటతో సభముగి సెను.

ఆలిఘరువిశ్వవిద్యాలయము

పట్టప్రదానోత్సవసభ

“సయ్యద్ అహమదుగారు మహమ్మదీయ జీవితమును పునరుద్ధరించిరి”

వైస్రాయిగారు భోపాలు బేగంగారు, వైస్ ఛాన్సలరుగారు బ్రతంస

ఆలిఘరు, జనవరి 28:—విశ్వవిద్యాలయపు ఛాన్సలరు గారు భోపాల బేగంగారు వైస్రాయిగారి యాగమనము విశేషావరమున ఆలిఘరు విశ్వవిద్యాలయమున కొకలక్షరూపాయలును, మహమ్మదీయ బాలికాపాఠశాలకు రూ. 20,000 లును విరాళముగ నొసంగిరి.

ఆలిఘరు, జనవరి 28:—విశ్వవిద్యాలయపు ఛాన్సలరు భోపాలు బేగంగారు నిన్నటి యువముసల వచ్చిరి. వైస్రాయిగారు నేటి ఉదయము 10-30 గంటలకు వచ్చిరి. వారు భోపాల బేగము, కమిషనరు, ఆగ్రాజ్ఞాకర్త, జిల్లా పోలీసుశాసరింఁజేయు, విశ్వవిద్యాలయపు వైస్ ఛాన్సలరు, విశ్వవిద్యాలయపు కోశాధికారి, నవాబు సర్ ముజామియుల్లా ఖానుగార్తవే నాహ్నినింపఁబడిరి. ఒకరి కొకరెట్టిందుకొనుట మొదలగు సాంప్రదాయకాచారములు జరిగిన పిమ్మట ప్రభుత్వోద్యోగము విశ్వవిద్యాలయాధికారులు, బేగంగార్తతో, వైస్రాయి గారేమోమారుబండ్లనింప యుత్సవముగా విశ్వవిద్యాలయమునొద్దకుఁ జోయిరి. ద్వారమువద్దనుండి, విశ్వవిద్యాలయ యాశ్రయము చేపెంజడింపఁబడిరి. విశ్వవిద్యాలయమువద్ద రిడింగు ప్రభువు గారు, కోర్టుసభ్యులచే సన్మానింపఁబడిరి. పిమ్మట వైస్రాయిగారు సభ్యులతోద్రుత, ప్రకృతిశాస్త్ర పరిశోధకాలయములను, లిబ్రరీ పుస్తకాగారములను పరిశీలించిరి. ఇచ్చట విద్యాలయోద్యోగులు వైస్రాయిగారికి బరిచయముఁ జేయఁబడిరి. తరువాత వైస్రాయిగారిని ఎర్హాదజేయుటకై ప్రత్యేకము దీర్చబడిన విశ్వవిద్యాలయ వైసికిశ్రీపటాలమును, బాలభట పటాలమును సందర్శించిరి. మఱియు, సంస్థాపకుని శరీర ప్రతిష్ఠాసముఁ (గోరీ) జూచి, ప్రేరేపి సభాచుంట్లపనునకు వచ్చిరి. అచ్చట భోపాలు బేగంగారిచే నాహ్నినింపఁబడిరి.

బేగంగారి యువన్యాసము

అసమయముదామె యిట్లుపఠ్యించిరి. “మన హైందవ విశ్వవిద్యాలయములు వట్టిభాషాజ్ఞాన పరిక్షాధికారులుగానే యుండిన సమయముందు సర్ సయ్యదు అహమ్మద్ ఖానుగారు విశ్వవిద్యాలయము వట్టి పరిక్షాధికారియేగాక, యర్హతత్యము లింకను జాలయున్నవని గ్రహించిరి. వారు విద్యార్థులు వట్టిభాషాప్రాజ్ఞులు మాత్రమేగాక సత్సర్వనా శీలరగ గూడ నుండవలయునను లక్ష్యమును గుర్తించిరి. వారు భాషావిశేషజ్ఞులఁ దమరూపేయుటయందుగాక, సత్సర్వలను, సంఘమునకుఁ చెయ్యగించునాలను పమరుఁ జేయుటయందు లక్ష్యముంచిరి అధ్యయనముకంటె, యాదాహరణమువలన నెక్కుడుపయోగమున్నదని గుర్తించిరి. సోదాహరణము వలనను పరిసరములఁ బట్టియు బాలని ప్రవర్తన యలవదునను బట్టి స్వకము నాకిగలదు. కావున నే, యంగ్ల దేశములోని సాశ్రమ విశ్వవిద్యాలయముల పద్ధతిని తన విద్యాలయమున జేసెను. అది ధ్యాయము పరిశోధనయే. కాని యది సాఫల్యము నొందెను. యమ్. యే. ఓ. కళాశాల యాపద్ధతులపై నభివృద్ధిజేయబడి, హిందుదేశములో నితరస్థలములం దెబలను తేరి యపూర్వ ఫలితములఁ జూపుచున్నది. మరియొక విశేషమేమన, న్యాయానుజేతులకుల కెక్కుడు ప్రోత్సాహము మొగబడుచున్నది. దీనివలన సాంఘికోత్సాహము, వైశిష్ట్యము ప్రబలమునని యూహించి యిటులఁజేయుచున్నాడు. ఈ మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయమున కాదవ్యము లిప్పటికినవియే హిందూదేశవిద్యాధికారులు గూడ సయ్యదు అహమ్మదు గారి యాదర్శములకు సమానముల మార్గములనే యనుసరించి వానిని గౌరవించిరి. హిందూదేశమునందలి మహమ్మదీయులు సయ్యదుగారు మార్గము బూజిన పద్ధతి నుండెయ్య, విద్యావిషయమున నెక్కుడు ప్రోత్సాహము జూపుచుండిరి. వారు వెనుకబడియుండుటను బాగుగా గ్రహించి నేజాగోలును పూర్తిజేయుచుండిరి. ప్రభుత్వమువారుగూడ మహమ్మదీయశాసనములపట్ల సానుభూతులైయుండి వారప్పలప్పుడేసిన పునరుత్థానముగ్రహించుచునే యుండిరి. నేటివరకు గలిగినంతయు, జేసినపనికి సరిపోవు నంతగాదు. కాని యింతవఱకు

గలిగినదానింబట్టి మహమ్మదీయులందు విద్యావ్యాప్తి గలుగుట యసంగతము గాదని నిరూపించుచున్నది. హిందూదేశమునందలి మహమ్మదీయులు తమ యెడల తత్సంతకృతజ్ఞులై యుండకతప్పదు. వీలన మీరు, మీ ప్రభుత్వము జేసిన సహాయముజ్ఞిమి. మహమ్మదీయసంఘము నభివృద్ధిజేయు సూచనలను మీయెదుటకు దెచ్చినప్పుడెల్ల మీరుజూపు సానుభూతి, వారిహక్కులనురక్షించుటను మీరుజేసినవని, యెప్పుడొక తీరనిదై యున్నది. సంధి సభలో, తురుష్క సమస్య నాలోచించునట్లుజేయుటను మీరు పక్షి ప్రశమ ముఖపరచితి యున్నది. అన్నిటికన్న మహమ్మదీయ విద్యాభివృద్ధిపై మీరుగల యవ్యాజానుభూతికి మాకృతజ్ఞత నెక్కుడుగ జూపవలసి యున్నది.”

పిమ్మట వైస్ ఛాన్సలరుగారిని విశ్వవిద్యాలయ సభ్యుల పక్షమున సన్మానము జరుపమని బేగముగారు చెప్పిరి.

వైస్ ఛాన్సలరుగారి యువన్యాసము

వైస్ ఛాన్సలరుగారిట్లు నుడివిరి:—

“మహాసంస్థాపనకు తొలిసారి దయచేసిన యాతరుణమున కొర్టుసభ్యులమగు మేము హృదయపూర్వక స్వాగత మొసంగుచున్నాము. మేము మిమ్ము, మహిద్యాలయమునకు రెక్కరగా నుండిరినియు, నీహిందూదేశమునకు రాజప్రతినిధిగారినియే గానుండ మహమ్మదీయ సంఘాభివృద్ధికారకులని స్వాగతమిచ్చు భాగ్యముగలిగినదని విన్నవించుట కంతయు సంతసించుచున్నాము. ప్రకృతికాలమున భారత రాజప్రతినిధియందు పనియుత్తిడి జోనీ మూలమున యామహమ్మదీయ విజ్ఞాన ప్రతిష్ఠాపనమునకు తామువచ్చుటవలన నీవిద్యాలయ ముందు తమకుండు శ్రద్ధయేగాక, యాజాతియందు గూడ తమకు గల యభిమానమును వెల్లిబుచ్చుచున్నది.

మీరు మాయంబు జూపెడియభిమానమునకు మాహృదయపూర్వకందనముల నర్పించుట విధియై యున్నది. సర్ సయ్యదు అహమ్మదుఖానుగారు తమసంస్థ నీకింది సూత్రత్రయమే ముఖ్యాదర్శములుగ జేసికొని స్థాపించెను. (1) ప్రాజ్ఞేతమందలి మానసికప్రవృత్తి, పరిశుద్ధతలను, పశ్చిమదేశమునందలి క్రిస్తియన్యులలో మేళవించి ప్రజలలో బ్రాకిన యసత్వపు సిద్ధాంతములఁ దెలిపివేయుటకు (2) ఆంగ్లప్రభుత్వముం దుండుటచే మతస్వాతంత్ర్యము గలుగుటయే గాక దేశమునకు, సంఘమునకు సేవజేయగలుగుదరని విశ్వసించఁజేసి ఈ, మహమ్మదీయులందు నాంగ్లయులయం దన్యోన్యము ప్రవరింపఁజేసియు, నాంగ్లయులయందును, మహమ్మదులందును వైమ్యమ్యములఁ బారద్రోలుట. (3) మాతృదేశముం దుభక్తి రుద్ధవింపఁజేసియు, నొక్క హిందూమహమ్మదీయమైతియేగాక, యాంగ్లయులకొగూడ నయికమత్యము గలుగఁజేసియు, వందరకుఁ గావలసిన పనులయందు మూడు జాతులవారుఁ గలసి సామరస్యమున పనిజేయునట్లులఁ జేసియు, సత్సర్వనితేజేయుట. మాయుద్వయ మియ్యారికి మాత్రమేసంబంధించక, దేవుంతులకు వ్యాపించింది. మాసంఘమునకుఁ గావలసిన ప్రకరణనియోజక స్థానములు మొదలయిన ప్రత్యేకహక్కులను దేశమంతయు గుర్తించింది. సాధారణముగా మహమ్మదీయుల సామర్థ్యమునుబట్టి వైదుమ్యమునుబట్టి, సత్తాకేటబడియు తమప్రాముఖ్యము వెల్లిడి యగునన మాట నిజమేగాని యిట్టిసందిగ్ధసమయమున మత సంఘటన, వాటిప్రయత్నము జరుగకతప్పదు. అట్టివి మతసంరక్షణమునకు, ప్రత్యేకములగ యక్కరలను జాగ్రత్తజూచుట కే గాక దేశజేయమునకుగూడ, యత్యవసరములు.

ఇక ప్రభుత్వము విషయమై, యాంగ్లయుల యాగమనమువలన హిందూదేశమునకు జ్ఞానప్రబోధములు గలిగినవను మాటపత్యము. కావున దేశయులు రాజభక్తి యుతులై యుండుట, నిజమగు దేశభక్తి విరుద్ధముగాదు. ఇక సోదరదేశయుల విషయమై, జాతీయ ప్రాముఖ్యములగు విషయములందు రెండు మతములవారును గలసి పనిజేయవలసినవృత్తు తప్పక మహమ్మదీయులొక్క హిందువులతోనేగాక తనతరవృత్తులతో గూడ కలసి మెలసి పనిజేయవలసినది విధియే. సయ్యదుగారి పాతములందలి నీతియిది

యే. వీనియందు మాకింకను సమ్యక్ముగలదు. మాసంస్థకు గావలసినవశేషములు తమతో మాసంస్థకు ప్రధానములగుటయు హిందూదేశ పరిపాలనాధికారులందు ప్రధానము లగుటంజేసియు చెప్పక తీరదు. ఇదియుజో వలెనే నేటికిగూడ యీ యాలయమునకు విద్యార్థు లొక ప్రాంతమునుండియేగాక, హిందూదేశమంతట నుండియు వచ్చుచుండిరి.

ఒక్క మహమ్మదీయులేగాక యన్ని జాతులవారు వచ్చుచుండిరి. హిందువుల విషయముయి, యాలయములో జరుపువారలేగాక యింటివద్ద జదివి పరీక్షకు వచ్చుచారుగూడననే కులుగలరు. ఈ సందర్భరమట్టిచారు 485. వారిలో 222 విజయముండిరి. కావున నొక్క మహమ్మదీయులకే స్థాపింపఁబడినను, జేతమంతకుగూడ సౌకర్యములను గలగఁజేయుచున్న దీవిద్యాలయము. కావున తమ కి విన్నపము చేయుట న్యాయమైనదనియు, తత్పరిష్కారమునకై మాముఖ్యావసరములను తమ ప్రభుత్వముయెదుటబెట్టుట న్యాయవిషయముగాదని యూహించుచున్నాము. చదువుకొనదలచిన మహమ్మదీయ విద్యార్థులనందరను, ధనాభావముచే జేర్చుకొన జాలకున్నాము. ఇదిగాక యింక ననేకముఖ్యములగు సమస్యలు మాగులవు. హిందూదేశమునంగల మహమ్మదీయ సంఘముయొక్క మనస్సంబంధి, మహమ్మదీయ విద్యాభివృద్ధిపై బుట్టి, తదభివృద్ధిని నలుదిక్కుల నెడ జల్లుచున్న, యీ మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయ మాతులగు, విద్యాత్పష్టలకు, వేతచ్చటను వారిమతానుకూలముగు విద్యదొరకక వీరికొరకే వేచియుండు విద్యార్థుల ననేకులను బొమ్మనవలసినది మాకంతయు సంతాపకరము. మాయక్కరలఁ దీర్చగలకై సామరస్యములు, విద్యాలయ జోషకులలోను, సంస్థానాధీశులలోను, రాష్ట్రప్రభుత్వములోను, భారత ప్రభుత్వములోను, మహమ్మదీయులలోను గలకు.”

వైస్రాయిగారి యువన్యాసము

వైస్రాయిగారిట్లు జెప్పిరి:— “మీ హృదయపూర్వక స్వాగతమునకు నే నెంతయు గృతజ్ఞుడను. మీరు వాక్రచ్చిన విశ్వవిద్యాలయ చరిత్రను బహుశ్రద్ధగా వింటిని.

యమ్. ఏ. ఓ. కాలేజి

దాని 50 వత్సరముల జీవితములోను, మహమ్మదుజ్జయంగ్లో ఓరియంటల్ కళాశాల, చాల మార్పులకొందెను. దాని చారిత్రమందు ముఖ్యము యంతయును. ఏదన కళాశాల గొప్ప విపద్ధతలొందుడి, సందిగ్ధానికి వచ్చినప్పుడు, నిశ్చయమును నేపితులు దానిని రక్షించుటకు దొరకకపోలేదు. అట్టి కొన్ని సమయములను, కళాశాల విచ్ఛిన్నముననేమో యనుభయము గలగునంతటి, సమయములను కొన్నిటిని యువాహరింతును. 1875 వ సంవత్సరమున కళాశాల స్థాపింపఁబడినప్పుడు సంస్థాపకు డెంత లీప్రయత్నములు జేసినను, మహమ్మదీయ సంఘమువారే దానియందు దానీసభావముజూపిరి. దానియందు దానీసభావము వహించుటయేగాక బాహ్యముగ నెదిరింపజూచిరి. దాని కత్తెద్దుత ప్రభావముగల సయ్యదుగారి కత్తి నంతయు నుపయోగించి యెదిర్చి కళాశాలను వృద్ధిలోనికి దీసికొని రాజునివచ్చినది. తరువాత 1911 వ సంవత్సరమున యీకళాశాల బాగుగా స్థిరపడినపిమ్మట, మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయముగ మార్పులకు బ్రయత్నములు జరిగినవి. ఆ గాఖానుగారున్న మరొకందుడు గలసి యొకసంఘముగ నేర్పడి, చాలసమయ ప్రోగుచేయ మెదలిడిరి. కాని యీదినిములు చాల విరుద్ధములగు నుండెను. ఇట్టి సంఘముగూర్చి సందియములనేకములు బయలుదేరినను. కావున నాయుద్దేశ్యము నిలబడవలసినచ్చెను. కొందరున్నేపితులు మరల బని బ్రారంభించిరి. విశ్వప్రయత్నములపై నీవిషయము దైక్యమునకుకూర్చబడినది. సర్ మహమ్మదు షాఫీగారిచే నెట్లుబడిన విశ్వవిద్యాలయ చట్టము శాసనసభయందుంచబడి, 1920 లో శాసనముగావచ్చెను. సయ్యదుగారి యభిప్రాయములు నేటికి సమకూడినట్లాయెను. నాక నిశ్చలముగ నీటియందు దనుకూలవాయువుల సహాయమున బాగుగ బోవుచున్నది. కాని పాతాత్తుగా, కలవనియోలునుండి కప్పములు వచ్చెను.

అసహాయోద్యమమువలన గలిగిన యాపత్తు

కళాశాలను విశ్వవిద్యాలయముగ మార్పులకు గట్టి ప్రయత్నముల చేయుచున్న సమయముందు, విద్యాలయముల యెడ సహాయోద్యమము సాగింపబడెను. మహమ్మదీయులందరిచేతను గలసి, యూదు మారుసంవత్సరములనుండి జేయబడుచున్న విశ్వప్రయత్నము నొక్కమారు నిర్మూలము జేయవలెనని యూహించి, మరియొకసారి మిత్రులు తమసహాయ

మునుజేసి జాపిరి. ఈవిద్యలయ పరిపాలక సంఘము, తదితరాలి
మామూలు వైరివర్తములను చేతులు గలుగకుండ నేదిరి పోట్లాడిరి.
కళాశాల యాతనిపాను నెత్తుకొని బయటకు మరింత యుద్ధా
హముతోను, కత్తితోను, సామర్థ్యముతోను వచ్చెను. ఈవిధ
మున సయ్యదుగారిచే చాక చక్కయగు నడువబడిన కళాశాల వారి
యాదార్యునిసారము, విశ్వవిద్యాలయముగ మారినది. విద్యా
ర్థులు బడులయందు పెట్టి భాషాభ్యాసముగ రయతగుటయేగాక,
ప్రవర్తనగూడ నేర్పుకొనవలయునను సయ్యదుగారి యభిప్రాయమును,
దేగంగారు తమ యెదుటనుంచిన. అట్టి యాచారములు విద్యార్థుల
బుద్ధులందు నానాటికి ప్రబలముగ నున్నాదర్శములను బెంపొందింపక
తప్పదు. ఈవిశ్వవిద్యాలయముయొక్క ప్రాముఖ్యతతోబాటు,
యక్కరలుగూడ హెచ్చుక తప్పదు. ఎట్టి కష్టములందైనను
మీరాసయ్యదుగారి యాదర్శములను మనమునందుకొని ధైర్యమును
వహించి మిత్రాదర్శములను సాగింతురని నమ్ముచున్నాను
అతిభురు ఘనకార్యములచే నిది వజ్ర ప్రాముఖ్యమునకు
వచ్చినది. ఇకముందుగూడ పెట్టి ప్రాముఖ్యమును బోగొట్టుకొనకుండునగాక.

విద్యాలయాధికారులకు సలహా

సలహా అట్లుజేయుటలన విద్యార్థులకు మీరు విద్యాలయ
సంస్థ యివ్వ గలిగిన సౌకర్యము లన్నియు గలుగజేయుదురు.
అట్లు జేయుటలన విద్యార్థులందు సత్ప్రవర్తన, బుద్ధివికాసత,
దేశభక్తి గలుగజేయుదురు. అట్లు జేసిన యెడల 1877 సంవత్సరమున
లిట్టుప్రభువుగాకు కళాశాల శ్రువాదివేయు సంవత్సరమున,
సయ్యదు జిందలగునారు జెప్పిన వాక్యములను నెఱవేర్చినవారగుదురు.
అటుల లేన "నేడు" మేము ప్రారంభించిన పనియందలి కష్టములను, మేమింత
వజ్రు జేసినవనిరి. అట్టియు, నికముందు ప్రభుత్వమువద్దనుండియు
ప్రజలవద్దనుండియు మిక్కిలునుగ సహాయము రాగలదను నమ్మకముగలదు.
మేము నేడు నాటిసన్నిధి మహావృక్షముగ ప్రబలి ముగిచెట్టువృద్ధిబొంది,
యుండలనుజేసి, నురల నెట్లు చెట్టును వృద్ధి జేయునో యటులే
మాకళాశాల విశ్వవిద్యాలయముగా మారి యనేకములను నిట్టిసంస్థలచే
ప్రబలముజేయునని మాయాశా. ఈమాటల నుపయోగించుటగాని
ధైర్యము, ప్రతిఘటనమందు నిర్భయము, విశ్వాసము గ్రహింపవలసియున్నది.
అట్టి యాచారభరితమే యావిశ్వవిద్యాలయమునకు, మహమ్మదీయుల ప్రస్తుతాభివృద్ధియు.

సర్ సయ్యదుగారు

సర్ సయ్యదుగారి ఘన కార్యము లొక్క మహమ్మదీయులదే కాదు.
భారతీయు లెల్లరకుజెందుక? భారతదేశమందెట్టివానిని విజయకు
దేశభక్తితో నేర్పుకొనవలసియెడల, సర్ సయ్యదుగారి జీవితచారిత్రమును
పూర్తిగా గ్రహింపవలయును. ఎవరు స్వాపేక్షకుండు, ప్రజాసేవయే పరమమని
యజాపించుకో వారు తప్పక యాసయ్యదుగారి జీవితమును గ్రహింపవలెను.
స్వలాభముల నగచివైచినవారిలో నింతకుండు నధికులేదు.
ప్రజాసేవయందు దుర్యోగం నేవకుడులేదు. అట్టి యుత్తమాదర్శములందు
దరిద్రకుండు ఘనుడులేదు. అతని జీవితము, మన మెంతవట్టువలతో
కార్యమును జేయుదుమో, యంత ఫలదాయకముగా నుండుననిగూడ,
వ్యోతకపాతమున్నది. కార్యమును జేయుటలో నేమాత్రము జంకులేదు.
ఒకరిపై భారముజేయలేదు. తనసంఘముయొక్క పురోభివృద్ధికి
మార్గములను వెదకుటలోను వాటి నాచరింపుటలోనే మాత్రమును
వెనుదీయలేదు. వాని దృష్టియందు నేమాత్రముగూని దాటిపోలేదు.
ఎంత కఠినముగ వనియెనును జేయకమానదు. ఎట్టి కంటకయతహర్షమైనను
వెనుదీయదు. సయ్యదు తనసంఘముయొక్క యభివృద్ధికి చాల
పాటుబడిన. భారతదేశమున మన్వోన్యము ప్రబలుట కతడుపడిన
క్రమవర్గవారితము. దేశక్షేమమున కన్ని మతములను గలసి పనిజేయవలయునని
యాతని యాస. తన మిత్ర మొక కాంతియుతముగ వక్షత్రముగా జూచెను.
ఈవక్షత్రము మిగతవాటితోగూడి విశ్వాకాశమున, ప్రకాశవంతముగనుండి,
తేజము నుద్దిపింపజేయుట ముపకరింపవలసి యాతని యాశయము.
అతడు ప్రస్తుతమాతరించియుండిన మేఘములలోనుండి ప్రముఖమును,
ఘనమునగు తనసంఘ మితరసంఘులలోగలసి, వికమత్తముగ
గలిగిన, గొప్పదీనును, బలవత్తరముగ భారతభూమి, స్వతంత్రమై
సాధారణదిన భారతభూమి. ఆంగ్లసంపర్కమువలన మరింత కఠినవంతముగ
భారతభూమి శ్రావ్యక పాటుబడుచారినిగ జూడగలిగెను.

జనులకు కష్టరంగమెట్లువచ్చును?

2

కష్టరంగమునకు ముఖ్యమైన కారణములు మూడుగలవు. ఈరంగము
సహాయములేనే తల్లితండ్రులనుండి వచ్చును.
కష్టరంగముచే భాగవతు తల్లితండ్రులకు కలిగినపిల్లలగుండ
ఈ రంగము చే భాగవతుల చేయి టుచెప్పవలసి వచ్చినది.
పుట్టు గనే తల్లి తండ్రుల సంరక్షణలో లేకుండ వేరుజేసిన పిల్లలకు
యారోగ్యముండకపోవచ్చును. తల్లితండ్రులు మంచిచాస్తైనచూ
ఆరోగ్యవంతులైనచూ కష్టరంగమును నేవకులసంపర్కముచే
పిల్లలకు యారోగ్యముంట్లువచ్చును. ఈతెలులెనివోట్లు
సంచితవచ్చిన యారోగ్యములు ఈదేశమునవచ్చినతర్వాత
తరచుగా యారోగ్యముచే భాగవతులనున్నాడు. పుట్టుకతోనే
యారోగ్యంపుండడంఅవుదు. అది అంతముఖ్యమైన విషయముకాదు.

(2) చేపలను అందులో నిలువపుంటే కుళ్ళిపోయినచేపలను
తినడంమూలనకష్టములగునని హెచ్చిస్తానని వాదము.
చర్మంలో ఒకవిధమైన పురుగుప్రదేశంవడం పెరగడం మూలాన
యారోగ్యం పుడుతుందని హెచ్చిస్తానని వాదన. అల్లాంటి పురుగు
లెచ్చుటచేత అక్కడేవుంటున్నానని కష్టరంగమునకు
అము కష్టమేలేనని హెచ్చిస్తానని సమర్థన. ఇదినిజమేనాదా
యని సందేహముగావున్నది. ఏలనన వాగాచేపలను తినేవోట్లు
చాలదేశములలో యాభాష్యం లేదు. ఏమిడినవివోట్లువున్నది.
అటుకని యా హెచ్చిస్తానని వాదన అనుమానాస్పదముగావుంటుంది.

హెచ్చిస్తానని వాదములో కొంతనిజమున్నది. కుళ్ళిప
చేపలనుగాని మరియే యితరకుళ్ళుపదార్థమును గాలిని తినినచో
దేహమందలి పటుత్వము తగ్గిపోవును. అందుచే కష్టరంగపు
పురుగు దేహమందు వృద్ధిజెందుటకకారకముకలగును. హెచ్చిస్తానని
కొంగొక్క విషయమునమాత్రము పారబడిరి. కష్టరంగక్రియలు
సర్వవ్యాప్తి జెందినవని వారియభిప్రాయము. కాని యిది
సరి గాదు. కష్టరంగు లెచ్చుటనుండికో, ఎచ్చుటనున్నారో అచ్చుటనే
యారోగ్యరంగములు వ్యాప్తిగాంచును.

(3) కష్టరంగముచే భాగవతులను సంపర్కమువలన
కష్టరంగము తగులునను సిద్ధాంతము మూడవది. ఇది పూర్తిగా
నమ్మకదగినది.

కాని కష్టరంగులంతా అంటుచే భాగవతులగునారు. కష్టరంగము
పరసంపర్కముచే కలిగినవారు ఇంకొకరి కంటె నెట్లు చేయలేరు.
చాలా ఆసహ్యముగా కనుపడుకోసలు అనుకొన్నంత ఆహాయముచేయవలెను. ముష్టి నెత్తుచున్నవచ్చు
వికృతముగా కనుపడుకోసలు గాంచిభయపడ నవలయులేదు. వా
లొ రోగక్రియలు సగించి ఉత్తమవృత్తుమాత్రమే మిగిలినవి. వికృతముగా
చేయబడిరి. అందుచే వారికంత నెరవ నవలయులేదు. కష్టరంగము
గొప్పఅంటువ్యాధియని చెప్పుకొనుచున్నచూ అది గొప్పఅంటువ్యాధికాదు.
సంపర్కమును బట్టి యిది కలుగుచుండును. కష్టరంగము చర్మమునను సరసులకు సంబంధించిన
రోగము. ఒకమాటు నగములలో ప్రవేశించిన పురుగులు తిరుగబయటికిరావు.
నరములలో అవిస్థాపితముగా నుండును. అక్కడ వాటిసంఖ్యమాత్రము
కొద్దిగానుండును కాని చర్మములోనివి ప్రవేశించినపు డివి ఎక్కువ
సంఖ్యయగును. అంతర్వ్యవస్థలలోని కివి పోకాలవు. ఈచర్మమును
పగులగొట్టినపుడే క్రిములు బయటికి రాజిపోవును.

కష్టరంగులని చర్మభాగము చాలాపలుచగానుండును. ఆ రోగ్యవంతులుగా
బయటికి కనుపడుచుండువారు కష్టరంగముచే భాగవతులనున్నట్లు
వారిముక్కునుండి వెలువడుక్రిములు యితర ప్రజల కారోగము
ను తగుల చేయుట చేతెల్లముచున్నది. ఈక్రిములు ఆరోగ్యవంతుడుగానున్న
యితరునిపై చర్మములోనో ముక్కుచర్మములోనో ప్రవేశించును. చర్మముయొక్క
లావణిభాగములందు చేరి రోగమును జయింపజేయును. ఈక్రిములు
బలముగానున్నపుడు ఎక్కువగా విజృంభించలేవు. మరియొకరోగముచే
భాగవతులనున్నాడు పాదుకాదర్శముల తినునపుడుగాని ఆనారోగ్యపు
వజ్రుల చేయునపుడుగాని చెడులలవాట్లకు లోనగునపుడుగాని యీ
క్రిముల కి దేహాకేరి మించిరోగమును బహిరంగపరచును.

సింహుదేశములో కుటుంబములు కలసియుండుట అనగా
సమిష్టికుటుంబములు, అవిభక్తకుటుంబములు, యివి, రెండువిధములుగా
కష్టరంగువ్యాప్తికి తోడ్పడుచున్నవి. ఎటవగా ఒకకుటుంబములోనున్న
వారు ఒకయింటిలోనుండును. వీరి సంఖ్య యింటిపరిమితికన్న
ఎక్కువ. అందులో ఎవరికైనా కష్టరంగముంటే ఆరోగ్యము
యింటిల్లుపాడి వ్యాపించును. అటుగానుండా యింట్లోపడి
ముందుంటే యింట్లో పసంతా ఒకడినెరిమిదే తోడును.
మిగతావాళ్ళు సోమరిగాకూర్చుంటారు. అమితంగాపసంతా
ఆరోగ్యమునకు భంగమే. సోమరిగాకూర్చున్నావట్టే
ఈతండుచెడుఅలవాటు మూలం గా కష్టరంగు

గము యింట్లోవుంటే అది వెంటనే యింటిలో వ్యాపించునది
తగులును.

చాలామంది కష్టరంగులకు తమయింట్లోనే బంధువుల
మూలముననో, నేనకులములముననో, నేనీతలములముననో
యారోగ్యమును సంపాదించుకొనుచున్నారని. కాని బయటి
నుండి రోగములెచ్చునుటకు పెక్కుఅవకాశమున్నవి పాత
కాలలంపాధ్యాయులుగా, పిల్లలుగా, విద్యార్థులుగా, అంగళ్ళలో
గుమాస్తాలుగా, యింతోమందిరోగముతో నున్నవారే
న్నారని. రైల్వేలో యారోగ్యుల ప్రయాణము చేయుచున్నారని.
కాఫీశాలలందు ఫలవారముల వండుచున్నారని. పూటకా
ళ్ళియందు, సత్రములందు గడుపుతీసికొని నివసించుచున్నారని.
మూకలతో మంజిలో కలిసి తిరుగుచున్నారని. ఇట్లు
వీరు తిరుగుప్రదములు మితిమీరియున్నప్పుడు యారోగ్యమునకు
తగిలించుకొనుట కవకాశమే దొరకదా? బయటికి కనదినచో
యారోగ్యమువచ్చుటకు అవకాశముగలదు. ఈరోగము రాకుండ
తనకేరమును తానుకాపాడుకొనుచు, కుట్రముగా నుండవలెను.
అప్పుడు యారోగ్యముతగుల దని ధైర్యముండును.

బెజవాడ (స్వయంవిలేఖరి)

కాతా పూర్ణానందముగారి ధర్మములు

జనవరి 27:- కీర్తిశేఖరైన కాతా పూర్ణానందము పంతులుగారు
బెజవాడలో కొన్ని ధర్మప్రతిష్ఠాపనలను చేసియుండిరి. విజయదశమినాడు
వేదపఠనము, గాంధీజీలలో దేవాలయము, పూర్ణానందము
పేటలో ధర్మసత్రము ముఖ్యమైనవి. వేదపఠనముకు సంవత్సరమునకు
మూడు నాడునాడు ఖర్చుగన, సత్రమునకు ఇదివరలో దాదాపు
అరవదివేలు వెచ్చించింపినది. ఇంక పదివేలు పెట్టినగాని పని
పూర్తికాదు. దేవాలయమును ఇరువదియేడువేలు వెచ్చించి
త్రవ్వించివారుగాని నిత్యవైశ్యములకు తగినపరిధి ఏర్పాటు
చేసియుండలేదు. తమ జీవితములో నీ ధర్మములన్నియు
కాళ్ళెత్తుకొనుండు ఏర్పాటులను చేయకంచిరి. గాని పూర్తికాదు
మునుచే పూర్ణానందంగారు పరమధీని/ వారు పరమపదించిన
పన్నెండవరోజు సాయం కాలము వారి కుమారుడు శ్రీమద్బాపూ
రావుగారు పరమధీను సమావేశము చేసి ఆపయమున ఈధర్మముల
నిన్నింటిని కాళ్ళెత్తుకొను జరుపుదుమని వాదనమునిచ్చిరి.
పిన్నవయసునందే నిట్టి యాదా ర్యమునుమాపిన
మహాపాపముగారిని బ్రాహ్మణ్యోక్తిలు బహుగడిపించిరి.
మరియు తమ తండ్రిగారు కొందరు బ్రాహ్మణులకేసిన
భూదానములను, గృహదానములను స్థిరపరిచి శ్రీమద్బాపూ
రావుగారు దస్తావేజులను వ్రాసి పరివర్తయమును నిచ్చివేసిరి.
పరివర్తనకువచ్చిన బ్రాహ్మణులకు ఏమిదూపాయలు మొదల
రూపాయవరకు వారివారి సంస్కారము ననుసరించి సంభావ
నిచ్చి సత్కరించిరి. ఇటుల పరివర్తన జరిపి సుభావనలన్ని
తండ్రిగారు పరమపదించిన పన్నెండవ దినముననే తండ్రిగారి
ధర్మములను ఆచంద్రాంగముగనుండు ఏర్పాటు చేయుటకై
బహుకంబలయిన శ్రీమద్బాపూరావుగారిని భగవంతుడు అనుగ్రహించు
గాక!

ఒక ఖూనీ

బెజవాడ నాస్తిత్వము ఉపయోగింపబడినచో రావుగారిని
నందిగావు తలూకా రామిరెడ్డివల్ల అగ్రజాతముల
రైతులు కొట్టినట్లును అందువన వారు చరిత్రాయనట్లును తెలియు
చున్నది.

అంతోనీగారి ఛాయాపటము

బెజవాడ మ్యునిసిపల్ హైస్కూలులో ప్రధానోపాధ్యాయులుగనుండి
కీర్తిశేఖరైన నామ్యూల్ అంతోనీగారి ఛాయాపటమును ఈ
నెల 24 వ తేదీ సాయంకాలము హైస్కూలు భవనమునందు
జిల్లా ఎడ్యుకేషనల్ ఆఫీసును-రా-రా. ఏ. రామ-రావుగారు
బహిరంగపరిచిరి.

మహమ్మదు లిఖితపూర్వకము

ఆర్కాటు నవాబు కుటుంబమునకు చెందినవాడు, లగు
హామీద్మునునందు పాల్గొనుచు తమ పింఛను పోగొట్టుకొ
న్నట్టియు, అజిద్ హింద్ పత్రికాధిపతులును అం మహమ్మదు
లిఖితపూర్వకము 24వ తేదీ సాయంకాలము గాంధీ మైదానము
నందు ఉపన్యసించిరి. వికమత్తమును గూర్చియు, ఖిష్టమును
గూర్చియు విపులముగ నుపన్యసించిరి. వీరు ఆంగ్లప్రస్థరాశ్య
పాఠ్యలోచేరి మని ప్రశంసించిరి.

బ్రహ్మసమాజ వార్షికోత్సవము

బ్రహ్మసమాజము యొక్క 95 వ వార్షికోత్సవ సందర్భమున
రామమహానై (బరిహానందు ప్రార్థనసమాజమువా రొక
సభను జరిపిరి. కోర్టు మనసము గారగు శ్రీ శ్రీ. కర్పూణస్వామి
గారు బ్రహ్మముతమును గూర్చి ఉపన్యసించిరి.

మదరాసు కార్పొరేషను

మహమ్మదీయ బాలికలకు
నిర్బంధవిద్యనొసగు సమస్య

రెండు సంవత్సరములవరకు

విచారణ నిలిపివేయబడుట

“మదరాసు పట్టణమునందు మహమ్మదీయ బాలికలకు నిర్బంధవిద్యనొసగుట” నుండి స్థాయిసంఘమువారి కార్పొరేషనువారి 4 వర్షముల విచారణములగు నన్నిటినియంకాలమునందు నిర్ణయించుటకు మదరాసు కార్పొరేషనువారి ప్రత్యేక సమావేశము ఖా|| బి|| మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహేబుగారి ఆధ్వర్యమున జరిగినది. సభకుదాదాపు 80 మంది సభ్యులు హాజరైరి. ఇక్కడనుండి మహమ్మదీయ ప్రజలకు భవనము నిండిరి.

ప్రైవేటు చర్చిపరిషత్తుముందే కె. వ్యాసారావుగారు 3 క్లాసులకు క్రిందసవరణకు చెప్పుటకు ప్రతిపాదన పలికిరి.

“నిర్బంధవిద్య ప్రవేశ పెట్టబడిన పట్టణభాగములందు మాత్రమే విద్యపఱచుట చేయవలెను. అట్లుగానిచో ఇతరులకు కార్పొరేషనువారు నిర్ణయించు భాగములందు మాత్రమే నిర్బంధవిద్య గరపబడుటగాన సట్టణముంతటినీ పన్నును విధించిన ప్రాథమికవిద్య పట్టణముంతటను ఉచితముగ చేయవలెనని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.”

అధ్యక్షులు: లేదా పాదనపై చర్చమొనరిన సమస్య చర్చింపబడినందునంతయు తీసికొనబడదగునని నూచించినవిషయము 4 వ క్లాసుపై చర్చ ప్రారంభింపబడెను.

ఒకసవరణ

“ప్రాథమికవిద్యాచట్టము 48 క్లౌసులంద మహమ్మదీయ బాలికలకు నిర్బంధవిద్య ఒక సంవత్సరమువరకు ఆపివేయవలెననియెను. ఈ సంవత్సరములలో నిర్బంధవిద్య ప్రవేశ పెట్టబడిన భాగములందు మహమ్మదీయులు తమ బాలికలకు నిర్బంధవిద్యనభిలషించుచున్నారా లేదాయని పరీక్షించుటకు గాను వలయునన్ని బాలికాపాఠశాలలు నిర్మించవలెననియు ప్రభుత్వమువారికి శిఫార్సు చేయుట కీంభవారు తీర్మానించుచున్నారు.”

ప్రైవేటు చర్చి మహమ్మదు ముసా నేటుగారు రుపపాతింబు మహమ్మదీయులలో భేదాభిప్రాయముగలిగియున్నందున ఇరుకత్తులవారికి సమ్మతముగ రీతి నీ సవరణకు కార్పొరేషనువారు అనుమతించునని పట్టిరి.

హమీదుఖానుగారు:— సవరణను బలపరచుచు పట్టణమున కొందరు మహమ్మదీయులు కల్పితముగ ఆందోళనను నిర్బంధవిద్యకు ప్రతిఘటించు ప్రచారము గావించుచు వీరవారగు మహమ్మదీయులను భయపెట్టుచున్నారనియు తాము కొన్ని ప్రతిఘటనలు సభ్యులకు చెల్లించుచున్నందున, అచట మహమ్మదీయ బాలికలకు నిర్బంధవిద్య యొసంగబడుటకు దేబడిన యాక్షేపణలలో నొకటి మహమ్మదీయులు ఖైదు చేయబడుచుననియు, (2) తమ బాలికలను విద్యాలయములకు పంపజాలని దుర్మతిగలిగియు మహమ్మదీయులన్నారనియు, (3) కేవల మతవిషయము తప్ప అన్యసంబంధముగయెట్టివిద్యయైనను మహమ్మదీయ బాలికలకు నిర్బంధముగ నుండగూడదను మతాక్షేపణలను దెచ్చుచున్నారనియు, మతవిద్యగరపబడుటకు వసతుల సేర్పరచినచో గాని ముసల్మాను బాలబాలికలకు విద్యనిర్బంధము చేయబడరాదని చట్టము స్పష్టముగ తెల్పుచున్నందున, కావున ఆ విషయమై ప్రజలెవ్వరూ సందేహింపవలెదను. మహమ్మదీయ సంఘము చాలవీధిస్థితిలో నున్నమాట వాస్తవమే. అందుచేత నిర్బంధవిద్యలను గలగు లాభములను వదులుకొనుట సమంజసముగాదు. వాడుకద్రులుగనుండుటచేతనే ముఖ్యముగ వారికి నిర్బంధవిద్య అత్యవసరమగుచున్నది. కార్పొరేషనువారిచే నిర్బంధపడిన అటెండెన్సు సంఘములగులపు” అందుచేయుచు జేయబడుచున్న భయమున వామాత్ర మవకాశములేదు.

ఆర్. మదనగోపాల్ నాయుడు:— ఖోరాను నిర్బంధ విద్య నాక్షేపించునని నేను వినియున్నాను. అవివరము చెప్పగలరా? ముసా నేటు:— మతగ్రంథముల విషయము ప్రస్తుత చర్చలోనికి తీసుకొరావలదు. నామహమ్మదీయతర సోదరసభ్యులను కోరుచున్నాను.

హమీదుఖానుగారు:— మహమ్మదీయ సంఘముందు కొందరు ప్రస్తుతమీ నిర్బంధ విద్య బాలికలకు వర్తింపజేయరాదని అభిప్రాయములై యున్నందున వారి ప్రతినిధులగు వారి అభిప్రాయములను గౌరవింపవలసియున్నది. అందుచే ముసా నేటుగారిచే ఉపపాదించబడిన సవరణ అన్ని విధముల అవరణము కాన సభ్యులెల్లరు దీని నానుమతించకొరదను. ఖోరాను నిర్బంధ విద్య నంగీకరించుటగుర్చి బొంబాయి నగరముందు మహమ్మదీయ మతగురువులందరు దగ్గగణ్యులగు

మాలా అబ్దుల్లా అజదుగారిని ఈవిషయమై నేను ప్రశ్నింపగ ఇస్లాము నిర్బంధ విద్య సేవిధమునను నిషేధించుట లేదని వారు నుడిపిరి. ఆవకాశమును ప్రమాణముగ తీసుకొనదగును.

డాక్టరు సామినాథను:— ముసా నేటుగారి సవరణ నానుమతించుచు, ఏసంఖ్యమునైనను అధిక సంఖ్యకులు నిర్బంధవిద్య కంగీకరించినచో గాని అట్టి విభాసము సక్రమముగ అమలునందు పెట్టుటకు సాధ్యముగాకనియు, మదరాసు మహమ్మదీయులు నిర్బంధవిద్య కనుమతించుచున్నారని చెప్పజాలమనియు, ఒక సంవత్సరము గడచినపిదప వారియభిప్రాయములు మారి వారు నిజముగ నిర్బంధ విద్య గోరుచో అట్టితెలి ప్రవేశ పెట్టదగినదియు, కావున సభ్యులెల్లరు ముసా నేటుగారి సవరణ నంగీకరింపవలసినదిగ కోరిరి.

జి. వీ. నరేశుగారు:— సవరణను బలపరచుచు మహమ్మదీయులెల్లరు తమ బాలికలను పాఠశాలల కందెదరనియు సంవత్సరములో నిర్బంధవిద్యలాభములను గమనించగలరనియు పట్టిరి.

ఇబ్రహీము నేటుగారు:— విద్యావంతులగు మహమ్మదీయులు నిర్బంధవిద్య కెట్టి యాక్షేపణ జూపుటలేదనియు, కాని దురదృష్టవశమున సంఘముందలి అధిక సంఖ్యకులు విద్యావిహీనులుగావున వెంటనే నిర్బంధవిద్య సమయలో పెట్టుట కష్టముగాన నిట్టి సవరణ చాల లాభదాయక మనియు విషయ ఒక సంవత్సరముకాలము చాల స్వల్పమనియు, అటులై నను సంవత్సరాంతమున తిరిగి ఈసమస్య విచారించబడి అగత్యుపాయ లేదాయని చర్చింపబడుచుగాన సవరణ నంగీకరింపదగినది పట్టిరి.

ఆర్. మదనగోపాల్ నాయుడు:— ఆదాయ వ్యయ పట్టికలో నీకార్యములకు కొంతభాగము ప్రత్యేకింపబడవలెనని కోరిరి.

డాక్టరు విజయరాఘవులు నాయుడుగారు ప్రాథమిక విద్య నభివృద్ధిచేయుట నగరసౌకర్యముల నభివృద్ధిచేయుటయే గాన తమభాగమునకు కేటించి కొన్ని జనానాపాఠశాలలనుగూడ అభివృద్ధికి దేవలయునని కోరిరి.

ఖా|| బి|| హాజీహాకిమ్ మహమ్మదు అబ్దుల్ అజీజుగారు కాలపరిమితి ఒక సంవత్సరము చాలదుగాన రెండుసంవత్సరముల వరకు సమస్య చర్చింపదగినది సవరణ నుపపాదించిరి.

జి|| బి|| జి. నారాయణస్వామిశెట్టిగారు:— సవరణను బలపరచుచు రెండుసంవత్సరములపరిమితి ఉన్నచో ప్రజలు నిర్బంధవిద్యయొక్క లాభములను చక్కగ గుర్తించగలుగుదురని పట్టిరి.

ముసా నేటుగారు:— ఇంతకుక్రితమే మహమ్మదీయ సంఘముందుగల రెండుపక్షములవారును ఒక రాజీగురుత్వమున ఒక సంవత్సరాంతమువరకు మాత్రమే ఈ సమస్యను నిలుపదగినది తీర్మానించిరి.

అతిశక్యము ననుసరించుచు నా సవరణ నుపపాదించితిని. వారి సమాధానము తీసికొనక నేను నా సవరణను మార్పుట కంగీకరింపజాలను.

హమీదుఖానుగారు:— ఒక సంవత్సరము గడచినపిదప తిరిగి ఈ విషయము విచారించబడుచోగాని వెంటనే అమలుజరుపబడవలెనని సవరణయందు లేదు. ఈ ఒక సంవత్సరములోగా ప్రజలకందరకు నిర్బంధవిద్యయొక్క లాభములను బాగుగ బోధించవచ్చును. ఒక సంవత్సరముగూడ చాలదీర్ఘ కాల మనియే నాయభిప్రాయము.

గా|| జి. వీ. నరేశుగారు:— ఈ విషయములో మహమ్మదీయులందరు పలువురు వ్యతిరేకాభిప్రాయములై యున్నట్లు గానియున్నది. ఇప్పటికే కార్పొరేషనువారి పరిపాలన ప్రజాహితముగా నుండుటలేదు. మరియు నీ చిక్కులు కార్పొరేషనువారికి గలిగింపబడుచుగలవే!

ఈ సమయముందు హిందూసభ్యుల స్థితి చాల క్లిష్టముగ నున్నది. కాన మహమ్మదీయ సోదరులు అందరు ఏదోయొక తీర్మానమునకు వచ్చుట ముఖ్యవసరము.

అధ్యక్షులు:— చాల మహమ్మదీయ సంఘములు నిర్బంధ విద్య బాలికలకు కూడదని తీర్మానములు గావించినవి. అనేక మనీదులలో ప్రాముఖ్యములగు కొన్ని మహమ్మదీయ సంఘములు నిర్బంధవిద్య నాక్షేపించుచున్నట్లు చేసి తీర్మానములు గావించివి. వారు పెట్టుకొనిన అర్థిలన్నియు నావద్ద గలవు.

ప్రతి మూడుమాసములకు, నాలుగుమాసముల కొక తూరి ఈసమస్యను చర్చించుచుండినందువలన లాభముండబోదు. సంఘమునకు దీప్వటికే అమితముగ చిక్కులు గలిగియున్నవి. కాన రెండుసంవత్సరములు కాలపరిమితి నిర్ణయించుట యుక్తమని నాతలంపు.

డాక్టరు సి. నరేశుమదలియారు:— మహమ్మదీయ సభ్యులెల్లరు ఒక తీర్మానమునకు వచ్చెదరని ఆశించుచున్నాను. హిందూసభ్యుల స్థానమును క్లిష్టముగ శాసనరక్షకుడుగని కోరికదను. రెండుసంవత్సరములకు రీ గురు మహమ్మదీయ సభ్యులందు ముగ్గురు అనుకూలరు నున్నట్లు దెలియుచున్నది. గాన ముసా నేటుగారు తమ సవరణ నుపసంహరించుకొన వేడదను,

హమీదుఖానుగారు:— అధ్యక్షు లీ విషయములో ప్రతిఘటనలు ప్రోత్సహించుచు హిందూసోదరులెల్లరు సవరణను ఉపసంహరించుకొనవలసినదిగ కోరినందున, వారి కోరిక ననుసరించి సవరణ నుపసంహరించుకొనుచున్నాను.

అధ్యక్షులు:— స్వరాజ్యసభ్యు డగు హమీదుఖాను తండ్రి సభ్యుడు ఆందోళన కల్పితమని తెల్పుట అనంతము నేను ప్రజల యభిప్రాయమును మాత్రమే జెల్లడించితిని వి. చక్రరాయ శెట్టిగారు స్వరాజ్యవాదులను పద ముపయోగింపబడుట కేవల ఆసందర్భమున యాక్షేపించిరి.

అధ్యక్షులు:— ప్రజాసమ్మతి వాధాతముగ జూచుకొను స్వరాజ్యవాది యగు హమీదుఖానుతండ్రి సభ్యులే ఆందోళన కల్పిత ముట సబబుగ లేదంటిని గాని నేరేమియుగాదు.

ముసా నేటుగారు:— (అధ్యక్షు నుద్దేశించి) మీరు తలుచులుగనుండి ఏయభిప్రాయమును ప్రోత్సహించుచుందురని మేము తలంచుచిమి. మీరు అభిప్రాయము తెలుపక పోయినచో సవరణకు భేదాభిప్రాయము ఇద్దరు మాత్రమే యుండెడివారు. సందర్భములో జి. వీ. నరేశుగారు హాకిము సాహేబుగారి సవరణ వోటుకు బెట్టుబడవలెనని ఉపపాదించగ “2 సం|| కాల పరిమితి నొసగు” సవరణ వోటుకు బెట్టుబడి సభ్యులెల్లరచే అంగీకరింపబడెను.

కె. వ్యాసారావుగారు తమ సవరణ నీ సందర్భములో నుపపాదించగ రా|| బి|| టి. వరదరాజులు నాయుడుగారు ప్రత్యేక సమావేశమున దట్టి ఉపపాదన చేయుటకు నాక్షేపించిరి.

వ్యాసారావుగారు తమ సవరణ నుపపాదించుటకు ఎట్టి యాక్షేపణ లేదనియు క్రమభిన్నముగాదనియు సమర్థించిరిగాని అధ్యక్షులు క్రమభిన్నముక్రింద ఉపపాదనలనుపుట కనుమతించలేదు.

అంతటిచో ప్రత్యేక సమావేశము అంత్యమునకువచ్చెను. సాధారణ సమావేశము

వీధిప సభ్యులు సాధారణ సమావేశ కార్యక్రమము నారంభించి స్థాయిసంఘమువారి నూచలను కొన్నింటిని శిఫార్సు చేసిరి.

మదరాసు పట్టణమునకు ఇంజనీయరుగ, హెన్రీ మన్ గారు సెలవుపెడెనుందున ఆర్. శ్రీనివాసాచార్యుగారిని నియమించుటకును, మదరాసు ట్రాడుబండ్లుగంటకు 12 మైళ్ల వంతెన నడుపునట్లు ప్రభుత్వమువారి మెమోరాండమున కంగీకరించుటకును, నచ్చికుప్పమువద్ద ప్రస్తుతము నడుపుచున్న పాఠశాలకొరకు మైలాపూరు పంపింగువేవును వెనుక ప్రక్కనున్న కార్పొరేషను స్థలములో రు 1500 లకు పెంతుటిభవనాన్ని నిర్మించుటకుగాను నూచనపై అచ్చటపాఠశాలవసతికలదా లేదాయని నిర్ణయించుటకు విషయము ఆరోగ్యశాలవారికి తెలుపుటకును, 1924-25 సం|| యనకు సరిజూడబడిన ప్రాథమికవిద్యానిధిపై స్థాయిసంఘమువారి నూచలను సనుసరించి అంగీకరించుటకును తీర్మానించడమైనది.”

ఈ సమయమున సాధారణ సభ ముగిసినది.

హ్యూజెస్ గారి రాజీనామా

లండన్, జనవరి 25:— విదేశాంగ పరిపాలన విషయములో రిపబ్లికనులు ప్రతిఘటించు ప్రవర్తించుచు హ్యూజెస్ గారు రాజీనామా నిచ్చిరిని తెలియుచున్నది. విదేశాంగ కార్యాలయముతో తగవు రాకుండ అతికష్టముమీద కూర్చి గారు ఏర్పాటు జేయగల్గిరి. కూర్చి గారు రిపబ్లికనుల విదేశాంగ విభానమును తొలగించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారని ఈసంఘమువారి యభిప్రాయము. అనుమానించుచున్నారు. నవ్వపరి హారములను, వసతులచేయు బాధ్యతను తానే వహింపవలెనెట్లు ప్రస్తుతమున్న యూరపు సమస్యలను విదేశాంగ కార్యాలయ సంఘమువా రెదుర్కొను నటుల జేయలేనిచో బహిరంగముగ వచ్చి విదేశాంగ కార్యాలయ సంఘముతో నెదిరి పోరు ననుచున్నారు.

తేలు ఎందు

తేల సీసా 1-8 రూ. 0-8-0. వి. పి. సహా 0-12-0. తేలుకాటులను అపొయము లేదుగాని విశేష బాధ గలదు తేలుకాటులను విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు. బాధ నరములకుంట పెద్దనరము దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినచోటును బండపొరునటులు చేసిన బాధ తగ్గును. ఇది మిగుల ఘాటుగలిగి నీటివలె నుండును. కుట్టినచోటు కొంచుము ముందుపోసిక బాధ మాయ మగును. ముందును గలిగియున్న తాము బాధపడక రితులకు పుణ్యము గట్టుకొనుచున్న. ప్రతిఘటించు నుండగినదిగ అమృతాంజనం డిపో బొంబాయి-మదరాసు

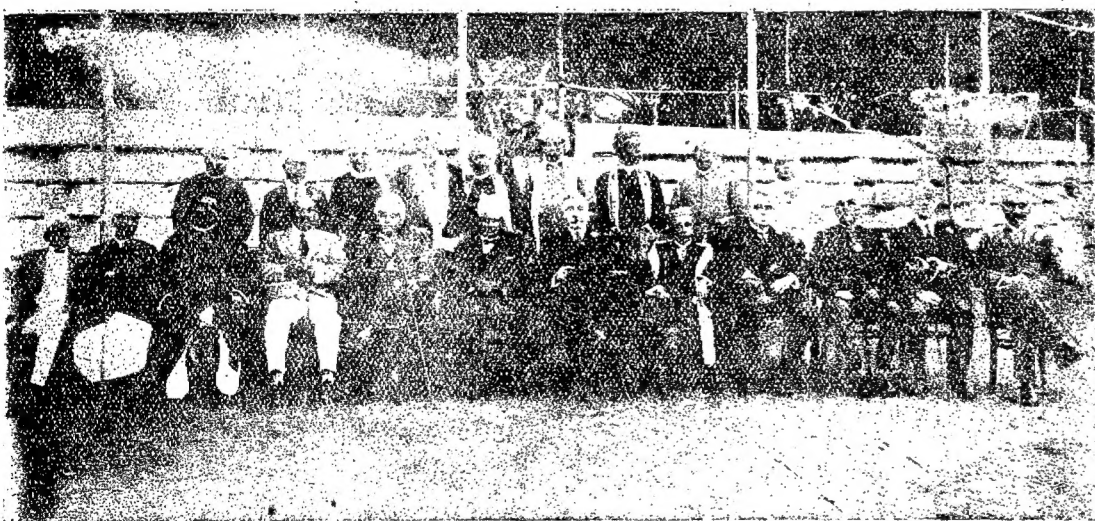

సి. యస్. ఆంధ్రప్రదేశ్ మలచిరుపర్వతము
కర్ణాటకలము యువజనకైస్తవసంఘము

భర్తల జేరుటకు అండమానుదీవుల కంపబడిన మోహన్ స్త్రీలు

“ఇండియన్ రివ్యూస్ ట్రిక్” సిల్వరు జుబ్బీ
ప్రతికాధిపతు లగు జి. ఎ. నరేంద్రునిగారిని గౌరవించుట

తలపాగచుట్టుకొనుట గొప్పతప్పిదము

పాఠశాలనుండి తొలగించుట

చివరికి కళాశాలలో నొక దేశీయ క్రైస్తవ విద్యార్థి
తలపాగచుట్టుకొని క్లాసుకువెళ్లెను. విద్యార్థులు తలపాగచుట్టు
కొనుట ఉత్తమపద్ధతి యని పాఠశాల నిర్దేశనమునను
సన్నుతి. కాని ఒక ఉపాధ్యాయునకు తలపాగ త్రామగము
వలె కనబడెను. అనా దాయుపాద్యాయు డావిద్దార్థిని
చూచి మండిపడి ప్రిన్సిపాలుగారికి తెలిపెను. ఆవిద్యార్థిని
పాఠశాలనుండి తొలగించినను సుత్తెరువు వావిద్యార్థికి ప్రిన్సి
పాలు పంపించెను అని యొకరు 26 తేదీ నటపండి వ్రాసెరి.

రెడ్డి రాణి సచిత్రమాసపత్రిక
సం||ర చందారు 3
మత, సాంఘిక, న్యవసాయక విద్యావిషయములు చర్చింపబడును
వారకాత్త (నాటకము) విటులయ్య, విట
కత్తెలయ్య ఆద్యుతచర్యలు,
వీచివర్ణన చదివితీరవలయును. వెల ఆ 12
మిడునానురాగము (పేరుగన్ననవల) వెల ఆ 12
గర్వభంగము (గరుడ, బలరామ, అంజనేయ, సత్య
భామ గర్వభంగకథలు గలనాటకము) వెల ఆ 10
వాసంతిక (చెంచునాటకము. చక్కనివర్ణనలు) ఆ 10
ఆంద్రీనామసంగ్రహము (సతీక) వెల ఆ 4
రెడ్డిబ్రదర్సు రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

మంగరాష్ట్ర నిర్బంధ చట్టము

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి తీర్మానము

రాజప్రతినిధి నిరాకరించుట
మంగరాష్ట్ర నిర్బంధచట్టమునుగూర్చి భారత
శాసనసభలో పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి
పాదించదలచిన తీర్మానమునకు రాజప్రతినిధి అను
మతినియ్యలేదని తెలిసినది.
(ఆ. ప్రె.)

సుభాషచంద్రబోసుగారు స్త్రీప్రమునుపత్రికపై లక్షరూపాయలకు మానసప్రభుదావా

కలకత్తా హైకోర్టులో దావాదాఖలుచేయబడెను
కలకత్తా కాంగ్రెసు చీఫ్ అఫీసుగా నుండిన బోసు
గారిని దొరతనమువారు నిర్బంధచట్టముక్రింద ఆరెస్తుచేసిరి.
దానినిగూర్చి నవంబరు 26 వ తేదీన కలకత్తా స్త్రీప్రముపత్రికలో
నొకవ్యాసము ప్రకటింపబడెను. అవ్యాసమున తనకు అవమాన
మును కలిగించివిషయములు వ్రాయబడెననియును తనప్రతిష్ఠ
కు దానివలన భంగముకలిగినదనియును తనకు లక్షరూపాయలు
నష్టపరిమోర మిప్పింపవలెననియును
బోసుగారు కలకత్తా హైకోర్టులో
స్త్రీప్రమునుపత్రికా సంపాదకుడగు నైటుగారిమీదను యజమా
నులగు నైటుసన్స్ వారిమీదను దావాతెచ్చిరి. ప్రతివాదులు
లిఖితరూపకమున స్త్రీప్రమునెటు దాఖలుచేయవలెనని హైకో
ర్టువారు తర్హుచేసిరి.
(ఆ. ప్రె.)

కేరళరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ

వైకంలో 24 వ తేదీన జరిగినది
ఈ నెల 24 వ తేదీన వైకం సత్యాగ్రహ ఆశ్రమము
నందు బౌద్ధులు కె. పి. కేశవమీననుగారి అధ్యక్షతక్రింద రా
ష్ట్రీయకాంగ్రెసుసంఘసభ జరిగినది. మూడు నెలల వరకును జ
రుపవలసిన పని నిర్ణయింపబడెను. క్రొత్తసభ్యులను చేర్చుట,
మండల తాలూకా గ్రామసంఘములను సజీవములుగా చేయు
ట, సర్వకాలము ప్రచారముచేయుటకు జీతగాండ్రును నియమిం
చుట మున్నగు పనులుచేయవలెనని నిర్ణయించిరి. కేశవమీనను
గారు వ్యాయవాదివృత్తి నవలంబింపదలచినందున కార్యదర్శిగా
నుండజాలననెను. పి. రామునీమీననుగారిని కార్యదర్శిగా ఎ
న్నుకొనిరి. ఏప్రిలు నెలలో రాష్ట్రీయసభను వైకంలో మరల
జరుపవలెనని తీర్మానింపబడెను.
(ఆ. ప్రె.)

ఇ.కొకవార్త
నూలుచంచా, తీర్మాన ముమోదించబడెను. ఒకసంవత్స
రము వరకు పని నిర్ణయింపబడెను. ఏప్రిలు నెలాఖరులోగా
ప్రతిమండల సంఘమువారును అధ్యక్షులు 800 మంది సభ్యులవై
న చేర్చవలెనని తీర్మానింపబడెను.
(ఒకవిశేషం)

దేవాలయములలో జంతువులను బలియియ్యగూడదు

తిరువాన్కూరు మహారాజగారి ఉత్తరువు
తిరువాన్కూరు సంస్థానమునందలి దేవాలయములలో
హిందువులెవ్వరును జంతువులను బలియియ్యగూడదని తి
రువాన్కూరుమహారాజగారి ఉత్తరువు చేసినది వానిని
ప్రశంసించుచు బొంబాయి క్రానికలు పత్రిక వ్రాసెను.

ఆంధ్రపత్రిక

1925-వ సం॥ జనవరి నెల 28-వ తది

బుధవారము

నెహ్రూబిల్లును నిరాకరించుట

బెంగాలు ఆర్డి నెహ్రూను రద్దుజేయటకై పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు దెచ్చినబిల్లును ప్రవేశ పెట్టుటకు, రాజప్రతినిధిగారు నిరాకరించిరి, తెలియుచున్నది. నేడు ఆర్డి నెహ్రూగూర్చి సామ్రాజ్యశాసనసభలో చర్చ జరుగును. కాని లాభ మేమి? వ్యర్థవాగాడంబరముతో కాలముగడుచునే గాని, ప్రజెచ్చనెటవేరజాలదు. మోతీలాల్ నెహ్రూ చట్టముపై చర్చ జరగ నిచ్చినచో, కొంతఫల ముండెడిది. పాలకులు నిరంకుశాధికారమును రెండు విధముల నుపయోగించుచున్నారు. తాముదెచ్చెడి స్వాతంత్ర్య నిరోధచట్టములను ప్రజాప్రతినిధులు ప్రతిఘటించుచో వానిని సర్వేపైజేసి పునరుద్ధరించెదరు. ప్రజాప్రతినిధులు స్వాతంత్ర్యరక్షణ చట్టములను ప్రవేశపెట్టదలచుచో, అందుకు సమ్మతినోసంగరు. ఎటుజూచినను, స్వాతంత్ర్యభంగమునకే అవకాశము గలుగుచున్నది. ఇట్టిసితిలో శాసనసభలలో నిలిచి జేయదగిన యవకాశ మేదియు గనుపించుటలేదు. సంస్కరణములు వట్టిబూటకములని యిదివరకే రుజువయినది. శాసనసభలు నిర్భక్తములని వెల్లడియయినది. దేశ మిపు డేమిజేయవలయును? ప్రజాభిప్రాయమును ఇంతచులకనగ నిరసింపకుండను, వారి స్వాతంత్ర్యముల నిచ్చవచ్చినటుల భంగపరుపకుండను, కట్టడిటటుల జేయవలసిన యావశ్యకత ఎంతేగలదు. ఇందుకు ప్రజాశక్తి ప్రవర్ధిలవలయును. వారి ఆత్మస్థైర్యమును, ఆత్మశక్తియు విజృంభింపవలయును.

లేనియెడల వారి నుడువులకుగాని తీర్మానములకుగాని విలువయుండదు. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు సయితము "ఇండియనుడిప్లూ" పత్రికలో వ్రాయుచు, బెంగాలు ఆర్డి నెహ్రూను నిరసింపవలసివచ్చెను. ప్రభుత్వ దృక్పథము నెంత తరచిజూచినను వీరి కందు న్యాయము గనుపించలేదు. కాని ఎందరు మొరలిడిన నేమిప్రయోజనము? పాలకులు శాసనసభలతో బని లేకుండనే తమ నిరంకుశపరిపాలనమును కొనసాగించుచున్నారు. దానిని నివారించుటకు శాసనసభలలో జేసెడి ప్రయత్నములను వారు అవలీలగ దాటగలుగుచున్నారు. సంస్కరణ శాసన మొసగిన అసాధారణాధికారములను జంకులేక నుపయోగించుచున్నారు. ప్రజల కోర్కెలకు వెనుక తగిన దార్ధ్యమున్నగాని, వానికి విలువయుండనేరదు. అట్టిబలమును సంపాదించుటలు? శాసనసభలకు వెలుపలనే నయ్యది పెంపొందగలదు. ప్రజలు స్వయముగ నిర్వహించెడి కార్యములనుండిగాని, యిట్టిశక్తి యుద్భవింపదు. నిర్మాణ కార్యక్రమమును నిర్వహింపవలసిన యవసరము ఇప్పుడున్నంత యధికముగ నిదివరకెన్నడును గలుగలేదు. జాత్రైక్షణము చెడకుండ కాపాడుకొనుచు,

కాంగ్రెసువిధానమును నిర్వహించుచో, అచిరకాలములో పాలకుల నిరంకుశ చర్యలు నిష్ఫలముగాక మానవు. స్వరాజ్యసిద్ధి చేరువకు వచ్చుకొలదియు, నిర్బంధములు వానియంతట యవియే దొలగిపోవును. కృతనిశ్చయులగు ప్రజల నెవరును అవమానింపజాలరు. అట్టితరీ, భారతీయులకు ఇంటనేమి వెలుపలనేమి గలిగెడి యవమానములను దొలగించుకొనుట సులభసాధ్యమగును. స్వరాజ్యవిధానములను తయారుజేసినను, విశేష ప్రయోజనముండదు. వానిని సంపాదించగల శక్తిని గూడ ప్రజలు వెన్నెంటనే సంపాదించవలయును. కేవలము మొరలవలనను, విన్నపముల వలనను, బ్రటిష్ ప్రజల హృదయములు కరుగజాలవు. ప్రజల విన్నపములకును తీర్మానములకును వెనుకనుండెడి శక్తి ననుసరించియే, వానిప్రాముఖ్య మధికిమగును ఇట్టిశక్తిని సంపాదించవలయుననియే మహాత్ముడు కోరుచున్నాడు. భారతీయులలో నన్నిపక్షముల వారును, నన్నిసంఘములవారును, ఇక్కార్యమునకు బూనుకొని కృతకృత్యులు గాగలరు. భేదాభిప్రాయమునకు తావులేదు. అవసరకర్తవ్యమును విడనాడి కాలయాచన చేయటవలన ఎంతటియపాయమున్నదో, దూర మాలోచించువా రెల్లరును గ్రహింపగలుగుదురు.

ఇండియన్ బ్యాంకు

ఇండియన్ బ్యాంకు సాధారణసమావేశ కార్యక్రమమును వేరొకచో బ్రచురించితిమి. సమావేశమున కధ్యక్షత వహించిన న్యాయమూర్తి వి. వి. శ్రీనివాసయ్యంగారు తమ అధ్యక్షోపన్యాసమున, బ్యాంకునిర్వహణము నెంతయు కొనియాడిరి. బ్యాంకుయొక్క సత్వరాభివృద్ధికి, కార్యదర్శియగు విద్యాసాగర పాండ్యగారి కార్యదీక్ష చాలవరకు కారణమని యంగీకరింపక తప్పదు. చెన్నపురియందు ఇండియన్ బ్యాంకుపట్ల ప్రజల కధిక విశ్వాసమేర్పడుచున్నది. డిసెంబరుతో అంత మయ్యెడి అర్ధసంవత్సరమునకు 100 కి 12 వంతున లాభమును పంచుటబట్టి, బ్యాంకు వ్యవహారములు సత్వరాభివృద్ధి గాంచుచున్నవని సులభముగ గ్రహింపవచ్చును. కీర్తిశేఖరులు వి. కృష్ణస్వామిఅయ్యరుగారిచే స్థాపింపబడి దినదినాభివృద్ధి గాంచుచున్న ప్రతిష్ఠాపనలో నిది యొక్కటి. డిపాజిటువల్లమాత్రమే 75 లక్షలు చేకూడినవి. పదు నెనిమిదిసంవత్సరముల నుండియు, నీ ప్రతిష్ఠాపన అవిచ్ఛిన్నముగ సాగుటబట్టి, అవకాశమున్నచో భారతీయులు తమ సామర్థ్యము నన్నిరంగములలో జాపగలరని విదితమగును. అయినను శ్రీనివాసయ్యంగారు సూచించినటుల, ఇండియన్ బ్యాంకు ఇంకను శైశవాస్థయందున్నదని చెప్పవచ్చును. దీని యుపయోగము విస్తరించుట కవకాశము లనేకములుగలవు. బ్యాంకుసాము భారతీయ వాణిజ్యాభివృద్ధి కుపయోగపడవలయును. లేనియెడల బ్యాంకులు కేవల వడ్డీవ్యాపారసంఘము లగును. శ్రీనివాసయ్యంగారి సూచనలను గమనింపదగును. ప్రజల స్వల్పపు రాబడులను దాచిపెట్టుకొనుట కిట్టిబ్యాంకు అవకాశము గలిగింపవలెను. సహకార సంఘముల యభివృద్ధి కిట్టి బ్యాంకులు

తోడ్పడవచ్చును. బ్యాంకు సౌకర్యములగూర్చి ప్రజలలో ప్రబోధము గావించుట లాభకరమని శ్రీనివాసయ్యంగారు కోరుచున్నారు. ఇంతియగాక భారతీయ వర్తకవ్యాపారుల లాభము నిమిత్తము లండనులో నెక ఏజెన్సీ నీబ్యాంకుపక్షమున నేర్పరుపవలయునని, వీరు సూచించిరి. ఈసూచనలన్నియు ఆచరణయోగ్యములేగాని త్రోసివేయదగినవిగావు. ప్రజలవిశ్వాసమును చూరగొనవలయుననిన, వారు దెలిపెడి సలహాల ననుసరించుటకు ఇండియన్ బ్యాంకు ప్రయత్నింపవలయును. దేశమునందలి వివిధభాగములలో శాఖలను స్థాపింపగలకై యీ బ్యాంకుకు త్వరలో గలుగునని భావించెదము. డైరెక్టరుల రిపోర్టు అట్టియాశ కెడమిచ్చుచున్నది.

నల్లమందుసమావేశము: సామ్రాజ్యశాసనసభ

జనీవాలో జరిగెడి నల్లమందు సమావేశము గూర్చి సామ్రాజ్యశాసనసభలో నడిగిన ప్రశ్నలకు, సర్ జేసల్ బ్లా కెట్టుగారు సరియగుసమాధాన మొసగజాలకజోయిరి. నల్లమందుని పేధమునకు హిందూదేశ మనుకూలముగ నున్నదని, ఎల్లరెఱిగిన సంగతయే. అయినను ప్రజాభిప్రాయమును మూలద్రోసి, ఇండియా ప్రభుత్వప్రతినిధియగు కాంపుబెలుగారు హిందూదేశ మిందుకు ప్రతికూలముగనున్నదను సభిప్రాయమును వెలిబుచ్చిరి. అమెరికా ప్రతినిధి ప్రయత్నములను వీరు విఫలపరచిరి. హైందవప్రజాభిప్రాయము సంస్కరణమున కనుకూలముగనున్నదని అమెరికను ప్రతినిధి దెలిపినను వీరు పాటింపకజోయిరి. కాంపుబెలుగారు హిందూదేశ గౌరవమునకు భంగము కలుగజేసరనుటకు సందియములేదు. జనీవాసభకు హిందూదేశ ప్రజాప్రతినిధిని బంపియుండవలసినది. ప్రభుత్వప్రతినిధి స్వంతయభిప్రాయమునే దెలిపెనుగాని, ప్రజాభిప్రాయమును వివరింపలేదు. స్వపరిపాలనము లేని దేశములకు అంతరాతీయ సభలలో ప్రాతినిధ్య మొసగుటచే గలిగెడి నష్టముల నిందుమూలమున గ్రహింపవచ్చును. తమయభిప్రాయమును నిర్భయముగ దెలుపజాలని దేశములకు ప్రపంచ సమావేశము నందు స్థానమిచ్చి ప్రయోజనమేమి? అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘమును ఇతరరాజకీయ, మత, సాంఘికసంఘముల నేకములును నల్లమందు వాడుకను నిషేధింపగోరుచున్నవని, డాక్టరు దత్తాగారు స్పష్టపరచిరి. కాని, యీసంఘములు ప్రజాభిప్రాయమును దెలుపుటలేదని, బ్లాకెట్టుగారు వాదించుచున్నారు. ప్రజాభిప్రాయమును గ్రహించుటకు అధికారులొక్కరికిమాత్రమే హక్కుగలదు గాబోలు. అసధికార హైందవ ప్రతినిధి నెకరినిగూడ జనీవా సమావేశమునకు బంపవలెనని దత్తాగారు కోరిరి గాని, బ్లాకెట్టుగారు రంగీకరింపలేదు. కాంపుబెలుగారు జనీవాసభలో నెంతయసభ్యముగ ప్రసంగించినను, భారతీయుల యభిప్రాయ మేదియో సామ్రాజ్యశాసనసభలో స్పష్టపడినది.

ఉక్కుపరిశ్రమ

ఉక్కుపరిశ్రమకు రక్షణ నెనగుటకు, సుంకములను వృద్ధిజేసెదమని ప్రభుత్వమువారు మొదట వాగానము జేసినను, తుదకు తమయభిప్రాయమును

మార్పుకొని, జాంటిలనిచ్చుచు నమ్మ తింటిరి. వాణిజ్య సభ్యు డీవిషయమై ను చించిన కారణములు విశ్వాస్తా ముగో గనుపించెను. సుంకములను విధించు నెడల విదేశపు సరకులపై భారము పడును. భారతీయులకు డబ్బు దండు గయిం డదు. జాంటిలనిచ్చుచో, ప్రజలద్రవ్యము పెచ్చింప బడును. జాంటిలక్రింద డబ్బిచ్చుటకు, ప్రభుత్వమున కెంతవరకు సాధ్యమగునో దెలియగలదు. ఈమారు ఏబదిలక్షలను జాంటిలక్రింద సచ్చుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి. ఆగస్టునెలలో నీ విషయము మరల విమర్శింపబడునట్టి. ఏబదిలక్షల జాంటిలన, ఉక్కురక్షణకు విశేషలాభముండనని యూహింపజాలము. సుంకములను హెచ్చుజేసిన విదేశపు సరకులకు లాభముతగ్గినను, దేశీయపరిశ్రమకు ప్రోత్సాహముగలిగెడిది. కాని ప్రభుత్వము వారన్యధా నిర్ణయించిరి. ఆవిషయమటుండ, జోషీ గారును, చిమన్లాల్ గారును కార్మికుల దుస్థితిని గూడ చక్కబరచుటకు కట్టడిట్టములు యుగవలయుననియు, ఈవిషయమున తాతాకంపెనీవారి యుగ్మముండి వాగ్దానముల దీసికొనవలయుననియు, ట్టువలతో నిన్నవించిరి. వీరివాదమును త్రొసి వైచుటకు వీలులేదు. హిందూదేశమునందును కార్మికులసీతి రానురాను దుర్భరమగుచున్నది. పాశ్చాత్యపద్ధతు లీదేశమునందును పాదుకొనుచున్నవి. యజమానులకును, పనివారిలకును మధ్య ఎడతాటు విస్తరించుచున్నది. తగినచర్యల దీసికొననియెడల, త్వరలో పాశ్చాత్యదేశములలో ప్రబలెడిసంఘర్ష మిక్కడను వ్యాపింపవచ్చును. అందుచే ముందుగానే జాగ్రత్త పడుట ప్రయోజనకరము గాదా?

జర్మనీకీర్తిమణము: మిత్రిమండలిజవాబు
జర్మనీలో కలొనుభాగమును మిత్రిమండలివారాక్రమించి చాలకాల మయ్యెను. సంధినిబంధన ప్రకారము, యూభాగమును మిత్రిమండలివారిది వరకే వదలిపెట్టవలసియుండెను. కాని వారలు జేయరయిరి. ఖాళీచేయవలసినదని, జర్మనుప్రభుత్వమువారు తలయజేసిరి. ఇందుకు బదులువ్రాయుచు, జర్మనీ చెల్లించవలసిన మరతులను చెల్లించలేదనియు, అటుల జేసినగాని తా మా ప్రదేశమును విడువమనియు, తప్పంతయు జర్మనీదేయనియు, మిత్రిమండలివారు బదులుజెప్పిరి. మిత్రిమండలివారికి సంతృప్తి గలుగురీతిని, జర్మనీ ఎన్నిటికయినను, మరతులను చెల్లించగలుగునాయని సందియము గలుగుచున్నది. అసంభవమగు నిట్టి మరతులపై నాధారపడక, ఇంతటితో పోరాటముల సంతరింప జేసికొనదలచిన, మిత్రిమండలివారు జర్మను ప్రదేశమును విడిచిపెట్టుట శ్రేయస్కరము. నష్టపరిహారమును వేరువిధమున రాబట్టుకొన బ్రయత్నింపవలయును. మిత్రిమండలివారిట్టిపట్టుదల జూపుటవలన, జర్మనీలో ప్రజలపక్షము రానురాను బలహీనమగుచున్నది. ప్రజాస్వామ్యమునకు ప్రతికూలమును రాజపరిపాలనమున కనుకూలము నగు ప్రాచీన జాతీయపక్షము మరల ప్రబలమయినది. మిత్రిమండలివారి దృక్పథము మారనియెడల, ప్రపంచమున కుపద్రవముగలిగించిన ప్రవృత్తిని విధానము

మరల తలయెత్తినచో, నాశ్వర్యముండదు. ఆ పిమ్మట మిత్రిమండలి పశ్చాత్తాపపడి లాభములేదు. శ్రాంతివాస సౌమ్యపద్ధతి ననుసరించునటుల, ఇంగ్లండు ప్రోద్బలపరచుచో, పరిస్థితులు చక్కబడగలవు. శ్రాంతి దృక్పథమును ఇంగ్లండుగూడ బలపరచునెడల భావిసీతి ఎటులుండునో యూహించుట కష్టము.

గాంధీ: రవీంద్రుడు
జనవరిమాసపు విశ్వభారతిలో, రవీంద్ర నాథ టాగూరుగారు జపానీయుల కీర్చిన సందేశము ప్రచురింపబడెను. ఆహింస ప్రేమల యుత్కృష్టతను రవీంద్రు డీసందేశమునం దెరిగించెను. “నీ శత్రువులను ప్రేమించు” మను సందేశము ప్రాచ్యప్రపంచమునుండియే వెలువడెను. ఇట్టి ఆదర్శములను తమజీవితమునందు కొనసాగించిన మహానీయులు హైందవ చారిత్రమునం దెందరోగలరు. నే. గాంధీమహాత్ముడు హైందవ సాంప్రదాయముల ననుసరించి, ధర్మసంస్థాపన గావించుచున్నాడు. “హిందూదేశమునం దొక మహానీయు నుదయించె నని మీరు పత్రికలద్వారా వినియుందురు. దౌర్జన్యమును అహింసమూలమున జయింపవలెనని అతడు ప్రకటించుచున్నాడు. అతడు ప్రాచ్యఖండపు మహాత్ములబోలి ముచ్చటించుచున్నాడు. పాశ్చాత్య దేశము లంగీకరించిన బైబిలు సిద్ధాంతములను వ్యక్తిజీవితమునందేగాక, సంఘజీవితమునందుగూడ ఆచరణలోనికి దేవలయు నని అతడు బోధించుచున్నాడు. ప్రాయశః మీలో పలువు రతనియపదేశముల నంగీకరింప పోవచ్చును. జాతీయజీవితమునందు వానిని అనుష్ఠానములోనికి తెచ్చుటకు మీకు శక్తి జాలకబోవచ్చును. మీకుగల అపోహల నే నెరుగుదును. మీవిశ్వాస హీనతగాచి నేనెంతయు జాలినొందెద”నని రవీంద్రుడు చెలిపెను. గాంధీ సందేశమును రవీంద్రు డీరీతిని వ్యాపింపజేయుట, లోకకళ్యాణమునకు శుభచిహ్నము గాదా?

కెనియా పరిస్థితులు
కెనియాలో పీఠభూములను భారతీయు లాక్రమింప గూడదని నిర్ణయించినపిమ్మట, పల్లపుభూముల నాక్రమించుట కంగీకరించుట అప్రశస్తము. ఏలనన భారతీయుల జన్మస్వాతంత్ర్యము లింతటితో సమసిబోవును. పీఠభూములను తెల్లవాకిమాత్రమే ప్రత్యేకించుటకు హక్కు లేదని స్పష్టపరుపవలయును. అందుచే పల్లపుభూముల విషయమై విచారించుటకు భారతీయోద్యోగి యొకరు వెడలుట, ఎంతమాత్రము యుక్తముగాదని, శ్రీనివాసశాస్త్రిగా రిటీవల ప్రకటించిరి. వీరివాద మెంతయు సమంజసముగ దోచును. సామ్రాజ్యశాసన సభలో ప్రభుత్వసభ్యు డిందుకు సమాధానము జెప్పెను. స్టాడింగుకమిటీవా రీవిషయమై యోచించినపిమ్మట ని, యిందునుగురించినిర్ణయముగావింపరట. ఇండియాప్రభుత్వమువారియూహ నసలే విడనాడుట మేలు. కెనియాలోని పల్లపుభూములగుర్చి విచారించుట కొకమారు సమ్మతించుచో, ఇండియా గౌరవమును నశింపజేసినవా రగుదురు.

గ్రంథబహిష్కరణము
మధ్యరాష్ట్రముల ప్రభుత్వము
సచింద్రవాధకావ్యాలు (కాశ్యపురి-కాంతిపూరు) గారు (వాసిన దేశభాషీ ప్రతి నివేదనము అను కరపత్రమును (వంగభాష), కార్మికపత్రికయను ఆంగ్లమాసపత్రికయును, అబహును అను గ్రంథమును (వంగభాష), రాజద్రోహకరము లు మధ్యరాష్ట్ర ప్రభుత్వము వారు బహిష్కరించిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఆవటపల్లి నారాయణరావు
(ఎం. ఏ. ఎం. ఎల్, సి) గారు
మరియొక మాననప్తపు దావా
రంగూను డెవలపుమెంటు ట్రస్టు డిరెక్టరు, కె. శ్రీరాములుగారు రంగూను కార్మికపత్రికా సంపాదకు లగు నారాయణరావుగారిపైని నిన్న 27 వ తేదీని రంగూనులో మాననప్తపు కేసు తెచ్చిరి. పిబ్రవరినెల 9 వ తేదీకి వాయదా జేయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

ప్రతాపచంద్ర గుహారాయగారు
జామీనుమీదవదలుట
కలకత్తానగరమున రాయగారిని 25 వ తేదీని ఆరెస్టుచేసిరి. ఆయనను జామీనుమీద వదిలవలెనని గుహారాయగారి వ్యాయ వారులు ఆలిపూరు జడ్జికోర్టులో పిటిషనుపెట్టిరి. 2000 రూపాయలకు జామీనుమీదవదలుటకు జడ్జికోర్టువునెనెను. (ఆ. ప్రె.)

వాయువిమానము
కాళీఘట్టము, జనవరి 21:— పైలుటదొర వాయు విమానమును దీసికొని జాల్మ్యసంకీర్ణము. ఆచ్చుకొంచనగంగ హిమాలయములయొక్క పటములనువీయును.
ప్రాకుఎక్స్ప్రెస్ మూయబడుట
కాళీఘట్టమునందలి ప్రాకు ఎక్స్ప్రెస్ సంఘసంస్థాపకుడగు యస్. యల్. రాయగారు చనిపోవుటవలన, వారిగౌరవార్థమై యీదుకాణములన్నియు జనవరి 26 వ తేదీని మూయబడినవి.

కాళీఘట్టపు వార్తలు
రిచ్చంప పై నేరము
కాళీఘట్టము, జనవరి 26:— ప్రధానన్యాయస్థానమున నేడు రిచ్చండుగారిపైఁదేబడిన నేరము విచారణకువచ్చెను. ఈయన జేసిన నేరము లార్డునునతనిని పునాకీతో గాల్చి జంపుట ప్రభుత్వము తరపునవాది (ప్రాసెక్యూటరు) నేరము యొక్క సిద్ధిగతుల నిటులజెప్పెను “రిచ్చండుగారికి తమ భార్యతో వ్యవహారములు సరళముగా నడచుటలేదు. ఆమె రిచ్చండుగారి జీతములో సగము తినకువచ్చునటుల న్యాయస్థానమున చర్య గూడ జరిపించెను. లార్డు, రిచ్చండుగారి యింటికి తరమవచ్చెడివాడు అది యాయన కష్టములేదు. నేరము జరిగిననాడు సాయంకాల మొక మహమ్మదీయునితో రిచ్చండుగారి భార్య యాడు కొనుయండెను. లార్డుగూడ పసారాలోనుండెను. రిచ్చండుభార్యను, వంటవానికొక నాలుగణా లిమ్మనెను. ఆమె యిమ్మట కంగీకరింపలేదు. రిచ్చండుమీను కొట్టుటకు వెళ్లెను. లార్డుడు పడెను. వెంటనే రిచ్చండు గదిలోకికొంటిబోయి యొక తూటాళితో నిండి పునాకీదెచ్చిదానితో గాల్చినపెను” కొందఱు పాక్షులు తమపాజ్ఞానముల నిచ్చిరి. విచారణ జరుగుచున్నది.

ఆలిఘరు ముస్లిం
విశ్వవిద్యాలయము
లక్షరూపాయలు విరాళము
భోపాలుబేగంగా రొసంగుట
ఆలిఘరు ముస్లిం విశ్వవిద్యాలయమునకు రాజప్రసిద్ధి వచ్చిన సందర్భమున ఆవిశ్వవిద్యాలయమునకు ఛాన్సలరుగ పాలె బేగంగాను విశ్వవిద్యాలయమునకు లక్షరూపాయలు ముస్లిం బాలికాకళాశాలకు 20 వేల రూపాయలను విరాళము గానొసగిరి. (ఆ. ప్రె.)

విదేశవార్తలు

కొలొను

ఖాళీజేయువిషయము

మిత్రమండలి వైఖరి

లీపెల్, జనవరి 26:—కొలొనును ఖాళీజేయుటను గూర్చి మిత్రమండలి డెర్లినులో అందజేసిన లేఖ ఇట్లు తెలుపుచున్నది. డాక్టరు ప్రెస్టెక్ గారు రి లేదని బంపిన ప్రత్యుత్తరమును జూచితిమి. జర్మను ప్రత్యుత్తరమును చర్చించుటకు గాని వారు మోపు నిందలనుగాని ఇప్పుడు సమయముగాదు. ఆనిందలను మేము అంగీకరించము. ఇంకను జర్మనులు సెరవేర్చవలసిన సంధిపరతులేవో ముందు తెలియజేయబడును. దీనిని మిత్రమండలి త్వరలోనే ప్రకటించవలసింది. జర్మను ప్రభుత్వమువారు సంధిపరతులలో 428-429 సూత్రముల ప్రాముఖ్యమును గ్రహించలేకున్నారు. రైసుప్రదేశమును 15 సంవత్సరములవరకు ఆక్రమించుకొనవచ్చునని యుద్ధేకింపబడినది. వెర్సెయిల్స్ ఒడంబడికను జర్మనులు సదుద్దేశ్యముతో సెరవేర్చిననే ఆక్రమణకాలము తగ్గించుట బదునని ఏర్పాటుజేయబడినది. ఇందులో కొన్నిపరతులను జర్మనులు సెరవేర్చక పోవుటచే ఒడంబడిక పరతుల ప్రకారమే ప్రవర్తించవలసి వచ్చెను. 429 వ సూత్రము ప్రకారము జర్మనులు తమపరతులను నిర్వహించినచో అనుకూలప్రకారము ఆక్రమణకాలము తగ్గించబడును. మిత్రమండలి లీనూత్రమును అన్నివిధముల ఆచరణలోబెట్ట సంకల్పించుకొనిరి.

మిత్రమండలి సమిష్టిలేఖ

డెర్లిన్, జనవరి 26:—బ్రిటిషు, ఫ్రెంచి, జపాను రాయబారులు, డెల్లియం మంత్రి, ఇటలీ రాయబారి డాక్టరు లూథరుకు అందఁడు గలిసి సమిష్టి లేఖను రూరను ఖాళీజేయు విషయమై జర్మనులు రి లేదని బంపిన లేఖకు ప్రత్యుత్తరముగ బంపిరి. సాధ్యమైనంత త్వరలో మూడవలేఖ మరొకొన్ని విషయములతో బంపెదరట. కొలొనును ఖాళీజేయనందుట కారణములను డెలియజేయుక పోవుటచే లూథరుగారు ఆకాంక్షగలరైరి. ఈ ఆందోళనను అంతయు అంతరించునటుల జేయగోరిరి.

వాహబీదాడి

పోర్టునూడా, జనవరి 27:—జెడ్డా చుట్టుప్రక్కల వాహబీలు చెలరేగుచున్నార. జెడ్డాసంరక్షకస్థానములన్నియు ఇజిప్తాసాదు సైన్యములకు అందుబాటుగ నున్నది.

హెరియట్టుగారి విషమావస్థ

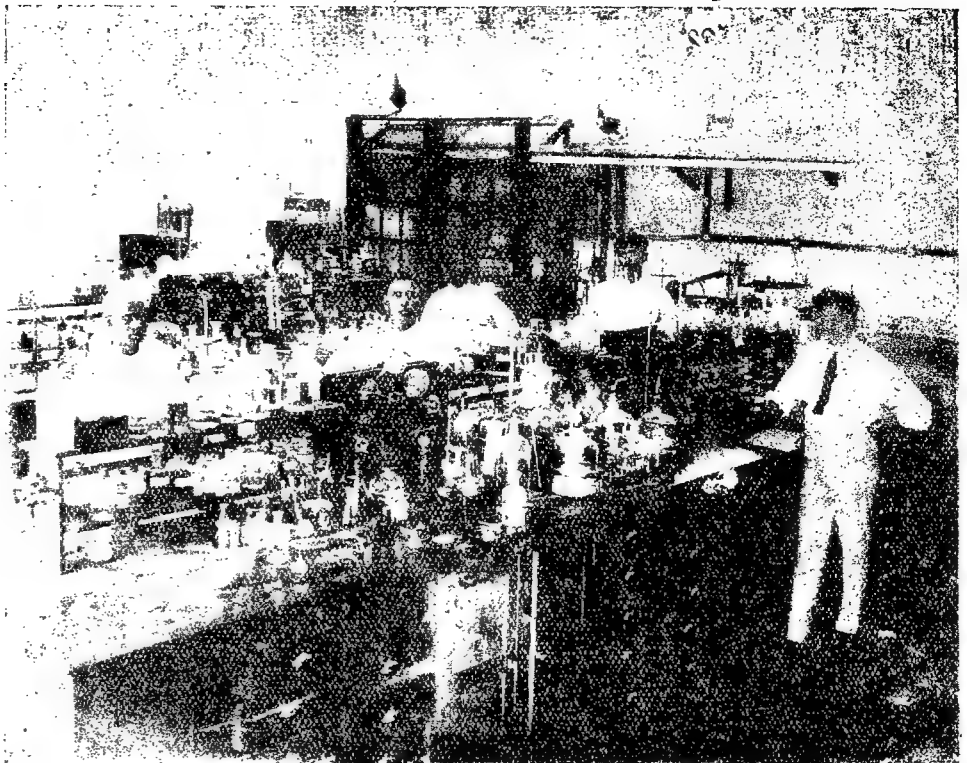
ఫ్రెంచిరాయబారి-పోపు

ప్యారిస్, జన 26:—ఫ్రాంసు, పోపు 1871లో జేసి కొన్న ఒడంబడికను 1905 లో ఫ్రెంచివారు ఆక్షేపించినను ఆ ఆర్డెన్స్ లోరైనుకు ఇంకను వర్తించుననియు, ఇచ్చట యుద్ధానంతరమున 1871 లో జర్మనులు అమలుజరిపినయు ప్రభుత్వము వారంగీకరించిరిగాన అయ్యది అచట అమలుజరుగును. ప్రతిపక్షవీచయమును కొండంతగజేసెదరు. ఇప్పుడు హెరియట్టుగారు పూర్తిగపొక్కుకార్కాలయమును ఫ్రెంచిరాయబారిని తేకుండగనే వీటివేయసమకట్టిరి. ఇంకొకమాల ఆర్డెన్స్ లోరైనులో నియమించదలచిరి. ఇది చాల హెరియట్టుగారికి విషమావస్థగ నున్నది.

ఆస్ట్రేలియా వర్తకాభివృద్ధి

లీపెల్, జన 26:—ఆస్ట్రేలియావర్తకము నిరుడే అభివృద్ధికరముగ నుండెను. ఈసంవత్సరము మరంతటి అపారముగ పెంపొందెను. వర్తకము ఇదివరకెన్నడును కనివినియోగనటుల విశ్వరమ్యతో తులమాగుచున్నది. మనము బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునకు అండగనేర్పడగల్గితిమి. చాలసంతోషము. బ్రిటిషుసామ్రాజ్యముపై ఆధారపడుటలేదని సర్ జోసెఫ్ మక్కుగారనిరి.

ప్రపంచమునకంతకును విస్తీర్ణిని సప్లయి జేయుటకు 4760000 హెనులపెట్టుబడితో అన్నికంపెనీలు ఏకమైనవి.

బెంగళూరు హైందవశాస్త్రపరిశోధనశాల

శ్రీకేశు లగు డాక్టరు నామెటుసేను చీనానాయకుడు

సన్యాస్ సేనుగారు

అపాయకరమగుసతీయందుండుట

వికింగు, జన 27:—సన్యాస్ సేనుగారికి కార్టలోము పుండుబయలుదేరినటుల శస్త్రచికిత్సనలన దెలిసినది. ఆయన బ్రతుకునని తోచదు.

డా॥ సన్యాస్ సేనుగారిమరణం (ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

షాంగుషా:—డా॥ సన్యాస్ సేనుగారు మరణించినట్లుజవానంతివార్త ప్రకటించుచున్నది.

నాకాదళకుట్ర

దేశోపదేశము

లండను, జనవరి 26:—నాకాదళ కుట్రవిషయమై సాక్ష్యమును రహస్యముగ దీక్షిస్తుగాని దేశోపదేశముగ నుండుననిరి. ఈవిషయమై మునుగోగార్వర్త కొన్ని లేఖలు చిక్కినవి. ఒక లేఖ బ్రిటన్ రిపబ్లిక్ పైనికముద్రతో నున్నది ఈలేఖయందు నాకలను నాశమునకు కుట్రవిషయమై దాఖలు బడినది. ఇంకను కొన్నిప్రమాదరగు సంగతులు అందుటచే ప్రకటించుటకు వీలులేదు. ఈలేఖలు లండనులోనున్న ఒక స్త్రీచే ఓలీరి, వకుగోగార్వర్త తపాలనలె అందజేయబడినది. 1924 లో రహస్యపరిశోధనల విషయము నిజమేయని ఒప్పుకొనిరి. వీరిద్దరును డెటెనాలయం గున్నారు.

క్లాడ్ హ్యూమిలను ప్రభు : చనిపోయెను ఇతనివయసు 82 సంవత్సరములు. గ్రేటుఈస్టర్లై త్వేతో సంబంధమును గల్గియుండెడిది సంవత్సరములు అధ్యక్షులుగ నుండిరి. ఇతిదే హ్యూమిల్యు దైవియం, హాలండు లకు రైలుమార్గమును జేసెను. యుద్ధసమయమున చాల చాచక కృత్యముతో పనిజేసిరి.

రవీంద్రనాథ తాగూరుగారు

అనారోగ్యముగ నుండుటచే ఇంటికి మరలుచున్నారు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)
తాగూరుగారికి అనారోగ్యముగ నుండుటచే ఇటలీలో ఉపన్యాసములను చాలించుకొనిరి. గురువారమునాడు మిలనునుండి వెనిసుకు బోయి అటనుండి ఇండియాకు పయనమయ్యెదరు.

బ్రిటిషు గ్వయానా

ఆర్చస్టీ గోరుగారి అభిప్రాయములు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకత తివార్త)
లండను జనవరి 27:—ఆర్చస్టీ సోషలిస్టుభయందు ఉపన్యసించుచు ఆర్చస్టీ గోరుగారు ఉష్ణ దేశాభివృద్ధిగూర్చి దెలిపిరి. బ్రిటిషు గ్వయానా వాగుపరదుటకు రెండువిధములు గలవు. భౌతికముల ప్రజేత పెట్టి భూముల దున్నించుట యొకటి. పెద్ద డేవలెపుమెంటు కంపెనీని స్థాపించుట తోకొకటి. కాని దేశములో లోపపుగనులు లేనిది కంపెనీలు స్థాపింపబడనేరవు. బ్రిటిషు గ్వయానాలో మంచిను లండనువచ్చునగాని అవి యెచ్చటనున్నవో కనిపెట్టుబడలేదు. అవి కనిపెట్టుబడిన వెంటనే జననివాస పథికమున.

శ్రీశ్రీ శేక్ సర్ జేమ్సుకంశిగారు చనిపోయిరి. వయసు 71 సంవత్సరములు. హృదయపరిశీలనయందు డక్టరు. తన సామ్యునంతకు ఈ హృదయపరిశీలన ఫలితం వినియోగించిరి.

నల్లమందునకు చిక్కులు

నడలింతుకు ప్రయత్నములు

జనీవా, జనవరి 26:—అమెరికను మాచనలనుగూర్చి చిక్కులులేకుండా ఏర్పాటుకే నుటకు నియమించబడిన సమిష్టి సంఘమునకు డెక్కార్గ్ వాస్తవ్యుడగు జాల్ గారిని అధ్యక్షుడుగా ఎన్నుకొనిరి. ఏమిచేయవలసినదీ క్లుప్తముగా ఈసంఘము వారు చూచిరి. 27 తేదీనకు రెక్కినచర్చ నాపుడేసిరి. ఈలోపు జాల్ గారి ఆరోగ్యము బాగుపడినవంటనే సభకు సన్నిహిత వీలగునటుల ఆపుకేయబడెను.

బ్రిటిషుప్రభుత్వ వైఖరి

లండన్, జనవరి 26:—మూర ప్రాచ్యదేశములను దున్ను తనరాష్ట్రములలో నల్లమందు విషయమై పరిశీలించుటకు విచారించుటకు నిష్పాక్షిక సంఘమును నియమించుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము అంగీకరించునని రూబరు డెలుపుచున్నాడు. అదానము పోవునను బెంగ ఎంతమాత్రము బ్రిటిషువారికి లేదట. ఇచ్చట నల్లమందు త్రాగుదున తగ్గించుటకు చర్యలు దీసికొనెదరట.

ఆస్విత్తు ప్రభువు

లండన్, పత్రికాభిప్రాయములు

లండన్, జనవరి 26:—ప్రభుత్వమువారు ఆస్విత్తు గారికి ఎటువీరదము నిచ్చితిమని ప్రకటించిరి. అన్నిపక్షముల తీర్మానము ఈ విషయమునకు ఆస్విత్తుగా రెంతయు అద్దల నుచున్నవి. ఈ గౌరవమును బాల్మియ గారి ప్రమేయములేనిదే ఇవ్వబడవలయు లిఖనపక్ష నాయకత్వమును ఆస్విత్తుగారి సహించుననియు తెలియుచున్నది.

లిబరలుపక్ష భాగపర్థితులు

చాలప్రపంచముతో గూడుకొన్నవి. అధికాత్వాహము ప్రబలుచున్నవి. స్త్రీలు యువములు అధికాత్వాహముతో పని జేయుచు ఈపక్షములో చేరుచున్నారు. ఎన్నికలు వీరివీరనే ఆధారపడియుండును. ప్రతివారము క్రొత్తగ స్త్రీ సంఘము తీర్పుచున్నవి. వేలకొలది యువకులు లిబరలు పక్షములో చేరుచున్నారు.

సూడాన్ సంతక్షక సేన

ఈజిప్టుఆక్షేపణ

ఈపు సూడాన్ స్నేహపాశములు చెడరాదు

కయో, జనవరి 26:—ఆలెంబీ గారు సూడాన్ సంరక్షక సైన్యమునుగూర్చి తెలియజేసిన లేఖకు ప్రత్యుత్తరముగా జనులుపాపా గారి టెలిగ్రాఫులవేసిరి. ఈజిప్టు సైన్యమును సూడానుకుండి తీసివేసిన విషయ సూడానుపై ప్రతిపత్తిలో జేయు మాన్యుజేయుటకు జనులనున్న రానుబారములకు సూడాను సంరక్షక సైన్యము ప్రతిహతులగుచున్నది. ఇది చాల విచారకరము.

1899 ఒకంబడిక మార్పుజెందనని ఆస్టిక్ బాండ్లవేక్షగాన అభయమిడిరి. దాని ననుసరించియే పాదురాజుగారు ఖర్చు జైవెత్తరపుగారిని సూడాను గెల్వరు జనరలుగా నియమించిరి. ఈజిప్టు సేనలు మరలుటయు, సంరక్షక సైన్యము చేర్చుచుటయు సూడాను ప్రతిపత్తిని నిర్వచింపజాలవు. దీనిని ముందు నిర్వచించుటకు ప్రత్యేకించిరి.

ఈజిప్టు సూడానును గలుపుచున్న పాశములను త్రొవరాదు, ఛేదించరాదు.

స్పెయిను ఐక్యతము

ప్రధానామాత్యుని అంచనా

మ్యాడ్రిడ్, జనవరి 26:—ఆర్థిక విశ్వావిషయములకు సంబంధించిన సంస్కరణముల సేకముగ ప్రవేశ బెట్టెదననియు తానే స్పెయినులో న్యవహారములను బాచి యభివృద్ధిపై ప్రయత్నించెదననియు స్పెయిను ప్రధానామాత్యుడు తెలియజేసెను.

లాహోరు హోటల్లనుండి ప్రతి కంట్రాక్టు విషయమై ఒక అపీలును ప్రీవీ కౌన్సిలు విచారించుచున్నది.

ఈసాము గాంధీ వూజానిధికి చేరును

మహాత్మా గాంధీగారిచే గుజరాతీలో వ్రాయబడిన ఆరోగ్యసాధనము

(తెనుగున వ్రాయబడినది)

ఆరోగ్యముగా నుండుటకు కావలసిన హంతములన్నియు ఇందు చక్కగా విమర్శించబడియున్నది. ప్రతి యొక్కరివద్ద ఒక కాపి వుండితీరవలెను. కొన్ని కాపీలు మాత్రమే ఉండుటచే త్వరచదుట నుంచిది. ప్రతి 1 కి రు 0-8-0, 12 కి రు 4-8-0, 25 రు 7-13-0. వ్యాకింగు పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. 0-11-0 అణాలు స్టాంపులు పంపిన ఒక కాపి రిజిస్టర్డు పోస్టుములముగా పంపబడును. కావలసినవారు, మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రిక, 7 తంబుకెట్టిపీథి, మద్రాసు అని వ్రావయలెను.

జగులుల్ పాపాగారికి ప్రత్యుత్తరము

జగులులుపాపాగారి పరిపాలనమునిష్ఠామోజనము

లండన్, జనవరి 24:—మొన్న ముస్తపాపాపాదుగారు క్రొత్తయూనియన్ల సంఘాభ్యుత్థాను. అతడిట్లు జనులులగారి ఆక్షేపణకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. 5 సంవత్సరములనుండి జనులులపాపాగారికి తోడ్పడుచున్న ప్రజలు మోసపోయితి గ్రహించితిమి. జగులులపాపాగారి విజ్ఞానగవిధానముపూర్తిగా భగ్నమైనది. ఈజిప్టు మాదాను స్వాతంత్ర్యమును సాధించుట కన్నిప్రయత్నములు జరుపబడునని జనులులగారిని. వీరన్న స్వాతంత్ర్యము లేకపోవుటయేగాక మరింతకష్టక పాలైతిమి పుడు. జగులులపాపాగారి రథికారములోనున్న పుడతదవలంబించితిమి. చివరికికే పు విధానము మరల ఈజిప్టునవహారములో జోక్యము కలగజేసికొనుటకు బ్రిటిషువారికి వీలాయెను. ఈజిప్టు హక్కులకు భంగమును గలుగజేసి మదానులో ఈచర్యలు దీసికొనిరి. జగులులపాపాగారు ఈజిప్టుపట్ల అవలంబించిన విధానముగూడ జేరియవిధానము. ప్రజలను మోసగించెను. జేకోవద్రుమును దెచ్చిపెట్టెను. అందుచే ఈజిప్టు ప్రజలందరూ ఏకమై తమలాభములను గాపాడుకొనవలెను.

భారతదేశాభివృద్ధి

రవ్ బ్రాకు విలియంసుగారి యభిప్రాయము

ఆంగ్ల పత్రికాభిప్రాయములు

లండన్, జనవరి 27:—రవ్ బ్రాకువిలియంసుగారి వార్షికవిమర్శనమును పత్రికలన్నియు ఆమోదించుచున్నవి. పై నాసమీయలున్యూస్

అభివృద్ధి విషయమై బ్రిటిషువిధానము తప్పుదోషము అవలంబించెను. ప్రజలభౌతిక జీవము సరయుట చాల అవసరము. మఖ్యము. ఆద్యముగా మాట్లాడిన అయ్యది ప్రజలకు జనసామాన్యమునకు తృప్తిగలుగజేయుజాలదు. ఇతర వ్యయమును తగ్గించి పన్నులు నూటికి 810 చొప్పున తగ్గించుచున్నది.

వెస్టుమిన్స్టరు గేజటు

విలియంసుగారు జరియజేసిన ఆర్థికాభివృద్ధిని కొనితూడుచున్నది. రాచకీయాంక్షోభము ఆకస్మికముగా ఆర్థికాభివృద్ధి గలుగుటచే గల్గనవచ్చును. వీరజనులలో తప్ప తక్కిన ప్రజలలో జీవితప్రమాణము నిదానముగా నభివృద్ధిగాంచుటచే ప్రజలలో ఉత్సాహము, సంపూర్ణ రాచకీయస్వాతంత్ర్యాభిలాషయు లుడేరెననుచున్నది. ప్లానికప్రభుత్వపాలనావిధానమును దెలిసికొను భారతీయులకోర్కెను ఆసహాయోద్యమము అణచలేక పోయెను బ్రిటిషుప్రభుత్వమువలన ఇండియాలో యుద్ధానంతరమున త్వరితముగా ఆర్థికాభివృద్ధి గల్గుచున్నదని విలియంసుగారి విమర్శనమునుబట్టి చెబుచున్న దనుచున్నది.

క్విన్సులందు ప్రతిపంట్

బ్రిస్టన్, జనవరి 27:—1925లో 20000 వేలచేళ్లపండునని అంచనా వేసిరి. నిరుద్యుక్తం పై నూటికి 101 చొప్పున ఎక్కువ.

సీసా 1.కి రు 2-0-0.

కు సు మ

వి. వి.

యామందు గనేరియా అను నెగరోగమును 24 గంటలలో నివారించి మాత్ర ద్వారమునుండి వెలువడు ప్రావమును మాత్రము విడుచునప్పుడు గలుగు చురుకుపోటు, మొదలగు బాధలను, వెంటనే నిలిపివేయును. స్త్రీలకుగలుగు రోమిధముయిన కుకుమవ్యాధి లయననూ ఆశ్చర్యముగా కురుచున్నది.

ఆనందకుటీరము, పోస్టుబాక్సు. 246 మదరాసు.

బొంబాయి దారుణహత్య

సీగర్టుగారు యిందూరులో

యిద్దరిని గుర్తించిరి

మొగ్గురు సైనికోవ్యోగులు పోలీసువారితో

యిందూరు వెళ్ళిరి

కుట్ర పూనాలో ప్రారంభమైనది

ఇందూరులో అరెస్టుచేయబడినవారిని గుర్తు పట్టుటకు సైనికోవ్యోగులగు రెప్టెనెంటుల సీగర్టు, బాబుత, సీపియా గారను పోలీసువారు యిందూరు తీసికొని వెళ్ళిరి. అచట అరెస్టు చేయబడిన ఏమిగిరిలోను యిద్దరిని వారు గుర్తుపట్టిరి. ఇకనీ సైనికోవ్యోగులను సాక్షులనుగా పెట్టి బొంబాయి మేజిస్ట్రేటు ఎదుట పోలీసువారు కేసుచేసి అదుపుకొని బొంబాయికి తీసికొని వచ్చెదరు. అరెస్టు చేయబడినవారందరూ నేరము చేసినటుల ధృవపరుపగలమని పోలీసుగారు ధైర్యముగా తెలిపిరి.

జనవరి 26, 27 తేదీలలో బావలాగారిని చంపుటకు కుట్ర పూనాగరముననే మొదట ప్రారంభమైనదిగానీ పోలీసువారు తరుచుగా పూనాకు వెళ్ళవలసి వచ్చుచున్నది.

మాంకారీ పోండాడి

ఇందూరులో అరెస్టుచేయబడిన పోండాడి అనునతడు మహారాజు ఆంగళక్షుకుడని మొదట తెలుపబడెను. అతనిపేరు పోండాడిగాని పోండాడికాదనియును అతడు మాంకారీగాని ఆంగళక్షుకుడు కాదనియును యిపుడు తెలిసినది. మాంకారీ ఉద్యోగములోనున్నవారు మహారాజు పక్షిని చూపుచుండి భుజించుటకు హక్కుకలవారగుదురు. ఈమాంకారీగూడ మహారాజు సన్నిధానవర్తలలో కొక పెద్దయ్యుడ్యోగి. అంగళక్షుకుతో సమానమగు గౌరవము కలిగియుండును. (ఆ ప్రె.)

ఒకపతానును అరెస్టుచేసిరి

ఈనెల 25 వ తేదీని బొంబాయిలో పోలీసువారిొక సతానును అరెస్టుచేసిరి. రాజకీయసాంఘికవిషయములంద తృధికముగు మార్పుకలుగుటకు సాధకములగు అభ్యుదయముల మూల త్వరలో వెల్లడి కాగలవని తెలియుచున్నది (బాంబే క్రానికల్-26)

వజీరు బేగంప్రయాణమునుగూర్చిన వివరము

ఒక నెకండుక్లాసు కంపార్టుమెంటు రిజర్వుచేసి వజీరు బేగమును ఆమెతల్లిని ఆమెమారుని ఆ బండిలో మార్పుండబెట్టిరి. ఆబండికి తెలుకట్టిరి. సార్వెంటు వాక్కిన్సుగారు గూడ ఆ కంపార్టుమెంటులోనే మార్పుండిరి. తక్కిన సాయుధులగు పోలీసుఉద్యోగులు ప్రక్కనున్న ధర్మక్లాసు కంపార్టుమెంటులో మార్పుండిరి. 21వ తేదీని పగలు 11 గంటలకు రైలు బండి బొంబాయి కొలాబా రైలుస్టేషనుకు వచ్చెను. మొట్టమొదట మా విలేఖరియే ఆమెను మాచెను. బండిదిగగానే ఆమెను సి. ఐ. డి. ఆఫీసుకు తీసుకొనివెళ్ళిరి. (ఇండియన్ డెయిలీమెయిలు)

కేవలమారి

6. 1-కి రు. 1-0-0 వి. వి. సహా రు. 1-8-0

దగ్గర వ్యాపకోశములందు బహిరంగమున ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములై త్వరమున వివరిత జగ్గు. కిరకాలమున శక్తివంతమగు దగ్గర వ్యాపకోశముల తూర్పు గోళములందు ఏర్పడుచున్నట్లు చెప్పుచును. మున్నగు దగ్గరకు సందిచటకలిగిం. దగ్గర విధమున ఇట్టి యాదాను అచ్చుతొంకవం 4వో, మదరాసు - బొంబాయి.

భారతశాసనసభ

ప్రభుత్వముయొక్క నల్లమందు విధానము

కెన్యానమన్య

భూ. వె. రాజగారి కరంసీకర్తానము
అమోదింపబడెను

ధీర్, జనవరి 27:—అధికారుల తీర్మానములను, అపి నేయబడిన కరంసీకర్తానము చర్యలు యొక్క గావించుటకు నేడు భారతశాసనసభ సమావేశమయ్యెను.

నల్లమందువిషయమున భారతప్రభుత్వ మవలంబించు తున్న విధానమునకు సర్ జేసీబి బ్లాక్లుగాను శాసనసభయందు సభ్యులచే చీకాకుపడునట్లు ప్రశ్నింపబడిరి.

భారతప్రభుత్వమును జేసివా నల్లమందు సమావేశమందు కాంచెలుగారి ప్రాతినిధ్యము సంతృప్తికలిగింపలేదని అభిప్రాయపడుట కంతమాత్రమును అవకాశములేదని ఆర్థికసభ్యుడు దత్తాగారికి సమాధానమిచ్చిరి. నల్ల మం దు సమావేశమునకు అహ్మదాబాద్ నానాజాతి సమితియొక్క కాంసిలుతీర్మానము నల్లమందుయొనుమిని తగ్గించుటగాని ఉత్పత్తినినిర్మించుటకు మనమును నిదుకొనలేదని ఆర్థికసభ్యుడుచెప్పెను. అమెరికాదేశము లోనికి నల్లమందు వంగతనముగ దీసికొనరాదుటకు నిరోధించుటకు నల్ల మం దు ఉత్పత్తినితగ్గించుటకు పేగుకన్యెనను నంతు తయారుక వింపబడిన ద్రాక్షము సవరణగావించి జనో నా స మా వేశ ము నె దు ట అ మె రికా ప్ర తి ని ధి యుంచెనని జేసిబ్లాక్లుగారుచెప్పిరి. ఈదేశముందు నల్లమందు నిర్మయమును అవలంబింప నలసిన పద్ధతి భారతప్రభుత్వాధికారమునుండవలయును గాన, అమెరికా ప్రతినిధి నూచలకు యోదేశపు ప్రతినిధియైన కాంచెలుగారు అంగీకరింప వలసినదయ్యెను. అభిభారత కాంగ్రెసుకమిటీయూ, మరియితర రాజకీయ పక్షాభిప్రాయములు, మత సాంఘిక సంస్థలభిప్రాయములును నల్లమందు ఉత్పత్తిని తగ్గింపవలయునని స్పష్టముగ వెల్లడిచేయుచున్న పని దత్తాగారు జవాబు ఇచ్చిరి.

ప్రతిదేశముయొక్క ప్రభుత్వమున ప్రతిభుటించు ప్రజా హిత ప్రతిష్ఠాపనలగుటని సర్ జేసీ బ్లాక్లుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. ఈవిషయమై భారతీయుల నిజాభిప్రాయములను తెలిసి కొనవలయునని భారతప్రభుత్వశాసన ప్రభుత్వములకు ప్రకటించె నని ఆర్థికసభ్యుడు చెప్పెను. నల్లమందుపయోగము ప్రజల కపా యమును గల్గించుట లేదని 1895-వ సంవత్సరపు కమిషను అభిప్రాయమిచ్చినని ఆర్థికసభ్యుడుక్రొడీకరించెను. పిమ్మట ప్రశ్న పరంపరలు ఆర్థికసభ్యునిచే వదులబడెను. గంగసామి అయ్యంగారు, జన్న, జి. పి. సింహా, మణ్సుఖం శ్రీధర్, రామచంద్రరావుగారు యావాగ్రహణములో బాల్గానిరి. తన అభిప్రాయము లను ఆర్థికసభ్యుడు స్థాపించి, ఆర్థికపు కారణములచే భారతదేశ ప్రభుత్వమువా రిట్టి నల్లమందు విధాన మవలంబించుట లేవని జేట్టుగారు స్పష్టముగబట్టిరి. అనధికార భారతీయుడు జేసి వాసమావేశమందు భారతప్రభుత్వప్రతినిధికి బంపవలయుననియు నల్లమందు పరిపాలనను ప్రజాయత్నము చేయవలసిన దనియు, దత్తాగారు గోరిరి. ప్రశ్న యందలి మొదటి భాగమునకు అనకాళ మురారేదనియు, నల్లమందుకాళు ప్రజాయత్నకాళుగ నిర్ణయింప బడినచో నది మంత్రులపరిపాలన విధమందుండుటకు లేకమైన సభ్యులందరములేదనియు సర్ జేసీబి బ్లాక్లుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. (నవ్వులు)

కెన్యానమన్య

కెన్యాదేశమునకు నోక అధికార ప్రతినిధింపబడుట వని రాజప్రతినిధిచే చెప్పబడిన విషయమున వార్తాపత్రికలందు వెలు వడిన శ్రీనివాస కామ్రైగారి స్టీటుమెంటును గురించి భారత శాసనసభయందు నేడు సర్ ప్రెమియర్ తనదాసుగారు ప్రభు త్వమున కరింగించెను.

భారత ప్రభుత్వపు ఫీల్డిని చెల్లించు భోరుగారిట్లు ప్ర శంసించిరి:—వ్యవసాయమునకు గానలసిన భూముల విషయ మున భారతీయుల అభిప్రాయప్రాబల్యమును శోధించుటకు, స్వ దేశముల అక్కరలనుగాని, వారికరకు ప్రత్యేకించబడిన భూముల విషయమున గాని ప్రతిబంధములు గలుగకుండ, నల్లపుభూము లందు భారతీయులకు తాత్కాలికముగ కొంతప్రదేశము ప్రత్యే కించుచు, 1923-వ సంవత్సరమున పార్లమెంటువా రొక చూపు మును (White Paper) ప్రకటించిరి. కెన్యాకు వల:పోవుట యే చాలివారికింకైనను భూములను ప్రత్యేకించు సూత్రమున కు తామయ్యకొనమనియు, భారతీయులకు ప్రత్యేకింపబడిన భూ మి కేటాయింపుచేయ నిశ్చయించినయెడ, దరఖాస్తుకొరకు ప్రకటించుటకు పూర్వము భారతీయులకొరకు ప్రత్యేకింపబడి న భూములయొక్కతన పరిశీలింపబడుట, భారతదేశముయందలి నోక అధికారిని బంపుటకు అవకాశ మియవలసినదని, భారత దేశ మందలికల కమిటీవారుచెప్పిరి. Colonial Committee

of the Government of India) శాసన అధికారులచే నోక ప్రదేశము తనిఖీచేయబడె నని గడచిన నవంబరునందు సమా చారము వచ్చెను. ఈ ప్రదేశమును తనిఖీచేయుటకు తూర్పు ఆఫ్రికా ప్రాంతవ జాతీయ కాంగ్రెసు వారి నిర్దేశ ప్రతినిధిని పంపవలసి నదని ఆహ్వాన మంపబడెను. అందులకు కాంగ్రెసు అంగీకరించెనని తెలియుచు న్నది. భారతీయుల వలసకొరకు ప్రత్యేకింపబడు భూములు ఉపయోగముగ నుండునో లేదో పరిశీలించుటకు ఉభయకాసన సభలవలన సాయసంఘమును సంప్రదించి నోక అధికారిని పంపు టకు భారతప్రభుత్వము నిశ్చయించెను. రాజోపు సమావేశ మందు కమిటీ యావించుమై ఆలోచించును. కమిటీవారి రిపో ర్టుచేదవరకును ప్రభుత్వమువారు యేతీర్మానము గావించదలంప లేదు.

కెన్యాకుందు వివిధసంఘములకును భూములను నీయు విషయమున భారతప్రభుత్వముచే గావించిన వలసరాజ్యముల సంఘముచనలతో భారతప్రభుత్వ మేకీభవించెను. ఇట్లు అంగీ కరించుటచే భారతీయులను వేరంగనుంచుటయందు (segregation) యాతేశపు ప్రభుత్వ మంగీకరించెనని దలంపబడినది. ఉభయ కాసనసభలయొక్క సాయ వలస సంఘాభిప్రాయము తెలిసికొనకయే ప్రభుత్వము యేచర్యయు నవలంబించుటకు ప్ర యత్నింపవని రంగసామి అయ్యంగారి అదనపు ప్రశ్నకు భోరు గారు సమాధానమిచ్చిరి. నలసకమిటీ సభ్యులకు (Emigration Committee) వలసరాజ్యములకమిటీ Colonies Committee) వారు యావించుమై గావించిన మెమోరాండము బంపబడిన దాయని రంగచార్యులుగారు ప్రశ్నించిరి.

మెమోరాండము స్పష్టము చేయబడలేదని భోరుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

పల్లికు పిటీషనుల కమిటీ

భారత శాసనసభ డిప్యూటీ ప్రెసిడెంటు దివాను బహా దూరు రంగచారిగారు సి.వి.ఇ. గారధ్యక్షులుగను, ఏ.ఎ.వర్మ, నియోగి, రామచంద్రరావు, యస్వేత్ గారు సభ్యులుగను గల యొక పిటీషనులకమిటీ భారతశాసనసభాభ్యుత్థులు నియ మించెను.

కరంసీకమిటీమొద చర్య

అనధికార భారతీయు లధికసంఖ్యాకులుగను, భారతీయు డు కమిటీఅధ్యక్షుడుగను గల యొక కరంసీ కమిటీని వెంటనే నియమించవలసినదని వెంటటపటిరాజగారిచే ప్రతిపాదించబడిన తీర్మానముచే చక్కని చర్య ప్రారంభ మయ్యెను. తుదకు రాజగారి తీర్మాన మంగీకరించుచు 52 వోట్లతో, తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ 38 వోట్లను వేయ బడెను.

కరంసీ విధానమువిషయమున నిర్ణయము విధానము భారతప్రభుత్వ మవలంబింపవలయునని డాక్టరు లో మోక్షేయగారిచే ప్రతిపాదించబడిన సవరణను సర్ జేసీబ్ జేట్టుగారు ప్రతిఘ ణించిరి. ఈవిషయమై కరంసీ కమిటీ పరిశుభ విధానమును నూచించుటకు కరంసీకమిటీవారికి వదిలివేయవలయు నని జేసిలు జేట్టుగారుచెప్పిరి. బంగారు నాణ్యము కమయనున తనకు స్వకీయ మగు వ్యతిరేక భావము గలిగినను భా వికరంసీ విషయమై ఫలూనివిధాన మవలంబింపవలయునని భారతప్రభుత్వము నిశ్చయించలేదు. డాక్టరు లో మోక్షేయగారి స వరణవోటునకు చెట్టబడితోసివేయబడెను.

బంగారుము ప్రమాణముగను, ప్రభుత్వపుదాంతును నిర్మించుటవలసినదనియు జమ్నాదాసు మెహతాగారిచే ప్రతిపాదించ బడినసవరణతీర్మానము గ్రోసివేయబడెను. ప్రభుత్వము వెనక నవలంబించిన కరంసీవిధానమును తీవ్రముగ నిశించుచు మెహ తాగారు ప్రసంగించిరి. అమెరికాసంయు కరాష్ట్రములపిమ్మట భారతదేశమే తనకరంసీని స్థిరముచేసికొనవలసిన సౌకర్యములు గల దని మెహతాగారు చెప్పిరి. అందులకు బదులుగ తెల్లవన వంతలి (White hall) రహస్య సమావేశములందలి ఒత్తిచేరిన ద్వికాంసిలు బిల్లులు అమృతచే నలువదికొట్టరావాయలు భా తరదేశమునకు వస్తుకువచ్చెను. గుసంగతముగ ప్రభుత్వము భారతదేశమును దగాచేయుచున్నదని మెహతా గారు పట్టిరి. దగా జేసినవాడు జైలునకు పంపబడుచున్నాడు. కాని ఏఆర్థికసభ్యు ని హయాములో భారతదేశమునకు నలువదికొట్ట రావాయలు వస్తుము గావించబడెనో ఆయన రాష్ట్రీయనిహాసనము నెక్కెను.

రామచంద్రరావుగారి సవరణ

కరంసీకమిటీ నియమములందు “వెంటనే” అనుకల్పమున బదులుగ “కాల గూఢము చేయక” అనియు, అనధికారభార తీయు లధికసంఖ్యాకులకు సభ్యులును, భారతీయ దగ్రాస నాధిపత్యము గల” కమిటీకివరులుగ “తగినంతవలకువడి గల భారతీయప్రాతినిధ్యము గల” అనియు సవరణ గావించవల యునని వెంటటపటిరాజగారి కరంసీ తీర్మానముచే రామచం ద్రరావుగారు సవరణ చెప్పిరి.

మెహతాగారి రిమార్కులు వింతముగనుగాని, సౌమ్య ముగనానిలేవనియు, శాసనసభయందు వా డుట కసభ్యము

లనియు సర్ జేసీబ్ జేట్టుగారు నుడిచిరి. దక్షిణ ఆఫ్రికా లోని కరంసీకమిటీ నియమించు విషయమున జే. మెహ తాగారు చెల్లుటను గురించి మాట్లాడి, ఆకమిటీయం జొక్క దక్షిణఆఫ్రికావాస్తవ్యుడును సభ్యుడుగ లేవని జేసిలు జేట్టు గారు చెప్పిరి. (నవ్వు)

మెహతా:—ఇంగ్లాండుమాట!

ఇట్టికమిటీ యింగ్లాండునందు నియమించ బడలేదని ఆర్థిక సభ్యుడు చెప్పెను. రామచంద్రరావుగారి సవరణను అంగీకరించుటకు ఆభ్యంతరము లేదనియు, ఆర్థికసభ్యుడు చెప్పెను. కాని శాసనసభప్రారంభ దినమందు రాజప్రతినిధిచే చెల్లబడినవిషయముకంటె ఆర్థికము గ ప్రభుత్వము చేయకాలదని మినహాయింపు ఆర్థిక సభ్యుడు చెప్పెను.

వి. జే. పటేలుగారు

జమ్నాదాసు మెహతాగారు చెప్పినవిషయములను వి ధించి, రాజప్రతినిధి చేసిన విషయములకంటె అధికముగ నే మియుచేయజాలనని ఆర్థికసభ్యుడు చెల్లుచుండు, తన సవరణ తీర్మానము ఏవిధముగ ఫలప్రదమైనదని రామచంద్రరావుగారిని వి. జే. పటేలుగా రడిగిరి.

భూపతిరాజు వెంటటపటిరాజగారి తీర్మానమును పటే లుగారు బలపర్చిరి. అనధికారభారతీయులను నియమించుటకు ప్రభుత్వమునకు వదిలివేయజినమాట వాస్తవమే. అధికారుల అభిప్రాయముల నిమృభారతీయులనే ప్రభుత్వము కరంసీక మిటీయందు సభ్యులుగ నియమించవచ్చును. కాని యిది అని వార్యము. జమ్నాదాసుగారు నుడిచినట్లు మారకము 1.5.6 పెనీలుగ స్థిరపర్చుటకు ప్రభుత్వము తలపోయుచున్నది. అందు లకే “వేచిచూచుట” విధానము నవలంబింప ప్రయత్నించుచున్న ది. అది నిజమైనయెడ, వెంటనే కరంసీకమి టేని నియమించుటకు బలమైన పేతువులుగలవని పటేలుగారు చెప్పిరి. భారతకృషీచలలకు లాభముగన, రివర్సికాంసిలు విధా నమందు అవలంబించిరేమిని కరంసీవిధానమును ప్రభుత్వమిష్ట ము ప్రకారముగ ఉద్దేశించేయటకు భారతదేశమునకు బంగారు నాణ్యము గావలయునని గోరుచున్నాము అని పటేలుగారు బల్చిరి.

తీర్మానముప్రకారముగ గాని సవరణప్రకారముగ గాని సభ్యులను నియమించుమూచి ప్రభుత్వముచే నాధారపడి యుండుటచే రామచంద్రరావుగారిసవరణమూడించుట సౌఖ్య ముగనుండునని జమ్నా గారు చెప్పిరి. కరంసీకమిటీ సభ్యులను యాసభవారు యెన్నికొనవలకు హక్కుగలవో ప్రతిపక్షులవా దముయొక్క అర్థమును గ్రహింపవచ్చునని జమ్నా గారుచెప్పిరి.

పటేలు:—ప్రతిపాదించుచు. (నవ్వు) రామచంద్రరా వుగారి సవరణతీర్మానమును అంగీకరించుచు ఆర్థికసభ్యుడు గావించిన వ్యాఖ్యలను జమ్నా గారు గర్హించి, రాజప్రతినిధిప్ర సంగము క్రొడీకరించి మినహాయింపు లేలచేయవలయుననిరి. మినహాయింపులు లేకయే సవరణనుబ్లాక్లుగా రంగీకరించెదరని జమ్నా గారు విశ్వసించిరి.

కరంసీవిషయమున రాజప్రతినిధి గావించిన రిమార్కుల కంటె అధికముగ దేమియు సంగీకరింప వలసినదనియు, ప్రభు త్వమువా రడిగాని అడిగాని చేసెదరని ముందుగ నిష్పన్నగ చెల్లజాలరని జేట్టుగారు వాదమును పునర్వరణము చేసిరి. తాను చెప్పినవిషయమునకును రామచంద్రరావుగారి సవరణ మను విశేష భేషములేదని జేట్టుగారు వాదించిరి. రాజప్రతి నిధిగావించి నప్రసంగములోని విషయములను మించుట వీలై లేదని ఆర్థికసభ్యుడు నుడువుటచేత సవరణను ఉపసంహరము గావించెదనని ఆర్థికసభ్యునితో రావుగారు చెప్పిరి. అందుమీద రాజగారి అసలు తీర్మానము వోటుకు చెట్టబడ తీర్మానమునకు 52 వోట్లు అనుమలముగ నీనుబడెను. ప్రతిపక్షముగ 38 వోట్లు వేయబడెను. తీర్మాన మధికసంఖ్యాకులచే ఆమోదింప బడెను ఈసమావేశమందు వోటుకు చెట్టబడిన తీర్మాన మిదియే మొనటిది. పిమ్మట గభ ఫలహారము నిమిత్తము నిల్చి వేయబడెను.

అగ్నిప్రమాదము

రంగూరు, జనవరి 27:—ఆయేనా గ్రామములోని యాతీముల్లా యొడవ్వియలు కార్వరేషను రైసుమిల్లులో ని ప్పంటుకొనెను దానివలన, మిల్లుకచ్చేరియన్న, బోయలకుగ దియును తప్ప, మిగతందరయు దగులుబడిపోయెను. ఈమిల్లు చాలకాలమునుండి పనిజేయుటలేదు. నిప్పంటు కొన్న సమయ మున ఖాళీగా నేయుండెను. నిప్పంటుకొనుటకు గారణములు, దానివలన గలిగిన నష్టముయొక్కయు సరియగు తెక్కిరింకను బయల్పడలేదు. నుమా రొకతడురావాయ లుండవచ్చునని యూహించుచున్నాడు. ఇండస్ట్రియల్ కార్పరేషను, పిలాలా యవస్థయందున్నది. ప్రస్తుతము మిల్లు ఛార్జరు బాంకివో యధి సముంచున్నది.

స్టేటు కౌన్సిలు

కూలివారి ప్రావిడెంటు ఫండు చట్టముపై జర్నల్
డెబ్బి, జనవరి 27:—నేడు స్టేటు కౌన్సిలు రెండుగం
టలకాలము సభా సమయము. రెవెన్యూ గృహ శాస్త్రము
మంత్రిగారు ప్రధానంగా ప్రసంగించిరి. పన్నుల పరి
శ్రమలకు సంబంధించిన అంశములను గురించి సభ్యులు
విచారించిరి. ప్రధానంగా రెవెన్యూ శాఖకు సంబంధించిన
అంశములను గురించి సభ్యులు విచారించిరి. ప్రధానంగా
రెవెన్యూ శాఖకు సంబంధించిన అంశములను గురించి
సభ్యులు విచారించిరి.

ప్రావిడెంటు ఫండు చట్టముపై చర్చ

ఈ చట్టమున, సామాన్య జనాభాను నిర్ణయించు
టకు ప్రయత్నము చేయుటకు ప్రభుత్వము అనుమతి
నిచ్చి, జర్నల్ గెను. స్టేటు కౌన్సిలులో సభ్యులను
సామాన్య జనాభాను నిర్ణయించుటకు అనుమతి
నిచ్చి, జర్నల్ గెను. స్టేటు కౌన్సిలులో సభ్యులను
సామాన్య జనాభాను నిర్ణయించుటకు అనుమతి
నిచ్చి, జర్నల్ గెను.

ఈ చట్టము సామాన్య జనాభాను నిర్ణయించుటకు
అనుమతినిచ్చి, జర్నల్ గెను. స్టేటు కౌన్సిలులో
సభ్యులను సామాన్య జనాభాను నిర్ణయించుటకు
అనుమతినిచ్చి, జర్నల్ గెను.

క్రమంగా సభ సమయము సరిగ్గా పోయినది.

భాషా విభాగము

వాణిజ్యము రైల్వే శాఖల కార్యదర్శియగు భాషా విభాగము
ప్రధానంగా ప్రసంగించి, జనవరి 27:—నేడు
స్టేటు కౌన్సిలు రెండుగంటలకాలము సభా సమయము.

సామాన్య జనాభాను నిర్ణయించుటకు ప్రయత్నము చేయుటకు
ప్రభుత్వము అనుమతినిచ్చి, జర్నల్ గెను. స్టేటు
కౌన్సిలులో సభ్యులను సామాన్య జనాభాను నిర్ణయించుటకు
అనుమతినిచ్చి, జర్నల్ గెను.

సభ్యులు సభ్యులుగా, సభ్యులుగా, సభ్యులుగా, సభ్యులుగా,
సభ్యులుగా, సభ్యులుగా, సభ్యులుగా, సభ్యులుగా,

క్రమంగా సభ సమయము సరిగ్గా పోయినది.

కౌన్సిలు సభ సమయము సరిగ్గా పోయినది.

హిందూ విశ్వవిద్యాలయ సభ

విద్యుచ్ఛక్తి కాలయము దేవులపల్లి

వారణాసి, జనవరి 27:—హిందూ విశ్వవిద్యాలయము
విద్యుచ్ఛక్తి కాలయము దేవులపల్లి విద్యుచ్ఛక్తి కాలయము
విద్యుచ్ఛక్తి కాలయము దేవులపల్లి విద్యుచ్ఛక్తి కాలయము
విద్యుచ్ఛక్తి కాలయము దేవులపల్లి విద్యుచ్ఛక్తి కాలయము

విద్యుచ్ఛక్తి కాలయము దేవులపల్లి విద్యుచ్ఛక్తి కాలయము
విద్యుచ్ఛక్తి కాలయము దేవులపల్లి విద్యుచ్ఛక్తి కాలయము

విద్యార్థులను బ్రతీక్షించుట

వారణాసి, జనవరి 27:—హిందూ విశ్వవిద్యాలయము
విద్యుచ్ఛక్తి కాలయము దేవులపల్లి విద్యుచ్ఛక్తి కాలయము
విద్యుచ్ఛక్తి కాలయము దేవులపల్లి విద్యుచ్ఛక్తి కాలయము

ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రత్యేక రాష్ట్రము

విచారణసంఘమువారి అభిప్రాయములు

ఫిలిపు గారు ప్రధానంగా ప్రసంగించి, జనవరి 27:—నేడు
స్టేటు కౌన్సిలు రెండుగంటలకాలము సభా సమయము.

చిట్టాపేట గారు మూర్ఖభావపుట

ప్రభుత్వము ప్రభుత్వము ప్రభుత్వము ప్రభుత్వము
ప్రభుత్వము ప్రభుత్వము ప్రభుత్వము ప్రభుత్వము

లాహోరు అసెంబ్లీ

బాంబు కేసు

27 వ తేదీ విచారణ

1918 అసెంబ్లీ బాంబు కేసు బాంబు కేసు బాంబు కేసు
బాంబు కేసు బాంబు కేసు బాంబు కేసు బాంబు కేసు

అహ్మదాబాద్ చరకా ఉత్సవము

23 వ తేదీని బారిసాలలో జరిగినది

500 మంది 23 వ తేదీ ఉదయము మొదలు
24 వ తేదీ ఉదయమువరకు నూలు వడికిరి

23 వ తేదీ ఉదయమున 7 గంటలకు కార్యక్రమము
చరకా ఉత్సవము చరకా ఉత్సవము చరకా ఉత్సవము

నంగిల విద్యాపరిక్ష

డెబ్బి, జనవరి 26:—బాన్స్ సార్వభౌముడు ప్రధాన
ప్రసంగముగా ప్రసంగించి, జనవరి 26:—నేడు

నర్. ప్రాంతస్థాయిగా నిర్ణయించుట

డెబ్బి, జనవరి 27:—రీంగు ప్రభుత్వము 25 వ తేదీ
ఖన ప్రాంతస్థాయిగా నిర్ణయించుట

“చాలాకాలము భారతదేశమున కమ్యూనిస్టులను
చాలాకాలము భారతదేశమున కమ్యూనిస్టులను

నర్. ప్రాంతస్థాయిగా నిర్ణయించుట

డక్కా విశ్వవిద్యాలయము

కార్యక్రమము, జనవరి 27:—డక్కా విశ్వవిద్యాలయము
కార్యక్రమము, జనవరి 27:—డక్కా విశ్వవిద్యాలయము

ఎ. ఎన్. ఎస్. అయ్యగారు:—నేడు ఉదయమున
కార్యక్రమము, జనవరి 27:—డక్కా విశ్వవిద్యాలయము

విదేశ ప్రతిపత్తి పాఠ్యములు

బెల్జియం కాంగ్రెసు

(నేపథ్య చరిత్ర)

తక్షణమహాసభ యిప్పటి మార్గముగ భారతదేశమందలి అన్ని పక్షముల మరల ఒక మత్యము కుదుర్చుటకు బెల్జియంలో కావించబడిన ప్రయత్నము లన్నియు ఘోరంగా విఫలమయినవి. తగవు, గందరగోళము హెచ్చిపోయినది. కాంగ్రెసుకు బోంబే వచ్చిన విశేషముగారు తమ ఆకాంక్షలను వెల్లడిచిరి. కాసు గారి స్వరాజ్యపక్షమువారు ఆభయపక్షముల నాయకులమధ్య యేర్పడిన ఒడంబడిక కనుకూలముగ ఓట్లు సంపాదించి గాంధీ గారిపై విజయముగాంచిరి. ఈ ఒక ఒక ఆసమానాధ్యమము నంత మొందించి, కావనసభలలో పనిజేయు విషయమున స్వ రాజ్యయులకు వన్నుగనున్నది. అవసరమగుచో ప్రాణము లర్పిం పవలసివట్టుగా విధించు తనకార్యక్రమమును మరలకొని గాంధీ గారు, తమ అభ్యుద్ధేశవ్యాసమునందు రాట్నముద్వారా ముక్తి పద్దుననియు, నూలుచందా బంతులు నియోజకపాత్రుగా నూ చించి విషయముల గొన్నింటి దెలిపిరి. లాంక మైద బట్టల వర్త కమునవీరు నీతిబాహ్యముని నిరసించిరి. లక్షలకొలదిగ నున్న హిందూదేశ ప్రజలయొక్క వివాదముపై సాధారణడియన్న యీ వర్తకము సానుమద్దదనియు, బ్రిటీషు వద్దకులను, సంస్థ లను హిందూదేశములలో తీసికొనివచ్చి ప్రవేశపెట్టకదనియు, అదినీచమనియు చచ్చేవరకు పోట్లాడవలెననియు ఆంజన బహి రంగముగా వెల్లడించిరి.

మహాత్ముని అభ్యుద్ధేశవ్యాసము హిందూదేశములో నన్నిపక్షములవారు చదివెరి. రాజకీయముగా గాంధీగారు అప జయమొందిరియు, రాజకీయములను విడిచిపెట్టిరియు, విమ ర్శించిరి. పోనీ ఎటైన విజయము లభించినదని దానుగారైన గాంధీగారికన్న నెక్కువగా నున్నారనజాలము. ఆయాన స్తంభ నతంత్రాలకు ఒకత్తములేదు. స్వరాజ్యయులకు వారిపద్ధతు లకు మహమ్మదీయులయొక్క చైరద్దము తలపెట్టెను. మహా ముద్దీయులపసంఖ్యకులుగానున్నను, వారి నాయకులు లిట్టను ప్రభువుగారి కతివట్టయు నామోదించునన్నారు. ఆవట్టము కొద్దికోజులలో కావనము కాన్పుది. లక్నోలో జరిగినమిత వాద సమావేశములో బెంగాలు కావనములను నిరసించుచు, పక్షమాభివృద్ధియందు వారివిధానము జూపుచు, స్వరాజ్యయు లను సాధించుచు, సంపూర్ణ రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యములు కోరు చు, అధినివేశస్వాతంత్ర్యము హిందూదేశమునకు కావలెననుచు తీర్మానించిరి. ప్రస్తుతమున్న గందరగోళమును తగ్గించుటకు, అలివియరు ప్రభువు కలకత్తాప్రతికకు తనపరిపాలనపద్ధతిని సమ ర్థించుకొనుచు, దానుగారిప్రవర్తన సమితముగా మెచ్చుకొనుచు ప్రాసినప్రాతలు, ఏమాత్రము త ద్వడలేదు.

ఇండియా పరిస్థితులు

సోషలిస్టు రివ్యూ

బెంగాలు అర్జినన్సు కావనముగా గావించుటకు లేబరుప్రభు త్వమువారుగూడ తోడ్పడుట విచారకరముగ నున్నది. కొం తవరకు ఆరాజకము ప్రబలియున్నదనుట నిస్సందేహంకము. అ ట్టి పరిస్థితు లేర్పడియున్నవని స్వరాజ్యపక్ష నాయకు డరు సి. ఆర్. దానుగారేగత ఆగస్టుమాసముననే ప్రభుత్వమువారిని హెచ్చరించిరి. సామాన్యకావనములసహాయమున ఆ యనాచారము ను బాపుట కష్టసాధ్యమని ప్రభుత్వమువారనిరి. అట్లు ఫిర్యా దు జేయునపుడు వారు తమ స్వంతపరిపాలనావిధానమునే నిం దించుకొనిరి. హంతకులు, చోరులు, తమకార్యములను నిరభ్యం తరముగా కొనసాగించుకొన గలుగుచుండినచో ప్రజలుప్రభుత్వ మును హిసద్దృష్టితో జూతురు. హత్యయెడల ప్రతివాడి సహజ ముగానుండు అసహ్యభావమే, ప్రభుత్వమువారి హంతకుని క్షించు ప్రయత్నములను హర్షించునట్లు చేయును. ప్రభుత్వచ ర్యకు ప్రజలు సహాయపడక ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకప్రయత్న ములగావింపవలసి వచ్చినపుడు, పాలకులయెడ ప్రజావిశ్వాసము శూన్యముగ నున్నదని వెల్లడియగును. రెండుతేలిల సమావేశ ము జ రి పి బా ధ్య తా యు త ప రి పాల నా ధి కార ముసంసూచనగూర్చి విచారించవలెనని దానుగారు గావించిన సూచనను ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించియుండినచో పరిస్థితు లు మేముగా మారియుండును. గతర్షుగారు కలకత్తాలోనున్న విరోపియను సంఘమువారెప్పుచెప్పిన వట్టుచేయుచున్నారని భ యమగుచున్నది. వీరుఇండియాలోని అంగ్లేయుల ప్రాధాన్యము గల ముఖ్యపట్టణమును కలకత్తాలోనిరక్తజాతివారు. వీరుకలకత్తా నగరపాలకసంఘము స్వరాజ్యయులవలె మగుట సహించజాలకు న్నారు. బెంగాలుకావనము లెవ రిగ్గులేమను నిశ్చయముగా స్వరాజ్యపక్ష నాయకులపై ప్రయోగింపబడినది. కలకత్తానగరప్ర ధానకార్యవిర్వాహకుడు ప్రభుత్వమున కైదుచేయబడినాడు. బెంగాలులో లార్డుకర్జనుగారు పెట్టినవిభజనసమన్వ మాంపేగు చెల్వ్యుస్థలసంస్కరణలకు దారిజూపెను. 1924లోని బెంగాలు కావనము సంపూర్ణ అధినివేశస్వత్వమును ఇండియాను ప్రసాదించ వచ్చును. కాని నిరంతరవిధానము నిరుపయోగమనియు అద ర్శమును నెరవేర్చజాలదనియు గూఢచారులకు ఆంవోళనపరు లకు ప్రోత్సహముసంకుననియు పరిపాలక నానమరతను చెల్ల డిచేయుననియు మానమ్యకము.

మదరాసు వార్తలు

రాకపోకలు:—ఎడ్వీరల్ రివీమండ్ గారు శేపు జొంబాయిమీదుగా డిల్లీ వెళ్లుదురు. పూల్నముర్రేగారు బెంగు లూరువెళ్లి నారు.

గవర్నరుగారు న్యూకేటిల్ బ్రిడింగ్ ప్రేమనుమానుటకు బెంగులూరు ఫిల్డేవరి 28 తేదీని వెళ్లి 10 వ తేదీకి తిరిగివచ్చురని తెలియుచున్నది.

చెన్న పురి మండల ఆంధ్ర కాంగ్రెసు సంఘము

ఈసంవత్సరము చెన్న పురి నగరపాలకసభయందు ఖాళీలు కానున్న సభ్యులస్థానములకు కాంగ్రెసుఅభ్యర్థుల నిలుపులగున పై సంఘమువారు తీర్మానించి, తమిళ్ కాంగ్రెసుసంఘము వారితో సంప్రదించి తత్సంబంధము కాన్యక్రమమునంతయు, గొనసాగించుటకొర కీయుపసంఘమును నియమించియున్నారు. ఈయుపసంఘమువారు ఫిబ్రవరి మొదటివారములో తమిళ్ కాంగ్రెసు సంఘవారితో గలిసి అభ్యర్థులర్హియించుట ము న్నగు కార్యాచరణమునకుబూనెదరు. కాన ఆంధ్రకాంగ్రెసుసం ఘ సభ్యులలో నభ్యర్థులుగ నిలువగోరువారందరూ ఫిబ్రవరి 5-వ తేదీకి బోపుగా ఈదిగువ సంతకముజేసిన నామేర లిఖితరూప ముగ దమకోరికలయెడల బ్రా ికులు. బెల్జియంకాంగ్రెసుపక్షం తముల ప్రకారము ఈసంవత్సరము క్రొత్తగా కాంగ్రెసు స భ్యులగువారు గూడ ఈఅభ్యర్థిత్వములను గోరవచ్చును.

గద్దే రంగయ్యనాయుడు, కార్యదర్శి.

40/41 పిడారియార్ కోవెలపిడి, మదరాసు.

కొడవలూరు మసీదు కేసు

కొడవలూరు గ్రామకాపురస్థులకు సయ్యదు కాశీము గారును మరొకరుగారును, క్రొత్తప్రదేశమున నిర్మించుచున్న మసీదును అపివేయవలసినదని నెల్లూరు జిల్లామేజిస్ట్రేటు గావించిన యు త్తరవుపై ముద్దాయిలు గావించిన అప్పీలు ఈదినమున హైకోర్టునందు, న్యాయమూర్తి దేవదాసు, వాలసుగార్ యెదుట విచారణకువచ్చెను. ప్రాతర్కృతానవాటికయున్న ప్రదేశ మునందు, ముద్దాయిల నాయకత్వమున కొందరు మహమ్మ డీయులు త్వరితముగ నోక క్రొత్తమసీదును నిర్మించుచుండిరి. ఇదివరకు అచ్చట నోకమసీదు గలదనియు, దానిని తిగి నిర్మించుచుంటినినియు వారు చెలిపిరి. ఇందువలన ప్రజాకాంతికి భంగ ముగలుగుననియెంచి, కావలి సబుడివిజనలు మేజిస్ట్రేటు 1924 జూను 14 తేదీన ఇకమీద నా మసీదునిర్మాణము సాగింప రాదనియు ఆప్రవేశమునకు జనరావరియు సబుడివిజనలు మేజిస్ట్రేటు వు త్తరువుజేసెను. దానిపై ముద్దాయిలు జిల్లామేజి స్ట్రేటునకు అప్పీలుచేయ గా, ముద్దాయిలు ప్రజాకాంతికిభంగము గలిగింపని పూచీ నోపగినయెడల ఆప్రదేశమునకు జనవచ్చునని క్రిందికోర్టు యు త్తరువును సవరించెను.

ఈరెండవ యు త్తరుపై ముద్దాయిలు హైకోర్టునకు గావించిన అప్పీలునందు జూరీస్టరు ఎ. ఎల్. ఎల్.రాజుగారు ముద్దాయిలకప్పున వాదించుచు, 144 నెక్కునక్రింద నోడగబడిన మొదటి యు త్తరువు రెండునెలలవరకు మాత్రమే ఆచలులో నుండుననియు, కాని రెండవ యు త్తరువువలన అట్టి కాలనిర్ణ యము పోయినదనియు, అట్టియు త్తరువు చేయుటకు మేజిస్ట్రే టున కధికారము లేదనియు నాడివెను.

న్యాయమూర్తులు, ముద్దాయిలతరపు ఆక్షేపణ సంగీక రించిరి.

చెన్న పురి బజారుధరలు

జనవరి 28-వ తేది బుధవారము

(1) ధాన్యములు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and another Price. Rows include rice, wheat, and other grains.

(2) పన్నుధాన్యములు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and another Price. Rows include various types of rice and wheat.

(3) నూనె వస్తువులు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and another Price. Rows include oil, ghee, and other food items.

(4) చిల్లర వస్తువులు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and another Price. Rows include various small items and household goods.

(5) ఇనుము

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and another Price. Rows include iron and steel items.

(6) లోహములు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and another Price. Rows include various metal items.

(7) రంగులు అలిజరై ను

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and another Price. Rows include dyes and pigments.

(8) దూది

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and another Price. Rows include thread and yarn.

(9) నూలు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and another Price. Rows include various types of wool and yarn.

క్రొత్తగవర్నరు

నాగపురము, జనవరి 26:— సర్ మాంటాగు బట్టగు గారు, గౌరవార్థము బాగులు దీర్చు బడియుండిన సైనికబృందముఁ బరిశీలించివచ్చుట గవర్నరు పవని పధిష్టించిరి.తత్సమయమున సీ తాబాల్కోటలో 17 ఫిరంగులు ప్రేర్పిరి. పిమ్మటగవర్నరుగవర్నరు, కావనసభాసభ్యులనుఁ బరిచయము నేయఁబడిరి.

5-వ వాయిదా నూలు పంపిన సభ్యత్వములు

(1924 సం॥ డిసెంబరు 15 తేదీలోపల పంపినవారు)

సం	పంపినవారి పేరు	జిల్లా	రిజిస్ట్రేషన్ సంఖ్య	గజములు	నూలు సంఖ్య	తూకము తులము
1	క. క. గ.	తూ.గోదావరి	8	2000	28	3 1/2
2	బాచిరాజు పట్టాభిశేఖరాచార్యులు	"	12	2000	21	4 5/8
3	కొండా వెంకటసుబ్బయ్యగారు	గుంటూరు	14	2000	28,54	2 5/8
4	కొత్త వాసమంబ	గోదావరి	17	2000	28	2 1/2
5	శ్రీరంగ వెంకటరత్నం	గంజాం	18	2520	28	5 1/8
6	బ్రహ్మ మణివేణు	"	19	1700	18	6
7	పూడిపెద్ది సుబ్బారావు	"	22	2000	19	5
8	రావుల కృష్ణారావు	"	23	2000	19	5
9	పెనుమర్తి సుందరమ్మ	"	25	2160	10	10
10	పెనుమర్తి నరసింహారావు	"	27	600	19	1
11	చిలుకూరి త్రిపురసుందరమ్మ	గుంటూరు	37	6578	42	7 1/2
12	ప్రభుల కామేశ్వరమ్మ	"	38	2169	20	5
13	మద్ది సుదర్శనప్రకాశరావు	"	39	2000	14	7
14	మల్లేని తామసు	"	40	2000	18	4 11/16
15	మాధవపెద్ది కామేశ్వరరావు	"	41	2000	24	1 1/2
16	జగిరాల వెంకటరామదీక్షితులు	"	42	2000	17	5 1/2
17	పాతూరి వెంకటేశ్వర్లు	"	43	3500	17	9 7/8
18	హరిబంధు పాండా	గంజాం	47	2000	22	4 1/2
19	జేమూరి నారాయణమూర్తి	తూ.గోదావరి	51	2650	20	4 7/8
20	తాడేపల్లి సుబ్బారావు	గోదావరి	57	2000	38	2 1/2
21	సోమయాజుల చినసుబ్బారావు	గంజాం	83	2224	10	10
22	ఎం. పరమాచారిగారు	చిత్తూరు	96	2000	18	7 1/2
23	బ్రహ్మేశ్వర్ల వెంకటసుబ్బయ్య	గోదావరి	19	2000	16	6 1/8
24	బ్రహ్మేశ్వర్ల కామేశ్వరమ్మ	"	100	2000	15	6 1/2
25	వలమల చంద్రమ్మ	"	103	2000	17	5 3/8
26	కొత్త బ్రహ్మదేవుడు	"	105	500	44	1 1/2
27	" సీతారామస్వామి	"	106	1000	28	1 3/4
28	చిర్రావూరి వీరన్న	"	107	1000	38	1 1/2
29	సీతారాం బాపిరాజుపాతకాలవిద్యార్థులు	"	112	80000	15	95
30	మంగలపూడి వాణిమలయపాతకాల	"	113	18000	24	36
31	వడిద రామచంద్రమూర్తి	"	115	2000	24	4
32	బ్రహ్మేశ్వర్ల భ్రమరాంబదర్శనగజ్జననీ	"	117	500	32	8/4
33	ఆకళ్ల మారన్న	"	123	2000	52	1 13/16
34	ఫణిమతజమా పురస్థ బాబులూరి	విశాఖపట్నం	141	1500	29	2 1/2
35	యస్. యస్. కనకమ్మ	చిత్తూరు	142	1080	40,78	1 1/32
36	కొల్లి మాధవరావు	తూ.గోదావరి	144	2000	30	3 1/2
37	దేవిరాజు సత్యభామమ్మ	గుంటూరు	148	2000	48	2
38	వామిదాల వెంకటగమ్మ	"	149	2000	34	3 1/2
39	పేరిచర్ల వెంకటరత్నయ్య (శ్రీ)	ప.గోదావరి	151	2000	22	4 5/8
40	" బంగారయ్య (శ్రీ)	"	152	2000	20	4 3/4
41	" భాస్కరరాజు (బాలాదు)	"	158	2000	15	5 1/8
42	మల్లాది నాగభూషణం	గుంటూరు	154	2000	38	2 13/16
43	టి. యమ్. శ్రీనివాసాచారి	చిత్తూరు	159	2000	30	1/8
44	పెన్నెళ్ల చినఅప్పలరాజు	ప.గోదావరి	169	4000	22 to 32	7 1/2
45	నక్కా సత్యనారాయణ	"	170	2000	16	5 7/8
46	పువ్వాడ మాధవరావు	గుంటూరు	171	500	24	1
47	గంమెళ్ల కృష్ణమూర్తి	గంజాం	173	2345	28	5
48	సందివాడ సత్యవతి	తూ.గోదావరి	180	2000	28	3 3/8
49	" వెంకటాచలకర్మ	"	181	500	18	1 5/16
50	చులూరి రాఘవయ్య	గుంటూరు	182	4000	17	10 3/8
51	దేవిరాజు వెంకటరత్నసేనారావు	"	185	2000	24	4
52	కటికనేని వెంకటరామమంతరావు	"	188	4000	38 to 40	4 7/8
53	తెలుపర్తి రామమోహన్ రావు	"	189	2900	20	6 7/8
54	పాతూరి అంజయ్యగారు	"	190	2700	20	6 1/8
55	పాతూరి సుబ్బారావు	"	191	2000	33	2 7/8
56	బొడ్డులూరి వెంకటసుబ్బయ్య	"	205	2000	95 to 152	18/16
57	వేమలపల్లి శ్రీరామలు	"	214	2000	48	2
58	సుదురుపాటి సీతమ్మ	"	228	1804	19	4 3/8
59	మల్లెం బుచ్చిరాజు	నెల్లూరు	233	2000	28	3 5/8
60	పోకల సత్యనారాయణ	"	235	2000	44	2 1/8
61	కటికనేని రంగయ్యమ్మ	"	237	4000	22 to 48	6 1/2
62	కొత్తపల్లి వెంకటరామలక్ష్మీనారాయణకర్మ ప.గోదావరి	"	246	2950	16	6 1/2
63	పేరాల రామమూర్తి	గుంటూరు	248	2000	32 to 59	2 24/32
64	వీరగడ్డ సుబ్బన్న	"	249	2000	28	4 1/2
65	కారంచేటి సుమారస్వామి	"	250	2000	19	5
66	కారంచేటి మల్లయ్య	"	251	2000	28	3 1/2
67	వీరగడ్డ రంగయ్య	"	252	2000	31 to 76	1 9/16
68	పులమల గంగయ్య	గోదావరి	254	2000	15	6 1/2
69	కొల్లేపర్తి ఆరవాల	"	255	1000	25	1 7/8
70	పానుగంటి మోడమ్మ	"	271	1500	17	1 1/2
71	కొత్త చల్లయ్య	"	274	2000	22	4 1/2
72	కొత్త సుధాద్రమ్మ	"	280	500	19	1 1/2

Madras-Races 1924-25.

చెన్న పురి

గుర్రపు పందెములు

1924-1925

ఈదిగువ తెలుపబడిన తేదీలలో పందెములు జరుగును

1925 ఫిబ్రవరి 2న జరిగినది 8.

1925 ఫిబ్రవరి 7, 14.

ఎలక్ట్రిక్ ట్రాక్ లో జేటరు బుక్కు-మేకర్లు

ప్రవేశకట్టుము:-

మొదటితరగతి: పురుషులకు రూ. 5. స్త్రీలు రూ. 3.

రెండవతరగతి: " " 1. " 0.8-0.

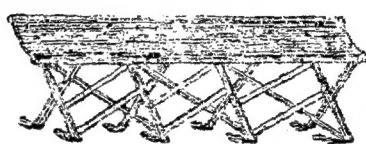
బీచ్, పార్కు, ఎగ్జిక్యూటవ్ మొదలగు స్థానముల

నుండి స్వేచ్ఛలుబండ్లు పోవును.

ఇతర వివరములకు గోడలకు అంటించియుండు

మా పెద్దనోటీసులను చూడకోరెదము.

స్వదేశికాంపు ఫర్మి చరు

(1) కాంపు ఈజి

చేర్ 1 వ రకం

రూ. 8.

2 వ రకం రూ. 7.

(2) మొదటి కాంపుకాటు 1 వ రకం రూ. 15, 2 వ రకం రూ. 18.

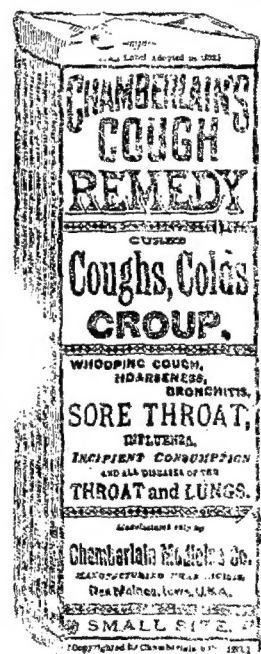
(3) ఎక్స్ కాన్ వానుచేర్ రూ. 4,

(4) కాంపుచేర్ 1 వ రకం రూ. 8.8-0, 2 వ రకం రూ. 8

క్యాటలాగు, యితర వివరములకు వ్రాసిన పంపబడును

వి. వీరాస్వామినాయుడు అండ్ సన్సు

నర్సారావుపేట, గుంటూరు జిల్లా

చేంబర్లెన్ గారి

దగ్గు నివారిణి

దగ్గు, జలుబు, కాక వా

యపు అను బిడ్డలకు వచ్చు

రోగము, గొంతుపుండు

గొంతురాపు, రొమ్ముకడి

కేము, కుక్క-దగ్గును, అన్ని

రకముల గొంతు వ్యాధులు

మొదలగునవి వీటి వంచ

ల పోవును, అన్నిజాగా

లో విక్రయించ జగల

చన్నది. (33-3)

మెస రిజిము నేర్చుకొనుదు

1416

మెస రిజిము, హిప్పటిజము, తాట్ రీడింగు, కాన్ సెన్ ట్రే

మన్, అల్ఫ్రెడ్ క్రి, దూరదృష్టి, దూరప్రేక్షణము, మెస రిజిమహా

యమున వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మర్మర

హితముగ, సుబోధకముగ, లక్ష్యసమన్వితముగ, గురువులేకనే

అభ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.

మొదటి 1-కి రూ. 1.0-0 పోస్టేజి 0-4-0

ప్రావెనర్, సేఖర్, మెస రిజిము ఏలూరు.

శిల్పమును మునుపు పునర్నిర్మించునో గృహస్థులు చాల భాగము సంకుచితము కాగలదు.

తాలూకా సంఘముల పునర్నిర్మాణము

ఇటీవల మండలము నాందోళ్లను మొట్టమొదట సహాయనిధి కార్యదర్శులను ప్రచారమునకు రాకప్రారంభము గాను, తాలూకా, జిల్లా సంఘములుండెడివి. అవి యిప్పుడున్న వెళ్ళిపోయినవి. ఇప్పుడు పునర్నిర్మాణమునకు దంతుగా విద్యుత్తును లేనివారికి అవి తావియ్యలేదు. మితాలూకా ప్రజలదిగుర్తించి కొత్తగా తాలూకా ప్రభాసంఘము స్థాపించుటకు ప్రయత్నించుట నాకు సంతోషము గలిగించుచున్నది. రైతులమన మనస్సెన్నియో వివరములు బహుళము నోరుతెలుసుకొని నిర్ణయముగానున్న వికాసబట్టి అట్టి సంఘముల లేని యెడల వెంటింట్లను మున్నగా గల వ్యవసాయములలో మనము ప్రయత్నించుటకు విశేషముకాక ములుండువు. కావున తాలూకా ప్రభాసంఘ పునర్నిర్మాణము అవసరమేమని నేనును మీతో యేకీభవించుచున్నాను.

8 రీ సెటిల్మెంటు

మన రాజధానియందు ప్రతి ముప్పది సంవత్సరములకు నొకసారి రీ సెటిల్మెంటు జరుగుచుండును. ప్రస్తుతము సెటిల్మెంటు పార్టీ నర్నాపురం లేకుండు తాలూకాలయందు పనిచేయుచున్నది. సెటిల్మెంటు అట్టి సరు రైతుల కష్టములను దనతో వెలుపుకొనవచ్చునని ప్రకటించియున్నాడు. ప్రతియొక్కరును వెళ్లి విన్నవించుట యసంభవము. సమష్టికి సంబంధించిన యట్టి కార్యములు జిల్లా తాలూకా సంఘములు నిర్వహించవలెను. వార్తాపత్రిక లీవిషయమై వ్యాసములు(వాసి అవసరములు)లో ఉద్బోధనమును కర్తవ్య నిరూపణమును ప్రభుత్వమునకు స్పష్టపరచుట యిప్పుడలసియున్నది. ఈసెల 4 వ తేదీన ఉండి గ్రామమునం దీవిషయమై చర్చించుటకు ఒక సమావేశము, మ, రా, రా, శ్రీ. డి. బి. మోదర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారి యాజమాన్యమున కూడినది. అందు తాలూకా సంఘములు సెటిల్మెంటులను ననియు ప్రత్యేకించి రైతులయొక్క క్షేమముల నారయుటకొకటే భారతకాసన ధర్మమును రైతులకు సంబంధించిన సమస్యలలో ప్రవీణులును నగు డి. బి. మోదర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారును ఆమెరికాఖండమునకే వ్యవసాయ విద్యనభ్యసించినవైన ఆ తొనపంతులును యువకులను నగు మాగంటి బాబునీడు, యస్. యస్. సి. గారును కలిసి స్థాపించుచున్న పత్రికకు సహాయమొనర్చవలె ననియు ప్రబోధించియున్నారు. జరిగిన జరుగుచున్న పరిస్థితులను బట్టి మనమీసారి సెటిల్మెంటునందు విశేషముగా నాందోళ్లన మొనర్చవలసిన మానసు గనబట్టుచున్నది. అందునకు ప్రత్యేకించి మనరైతులకు పాలుబుడుపత్రిక లేకున్న మనము నిస్సహాయుల మగుదుము. కావున వైవారిచే స్థాపించబడు పత్రికా జననమునకు తదితర తాలూకాలలో బాటు మీతాలూకా ప్రజలను తోడ్పడగోరుచున్నాను.

9 కులభేదములు

ఇప్పటికే దీర్ఘమైన నాయుపన్యాసమును ముగించుటకు పూర్వము యొకవిషయముగూర్చి మీకు తెలుపవలెంద ప్రతి స్వల్పవిషయమున జిల్లాయందు కులభేదములకు తావోసగుచున్నది. ఇది కడుంగడు తురదృష్టకరమైన విషయము. ఈభేదము లేకారణమున బహులైదలసింది కొంచెము తెలుపుచున్నాను. బ్రాహ్మణేతరీద్రులము ప్రార్థనార్థించిన నాటనుండి యు నేనందులను విముఖుడను. అంతేకాదు నాకే క్రికాలపి త్రిత్రచార నిరోధమునకు పూనుకొనియుంటిని. అయితే ఒకవిధమైన బ్రాహ్మణేతరీద్రులము అవశ్యకమనియే నాయుద్దేశ్యము. కాని యందు కులవిద్యేషము ఉత్సాగవిదాహము లేకుండ నుండవలయు. ఇతరులను ద్వేషించుటయందే యభివృద్ధి యున్నదను నమ్మకముగాని దాస్యవృత్తియందే ఉన్నతి అణగియున్నదను విద్యాసముగాని నాకులేదు. ఆకారణముననే నేనాయుద్ద్యమును నామోదింపక నెదుర్కొంటిని. సదుద్దేశ్యపేరితము కాని యేయుద్ద్యమును స్థిరత్వము కెందరు. ప్రముక్తముగ నీయుద్ద్యమును ప్రజలచే నిరసింపబడి భిన్నభిన్నములై తునకు నామ మాత్రానవృద్ధిమై పోయింది. అజిజాచి స్వాభివృద్ధియే ప్రధానముగ పెట్టుకొనిన స్వయంభువులకు కొండలునాయకులు రిచ్చవడి వారియాలలు సాగుటకు నూతనమార్గముల నరచుసాగిరి. మొన్నటి కాసననిర్మాణభా ఎన్నికలలో వారవలించిన నూతనమార్గము కులాభిమానము ఏమహా ప్రసాదమేమియును ఈకులభేద భీషములు చూడగలిగిన అప్పటి నుండి ప్రతివిషయమున నవి యంతరించి వృక్షము లగుచున్నవి. విషవృక్షమువలె ప్రక్షేపారయున్న ఈకులభేదమును మొరలంట నశింపజేయవచ్చునో మానవ సోదరత్వమునకు భంగము గలిగించి యనేక విషఫలములను దాల్చుగలదు. మొన్నటి కాసన సభా ఎన్నికలను బరికిలించినవో కులాభిమానమే కరణ్యమున వా రోడిపోవుటయు దేశహితమునకును కులాభిమానమునకును సంబంధమేమియు లేకని ప్రచార మొనరించిన మావక్షము నప్పట్లయు, అండలికెడుగును నిద్రవనము. ఏకులము ప్రాణాకులాభివృద్ధికొరకు ప్రయత్నించుటలో తప్పేమియు

లేదు. కాని ఎన్నికలు మొనరుగు రాజకీయరంగములలో కులాభిమానము ప్రధానముగ చేసికొనుట ముందికాదు. సకలము యున బాత్వభివృద్ధిని కోరువారు కులభేదములను జరించుచున్న చెడుగులనుజూచి కంటితడి పెట్టక మానరు. ఒక్కతల్లి అంకముననల్లియు ఒక్కభావ మాట్లాడుచు సోదరులమైయున్న మనలో నునమిట్టి వివాదములకు బెట్టుకొని మానన సాక్షాత్వోన్ముఖ మంటకలవజూచుట ఎంత విచారకరమైన విషయమో అలోచింపుడు. కులాభిమానమే ప్రధానముగా పెట్టుకొనినవారి దృష్టియందు నేను కులద్రోహి నైన కావచ్చును. అందులకు నాకేమియు విచారములేదు. ఈశ్వరుడు జాతిద్రోహ మహాపాతకమునకు నన్నెన్నడును పురికొల్పకుండుగాక.

10 ఉపనందారము

అనేక విషయములను గూర్చి మనమిప్పుడు చర్చించి తీర్మానించుకొనవలసి యుండుటచే నుపనందారవాక్యములతో నాయుపన్యాసమును ముగించుచున్నాను. గ్రామపునర్నిర్మాణమునందే మనకుగావలసిన సమస్తకర్తవ్య పృథిహించుననియు కావున దానికై మనమిట్లముగ బాటుపడవలెననియు రానున్న సెటిల్మెంటునందు నునకో మనకొరకు బాటుపడుదురని యెవరికీనారు లేకుంచి యూరవాసక అప్రమత్తులమై పనిచేయవలసి యున్నదని భావకముచేయుచున్నాను. వ్యవసాయపు భిన్నులు ప్రతివిషయమునను హెచ్చిపోయినవి. దినదినము హెచ్చుచున్నవి. ప్రస్తుత మాదాయము ఒకవేళ హెచ్చినట్లు కనుపించవచ్చును. కాని రైతు ఆర్థికస్థితిమాత్రము పూర్వముకంటె ప్రస్తుతము హీనముగనున్నదనుట బహిరంగరహస్యము. ఆధారములలో విశిష్టమై టిని జక్కగావెల్లడించి ఆందోళన మొనర్చవలసియున్నాను. యీవిషయమున గాక యింకను మీ కావశ్యకమయిన ప్రతివిషయమునను నేను మీప్రతినిధిగనున్న కాసననిర్మాణసభ మొదలగు సంస్థలలో నా కేక్రించనగాకుండ పనిచేయుచుండునని మనవిచేయుచు నింతటితో విరమించుచున్నాను.

కస్తూరిమాత్రలు

50 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు, 0-10-0
ఇది స్వచ్ఛమగు నేపాళేశ్వర కస్తూరి, మంచిగోళాకము, అదివచ్చికాన, పావుదారు, మంచినంపుపుపుత్వ మొదలగువాటితో కయరుచేయబడినది. ఇది శ్రేష్ఠము, శ్రేష్ఠభారము శ్రేష్ఠజ్వరము చలిజ్వరము, సన్ని పాతము, అజీర్ణము, మాద్యము మొదలగు వాటికి ఉపయోగపడును, చంటిపిల్లల అజీర్ణము వగైరాలను పెంటనే మాన్పును. ప్రతివారును సామాన్యముగ వాడతగినది. ప్రతిగృహమున నుండతగినది. మాఖ్యముగ పిల్లలుగల గృహమున దుండదగినది.
అమ్మతాంజనం దీనిలో మదరాసు జింకాము.

మీజీవితమును భీమా చేయించుకొన గోరినచో బ్రి టానియా రైఫ్ జిన్యూరన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

మిక్కిలి ఆకర్షణీయమైన భీమాపద్ధతులు, సరసమైన రేటు, ధారాళమైన పాలసీపద్ధతులు, సామర్థ్యమైన నిర్వాహకము, ఆలశ్యములేకుండా సామును (క్లెయిము) చెల్లించుట మున్నగు సౌకర్యములు గలవు.

వివరములుగల నోటీసులు, ప్రాప్తికృతము కావలసినవారు వ్రాసిన పంపబడును.

చిఫ్ ఏజెంట్లు:— జి. ఏ. ఎన్. రావు, బి. కామ్.

20, కచ్చారేవర అగ్రహారం, మద్రాసు.

ఆంధ్రనాటకరంగము గ్రంథకర్త:

బ్రహ్మశ్రీ గొల్లపూడి శ్రీరామశాస్త్రిగారు ఇందు ఆంగిక, వాచిక, అవార్య, సాత్వికము, లనఁబడు నాలుగువిధములైన అభినయములను, వీనికి సంబంధించిన పాత్రోచితభాష, రంగమునం దుపయోగింపదగిన పద్యగీతముల విమర్శ, సంగీతప్రయోజనము, నటులు, నాట్యములు మొదలగు రంగమునకు సంబంధించిన యన్నివిషయములను, శాస్త్రసమ్మతముగను, యుక్తియుక్తముగను విపులముగ చర్చింపఁబడినవి. శైలి మహోహరము, పండితవర్ణుల నేకులు సదభిప్రాయములనొసంగి దీనిప్రాశస్త్యమును వెల్లడించిరి.
250 పుటలగ్రంథము.
మేలుప్రతి 1-4-0. సాదాప్రతి 1-0-0.
గ్రంథముద్రయకు చిరునామాలు:—
మేకేజర్, విద్యావివోదినీగ్రంథమాల-చిత్తూరు.
వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు ఆండ్ సన్స్,
ఎస్.పల్లెశాద్, మద్రాసు.
ఫ్రెండ్స్ అండు కో., బెజవాడ.

మలేరియా జ్వరము దానియొక్క కఠినదుర్గణములను గురించి విచారపడ నవసరమైతేకుండుటకై

ఇ స నా వే లి

యను వివ్యాపకమును సేవించుచు

ఈ ముప్రసిద్ధమైన మలేరియా నివారిణి ఉష్ణమును తగ్గించి జ్వరగడ్డను కరిగించి మంచి ఆరోగ్యము నిచ్చును. మలేరియా జ్వరమునకు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనదని పేరుబొందినది. మలేరియానాశక అటుంక పరమటుకు ప్రతిదినము ఉదయము, సాయం కాలములందు ఒకమాత్రసంకున 15 దినములు సేవించినచాలును.

బిడ్డలకు ద్రవరూపము గనున్న ఇసనావేలిని అనగా ఇసనావేలి నాను ఉపయోగించుడు.

(2) ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు పోల్ ఏజెంట్లు,

Gori Ltd, Post Box 159 Fort Bombay

సాశ్వత మెంకటాచలపండితులుగారి లోకాదుయహార కస్తూరిమాత్రలకై ఒకగజడము

నేన వేలు యోగ్యతాపత్రికలలో కొన్నిటిని ఈ దిగువ తెలిపియున్నాము.

(1) మ. దాక్షర (భాగ్య), ఫెలో ఆయుర్వేదక యూనివర్సిటీ గ్రాడ్యుయేటు. ఎన్. జె. ఇన్.బ్యూటె. 5 నైపు యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఆఫ్ అమెరికా ఐ. ఎల్. ఆఫ్ డిగ్రీసెటె ఇన్.బి.బ్యూటె. లండన్, కెన్. నల్లింగ్ టెమిస్సు, ఎగియర్ లేన్ 30. 2 బొంబాయి:— మి లోకాదుయహార కస్తూరి మాత్ర. ఉపయోగించిన దానిలో క్యాపొచ్చ్యాపముల కృత్యానము, అజీర్ణము, కులబద్ధకము (పెక్టల నోషి) కడుగోసేప్పి, జ్వరములు, పిల్లలయొద్దము మొదలగునవి గుఱమైనవి.

(2) మ. డి. ఎన్. ఆయుర్వేదాపు, నీనియర్ వర్తమ, కానిటరీ కమిషనరీ, మైసూరు గవర్న మెంటు, మైసూరు మిలేతయారచేయబడుచున్న లోకాదుయహారకస్తూరిమాత్రలను నేనుఉపయోగించియున్నాను. మిక్కిలి నీనియర్ వర్తమ.

(3) మ. డి. కె. విద్యాను కలిరాజ్ బిష్టా చక్ర డి.స్కూల్, 9-41 పిథి బొక్ బహారు, రంగూను. బర్మా. మి లోకాదుయహార కస్తూరి మాత్రలు, నాకును, నాకడకు వచ్చుచున్న లోగులకును సంపూర్ణమైన

(4) మ. లాల్ సింగ్, మిథే, నజ్ అసీద్దులు వర్తమ సిరోసి, రాజపుటానా. శృప్తి నిచ్చినది. మి లోకాదుయహారకస్తూరిమాత్రలను నేనుఉపయోగించియున్నాను. చాలామంది గానున్నది. కమిషను 12 పీసాలనువంపుకు అడ్డ 11 ఫర 0-4-0, 6 బుడ్లు 1-4-0 పొదుకవచ్చు కేట.

సాశ్వత మెంకటాచలపండితులు, వైద్యశాలాధికారి, ప్రభావ వైద్యులు,

(4) శ్రీ సీతారాధున వైద్యశాల, మైసూరు. [4]

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బీతో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.

బెజవాడ స్పిన్నింగ్ ఆండ్ వీవింగ్ మిల్స్ లిమిటెడ్

మిల్లకట్టడములు పూర్తికావచ్చినవి. ఇంజనుసామానులు 100 మగ్గములు అమర్చుచున్నారు. త్వరలో నత్తములు నేతపని ప్రారంభింపబడును. నూలువడుకు యంత్రములకు యింకను షేర్లు కావలసియున్నవి. 100 కి 25 చొప్పున లాభము రావచ్చును. యితర సంజాయిషీ దరఖాస్తు ఫారములు వగైరాలు

గూడూరి లక్ష్మణరావు. బి. యే.

మేనేజింగు ఏజెంటు. అండ్ డైరెక్టరుగారు బెజవాడ అని వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

న ర న ము

దృ డ మై న ది

న మ్మ క మై న ది

కందుకూరి వేంకటసుబ్బారావు యం. డి. యె. గ

యిప్పటికే ప్రస్తుతకాలము బాగుగా తయారయిన ఇనుకట్టలు ఈదిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమృతాంజనము సిద్ధముగాయున్నది. బాండులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినది. (1429)

పి. న. టే. శ. మొదలియార్, ఇనుకట్టలు చేయువారు,

(ప్రాచీన), 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. నటరాజన్ ఎంజనీరింగు వర్క్సు. ఐరన్ అండ్ బ్రాస్ ఫౌండర్లు ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషిన్ భాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులగువారు. రైసుమిల్లుకు కావల్సిన సిలండర్లు, ప్లాస్టింగు, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. ముచ్చరాయపల్లె, పెద్దనాయకపేట, భద్రాను. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్హత యిచ్చి, రాయనచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు (వాసిన బయట) వ్రాయబడును.

కామామృతము

ఒక టేబుల్ స్పూన్! 1 గంట కేగుణము!!

ఈ యామృతము శుక్రధాతు బలమునకే నిర్మింపబడినది. రాత్రిపూట నొక మృత్యు దీసికొనిన ఎంతబలహీనమైన మగ్గమైనను వెంటనే సంపూర్ణముగా నీయగలగు 5 దినములు పుచ్చుకొనిన మృత్యువుగలగలిగి గాని మృత్యువునకు ముందు వెనుకలగాని నిద్రలోగలిగి పోయెడి మృత్యువును దృఢముగా నివారణయగును. మధ్య నపుంసకులు, వరముల బలము తగ్గిన వారు ఈ మృత్యునే వైకి పూతగా గొడవ నుపయోగించిన మిక్కిలి కే కేవలము కాగలరు. అనేకులకు వాడి వృష్టాంతము మాచిన యామృతము, మియు త్వరగా రహస్యముగా నుపయోగించును. 20 మాత్రల సీసా రు. 2-0-0

అమృతాంజనము, నెం 1. ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

శ్రేష్ఠతరమైన వెంటుకల తైలము "మణీనూనె"

మిక్కిలి మహావీరమైన మహానానగలది. కైల్ ఆయిల్ యితర అపాయకకరమైనవృక్ష చేరుటలేదు. ఇది చాలకాలమునుండి మంజులము లిగి, వాడుకలోనున్నది. బుడ్డి 1 కి ధర రు. 1-0-0. దీనిని వాడుటచే వెంటుకలు మిక్కిలి కాంతిగా నల్లగాను, బలముగాను యుండును. యండును రానీయక వెంటుకలను బాగుగా పెంచును. యితరవేరములకు మృత్యుకామృతముగా వ్రాసిన ఇవాముగా పంపెదము.

ఆలంకరిగ్ల హార్మి, 26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

సుఖభోగి తైలము

డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0
అన్నివిధముల పుండ్రము, కొడుకు పుండ్రము ఈ తైలము ఉపయోగించును. ఈ తైలమును రాచిన పుండ్లు మూసును. లోపలికి మృత్యును తీసవలయును. అన్ని గాయములకు మృత్యుకాన సామాన్యమైన గాయములకును వాడవచ్చును. అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి, మద్రాసు.

అన్ని కేవిస్టులకు, ఔషధశాలలకు, వైద్యశాలలకు

టిన్ క్చరు కార్డుముమ్, సెనెగె మొదలగు షైకమును గలిగించు ఔషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్టబడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొసంగుటచే ఏటిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టిన్ క్చరులకే వ్రాయుడు

టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వ్రాసిన ధరల జాబితా పంపబడును. 1587

"Depot for Burroughs Wellcome & Co.,"
W. E. SMITH & Co. Ltd.
Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.
MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel: KARDYL Phone: 225 P. B. No. 314
Branches: Esplanade, Vepery Ootacamund
Phone 37 102